

OP Ryhmän vuosi 2021

Yhdessä yli kaikkien aikojen

OP Ryhmä

Sisältö

Vuosi 2021	3
OP Ryhmä lyhyesti	4
Pääjohtajan katsaus	6
Avainluvut 2021	8
Keskeiset tapahtumat 2021	10
Perustehtävä	12
Yhdessä yli kaikkien aikojen	13
Asiakkaidensa omistama finanssiryhmä	15
Näin luomme arvoa	17
Strategia ja liiketoiminta	21
Toimintaympäristö	22
Strategia	24
Vastuullisuusohjelma	29
Vähittäispankki	31
Yritys pankki	34
Vakuutus	36
Vastuullisuus	39
Vastuullinen toimija	40
Edistämme kestäväää taloutta	45
Tuemme paikallista elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä	49
Vahvistamme suomalaisten taloustaitoja	51
Käytämme tietopääomaamme vastuullisesti	52
Vastuullinen työnantaja	53
GRI-raportoinnin perusta ja tunnusluvut	56
Vastuullisen pankkitoiminnan periaatteet	71
Riippumaton varmennusraportti	76

6 Pääjohtajan katsaus

13 OP Ryhmän 120 vuotta

24 Päivitetty strategia

45 Edistämme kestäväää taloutta

Tämä OP Ryhmän vuosi 2021 -katsaus kertoo, miten OP Ryhmä on toteuttanut perustehtävänsä ja strategiaansa vuonna 2021. Katsauksesta löydät tiiviin tietopaketin 120 vuotta täyttävästä OP Ryhmästä, sen liiketoiminnoista, strategiasta, historiasta ja vastuullisuudesta. Katsaus sisältää myös GRI-standardien mukaisen vastuullisuusraportoinnin. Katsaus on osa OP Ryhmän vuosiraportointikokonaisuutta, johon sisältyvät lisäksi OP Ryhmän, OP Yritys pankki Oyj:n ja OP-Asuntoluottopankki Oyj:n tilinpäätökset ja toimintakertomukset, selvitykset hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä OP Ryhmän riski- ja vakavaraisuusraportti, toimielinten palkitsemisraportti ja palkitsemispolitiikka ja OP Ryhmän tietotilinpäätös. Kaikki nämä raportit löydät osoitteesta vuosi.op.fi/2021.

OP Ryhmän raportit 2021:
[Toimintakertomus ja tilinpäätös](#)
[Riski- ja vakavaraisuusraportti](#)
[Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä](#)
[Toimielinten palkitsemisraportti](#)
[Toimielinten palkitsemispolitiikka](#)
[Tietotilinpäätös](#)

Vuosi 2021

Tässä osiossa kerromme, miltä OP Ryhmä näytti vuonna 2021. Osio kokoaa yhteen vuoden keskeiset tapahtumat sekä ryhmän, sen liiketoimintojen ja vastuullisuuden avainluvut.

OP Ryhmä lyhyesti

Asiakkaidensa omistama OP Ryhmä on Suomen suurin finanssiryhmä. Perustehtävämme on edistää omistaja-asiakkaidemme ja toimintaympäristömme kestävää taloudellista menestystä, turvallisuutta ja hyvinvointia.

2 miljoonaa omistaja-asiakasta

121 osuuspankkia

Keskusyhteisö

Vähittäispankki

Yritys pankki

Vakuutus

13 000 OP-ryhmäläistä

Tulos ennen veroja

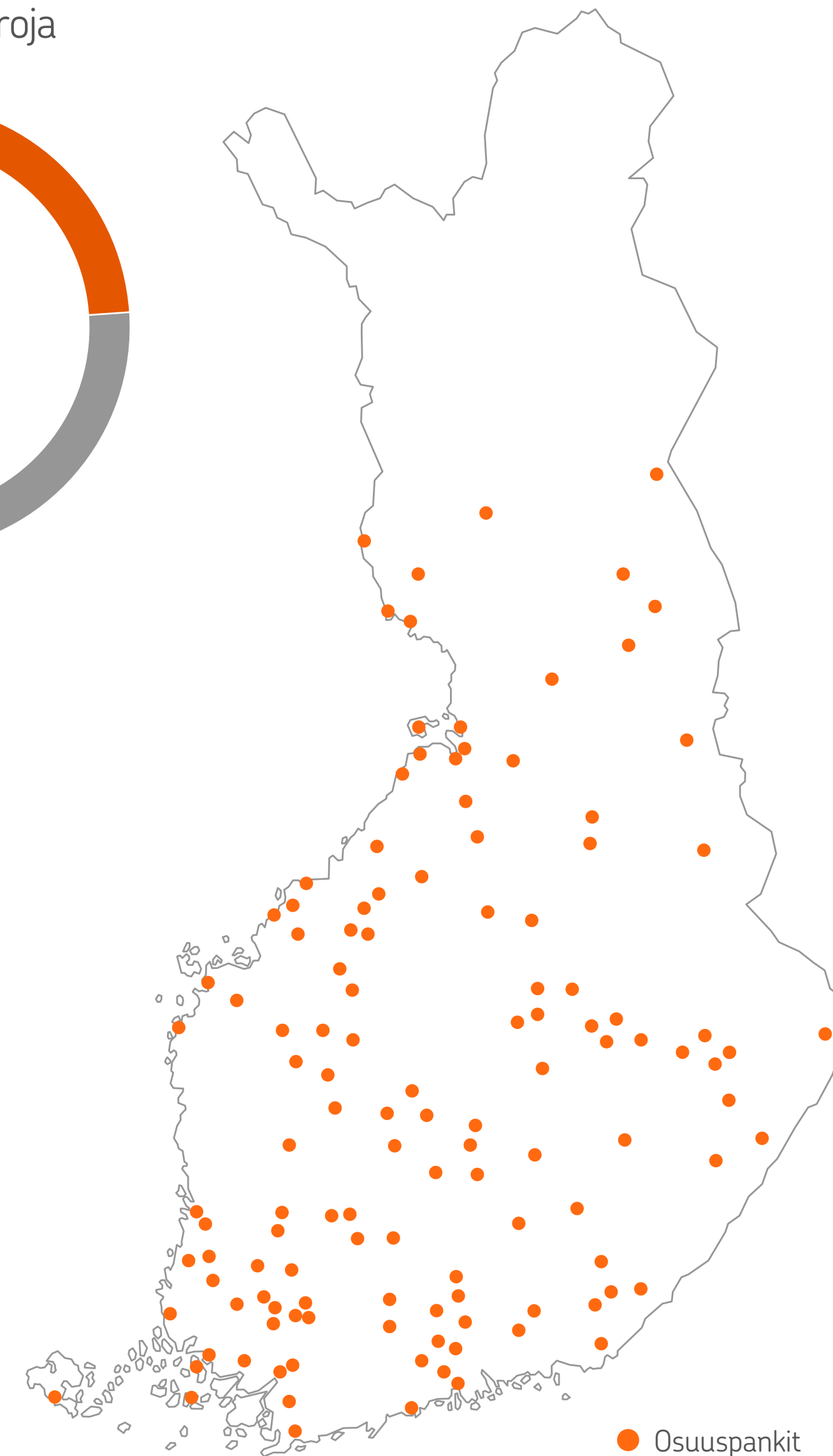
- Vähittäispankki
- Yritys pankki
- Vakuutus

OP Ryhmän tulos

+44 %

OP Ryhmän tase

174,1
mrd. euroa

OP Ryhmän visio on olla johtava ja vetovoimaisin finanssiryhmä Suomessa.

OP Ryhmän mobiilikanavilla yli

1,3

miljoonaa aktiivista käyttäjää

Vuonna 2021

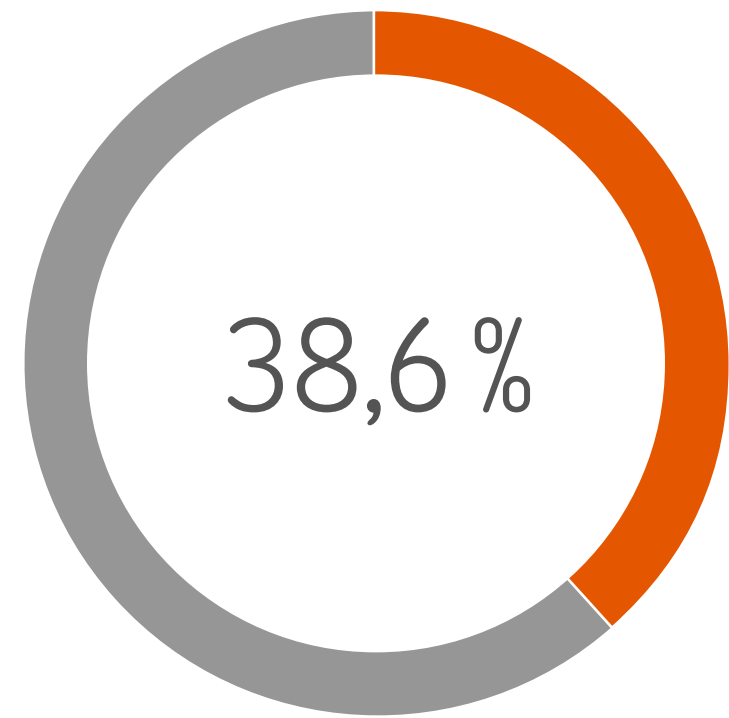
502

+20 %

miljoonaa kirjautumista OP-mobiiliin ja OP-yritysmobiiliin

Vähittäispankki

Asuntoluottojen markkinaosuus

Tulos ennen veroja

304 milj. €

Luottokanta

71,0 mrd. €

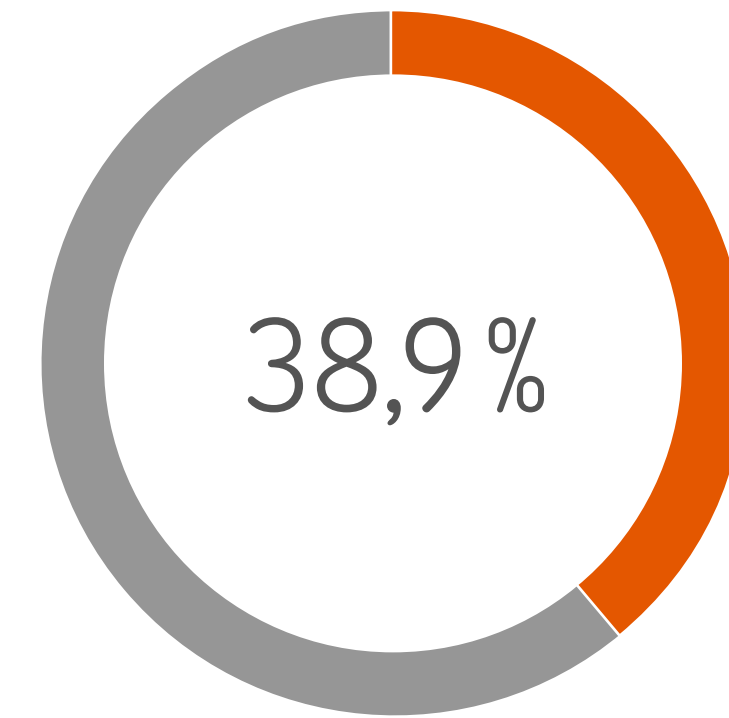
Talletuskanta

62,2 mrd. €

- Vähittäispankki-liiketoimintasegmentti kattaa pankkitoiminnan henkilö- ja pk-yrityksiä. Se sisältää OP Ryhmän osuuspankit, OP Vähittäisasiakkaat Oyj:n, OP-Asuntoluottopankki Oyj:n ja Pivo Wallet Oy:n.
- Haluamme olla asiakkaillemme luotettava talouden kumppani, joka tarjoaa parhaan asiakaskokemuksen paikallisesti ja digitaalisesti.
- Tuemme asiakkaitamme oman talouden hallinnassa ja autamme tekemään kestäviä valintoja läpi elämän.

Yrityspankki

Yritysluottojen markkinaosuus

Tulos ennen veroja

474 milj. €

Luottokanta

25,7 mrd. €

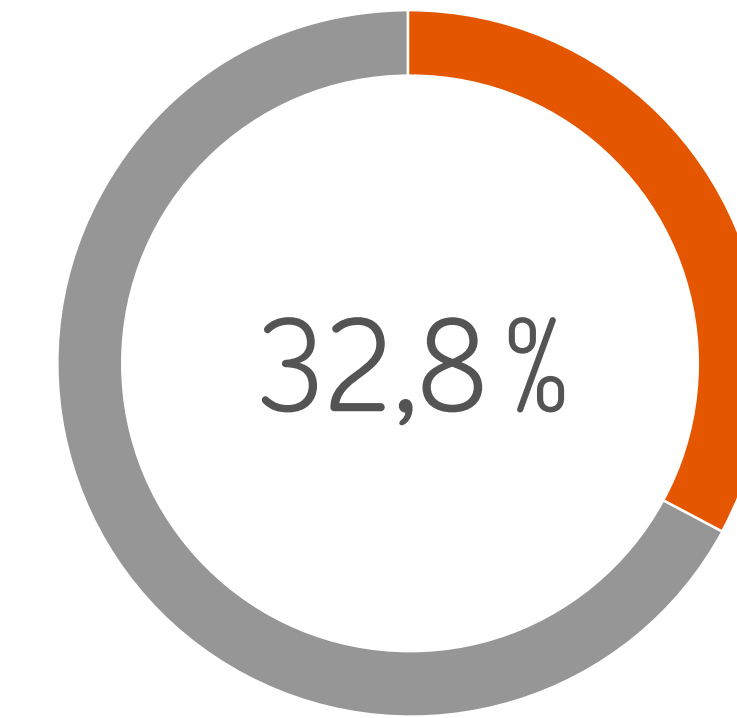
Hallinnoitavat varat

82,3 mrd. €

- OP Ryhmän Yrityspankki-segmentti muodostuu yritys- ja instituutioasiakkaiden pankkitoiminnasta sekä omaisuudenhoidosta. Se sisältää OP Yrityspankki Oyj:n pankkitoiminnan, OP Varainhoito Oy:n, OP-Rahastoyhtiö Oy:n, OP Säilytys Oy:n ja OP Kiinteistösijoitus Oy:n.
- Tuemme pitkäjänteisellä yhteistyöllä asiakkaidemme menestystä, kasvua ja kansainvälistymistä.
- Olemme kestävä rahoittamisen ja sijoittamisen edelläkävijöitä Suomessa. Yritysten kumppanina haluamme edistää kestävä taloutta.

Vakuutus

Vahinkovakuutuksen markkinaosuus

Tulos ennen veroja

504 milj. €

Vakuutusmaksutuotot

1 556 milj. €

Sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt

13,1 mrd. €

- Vakuutus-segmentin muodostavat Pohjola Vakuutus ja OP-Henkivakuutus sekä Pohjola Sairaala.*
- Pohjola Vakuutuksen tavoitteena on varmistaa, että asiakkaillamme on monipuolinen ja kattava vakuutusturva. Toimimme asiakkaidemme riskienhallinnan kumppanina: autamme hallitsemaan ja ennakoimaan riskejä.
- OP-Henkivakuutus tarjoaa henkivakuuttamisen ja vakuutussäästämisen palveluja sekä yritysten eläkeratkaisuja. OP-Henkivakuutuksen tehtävänä on muistuttaa ja auttaa huolehtimaan omasta ja läheisten tulevaisuudesta.

Pääjohtajan katsaus

OP Ryhmä on tukenut asiakkaidensa taloudellista menestystä, turvallisuutta ja hyvinvointia sekä Suomen talouden kasvun edellytyksiä jo 120 vuoden ajan. Vaikka perustehtävämme on säilynyt muuttumattomana jo vuosikymmeniä, nopeasti muuttuva toimintaympäristö vaatii jatkuvaa strategista uudistumista. Vuonna 2021 päivitetystä strategiassamme integroimme vastuullisuuden ja ESG-näkökulmat entistäkin tiiviimmin liiketoimintaamme.

Tavoitteemme on olla johtava ja vetovoimaisin finanssiryhmä Suomessa. Olemme onnistuneet tekemään strategisesti oikeansuuntaisia valintoja nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä: asiakasliiketoimintamme on kehittynyt kaikissa liiketoimintasegmenteissämme vahvasti ja tuloksemme on ollut koko vuoden ajan erittäin hyvällä tasolla. Ennätystasolla oleva tuloksemme kertoo siitä, että ydinliiketoimintaamme – pankki- ja vakuutusliiketoimintaan – keskittyvä strategiamme toimii.

Vaikka koronapandemia aiheutti edelleen monenlaista epävarmuutta, Suomen talouden elpyminen jatkui odotetulla kasvu-uralla. Asiakkaidemme luotonhoitokyky säilyi hyvänä, mikä näkyi edellistä vuotta pienempinä saamisten arvonalentumisina. Asiakkaamme olivat lisäksi erityisen aktiivisia sijoitusmarkkinoilla, ja sijoituspalveluiden kysyntä oli

korkealla tasolla. Vuosi oli myös asuntolainamarkkinoilla erittäin vilkas, vaikka loppuvuotta kohti asuntolainamarkkinoiden kiivain vaihe jo hidastuikin.

Arvoa asiakkaille

Asiakkaidemme digitaalisten palveluiden käyttö on kasvanut koronapandemian kiihdyttäessä muutosta entisestään. Toimme asiakkaillemme useita uusia asiakaskokemusta parantavia digitaalisia palveluja, kuten OP:n Apple Pay -mobiilimaksamisen palvelun, osakesäästötilin OP-mobiiliin ja yrityksille kolmansien osapuolien pankkirajapintoja hyödyntävän monipankkiominaisuuden.

Olemme uudistaneet omistaja-asiakkuutta parantaaksemme yli kahden miljoonan omistaja-asiakkaamme asiakas- ja hyötykokemusta. Olemme

”

Ennätystasolla oleva tuloksemme kertoo siitä, että ydinliiketoimintaamme keskittyvä strategiamme toimii.

Timo Ritakallio
Pääjohtaja, OP Ryhmä

selkeyttäneet etukokonaisuuttamme ja sen viestintää, sekä parantaneet palvelumme sujuvuutta monipuolisesti pankki- ja vakuutuspalveluita käyttäville omistaja-asiakkaille.

Vastuullisuuden merkitys korostuu

Kasvat sääntelyn vaatimukset edellyttävät toimintatapojen uudistamista finanssialalla. Päivitettyssä strategiassamme vastuullisen liiketoiminnan merkitys korostuu entisestään: vahvistamme liiketoiminnan vastuullisuutta integroimalla vastuullisuuden sijoitus- ja luotonmyöntöprosesseihimme ja kasvattamalla vastuullisten tuotteiden ja palveluiden osuutta tarjoomastamme. Sääntelyn lisäksi myös asiakkaamme odottavat meiltä positiivisen muutoksen edistämistä tarjoamalla kestävä kehitystä tukevia tuotteita, jotka mahdollistavat asiakkaalle vastuulliset valinnat. Esimerkiksi vastuulliset sijoitus- tuotteet kiinnostivat asiakkaitamme aikaisempaakin enemmän: vuonna 2021 eniten uusia rahasto-osuudenomistajia saanut rahasto oli OP-Ilmasto.

Työmme tulevaisuuden kilpailukyvyyn varmistamiseksi

Matala korkoympäristö ja lisääntyvät viranomaisvaateet edellyttävät meiltä toiminnan jatkuvaa tehostamista ja työtä tulevaisuuden kilpailukyvyyn varmistamiseksi. Olemme strategiaamme mukaisesti onnistuneet laajentamaan tuotto-pohjaamme ja pitämään samaan aikaan kulut kurissa. Viimeksi kuluneiden kolmen vuoden

Päivitettyssä strategiassamme vastuullisen liiketoiminnan merkitys korostuu entisestään.

aikana olemme yksinkertaistaneet merkittävästi keskusyhteisökonsernin rakennetta ja keskittyneet ydinliiketoimintaamme.

Myös osuuspankkien välisiä fuusiohankkeita toteutui vuoden 2021 aikana enemmän kuin yhtenäkkään vuonna aikaisemmin 2000-luvulla. Uudellamaalla merkittävä yhdistymishanke on Helsingin Seudun, Itä-Uudenmaan ja Uudenmaan Osuuspankkien päätös yhdistyä entistäkin kilpailu- ja palvelukykyisemmäksi osuuspankiksi. Yhdistymisen tärkeimpänä tavoitteena on asiakaskokemuksen parantaminen Suomen keskeisimmällä kasvualueella.

Tulevaisuuden itseohjautuvat ja monipaikkaiset työnteon tavat

OP Ryhmässä on siirrytty asteittain itseohjautuviin moniosaajatiimeihin perustuvaan toimintatapaan, jonka tavoitteena on parantaa työntekijäkokemusta, asiakaskokemusta ja toiminnan tehokkuutta sekä selkeyttää vastuita ja päätöksentekoa. Työnteon tavat ovat olleet koronapandemian aikana muutoksessa, ja etätyö on ollut laajamittaisesti käytössä

niissä työtehtävissä, missä se on mahdollista. Määrittelimme syksyllä 2021 tulevaisuuden työnteon eli hybridityön periaatteet, jossa asiakkaan tarpeet ja liiketoiminnan tavoitteet ohjaavat ensisijaisesti työnteon muotoja sekä paikkaa. Jatkossa OP Ryhmässä yhdistetään lähi- ja etätyötä huomioiden työn sujuvuus, tuottavuus ja työhyvinvointi.

E erityisenä painopistealueena työhyvinvointitoiminnassa oli vuonna 2021 liiallisen työkuormituksen tunnistaminen ja sen vähentäminen. Seuraamme säännöllisesti henkilöstön hyvinvointia ja kehitämme entistä parempia työnteon tapoja yhdessä henkilöstömme kanssa.

Yhdessä yli kaikkien aikojen

Vuonna 2022 juhlimme 120-vuotiaista OP Ryhmää. Olemme olleet mukana tukemassa asiakkaidemme hyvinvointia ja vaurastumista sekä Suomen talouden kasvun edellytyksiä jo 120 vuoden ajan. Markkinaosuudeltaan Suomen johtavana finanssiryhmänä haluamme edelleen rakentaa huomisen kestävä elämää ja vastuullista liiketoimintaa yhdessä asiakkaidemme kanssa – yhdessä yli kaikkien aikojen.

Lämmin kiitos asiakkaillemme luottamuksesta sekä henkilöstöllemme ja hallinnollemme tuloksekkaasta ja onnistuneesta yhteisestä työstä.

Timo Ritakallio

Pääjohtaja, OP Ryhmä

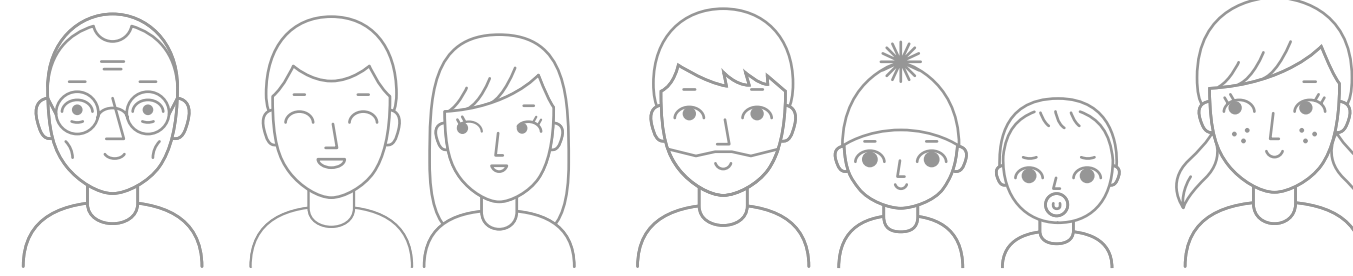
Avainluvut 2021

2,0

miljoonaa
omistaja-asiakasta

210

Kertyneet OP-bonukset
omistaja-asiakkaille, milj. €

3,6

miljoonaa
pankkiasiakasta

1,6

miljoonaa
vahinkovakuutusasiakasta

0,4

miljoonaa
henkivakuutusasiakasta

+3,5%

Luottokannan
kasvu

+6,6%

Talletuskannan
kasvu

0,16%

Saamisten arvonalentumiset
luotto- ja takauskannasta

+10%

Korkokate

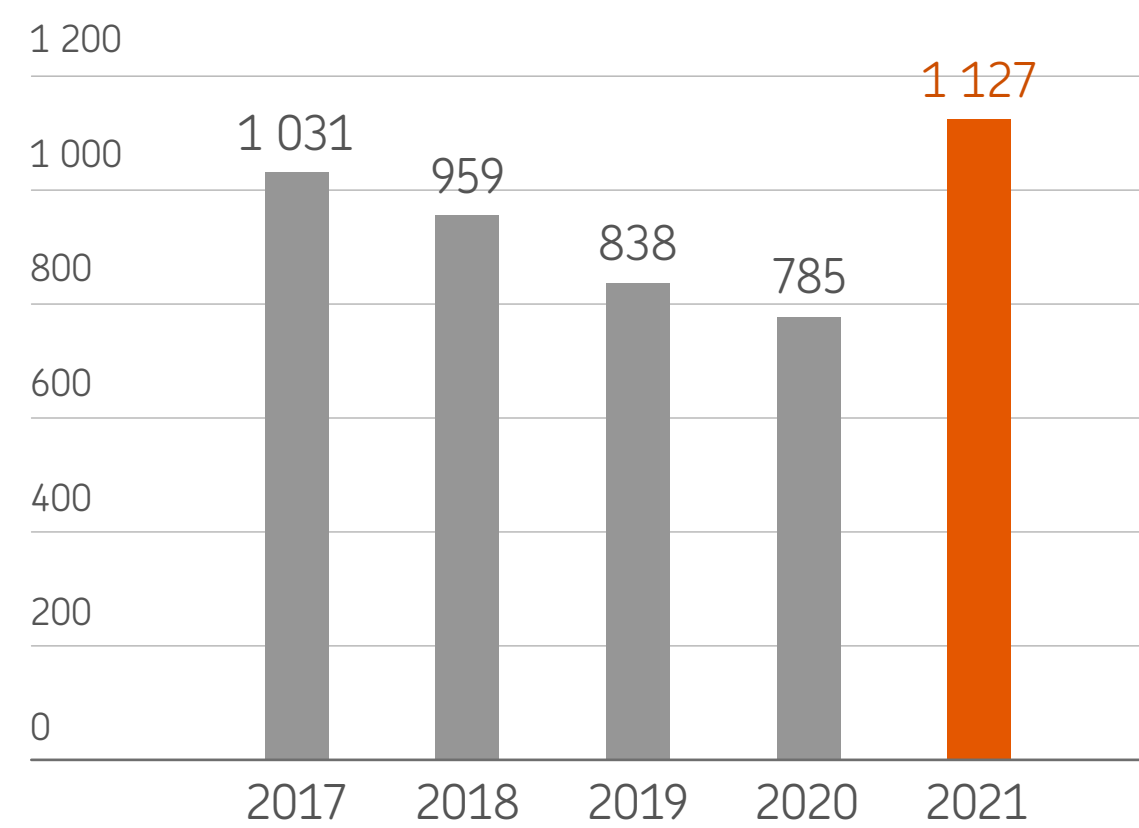
+30%

VakuutusKate

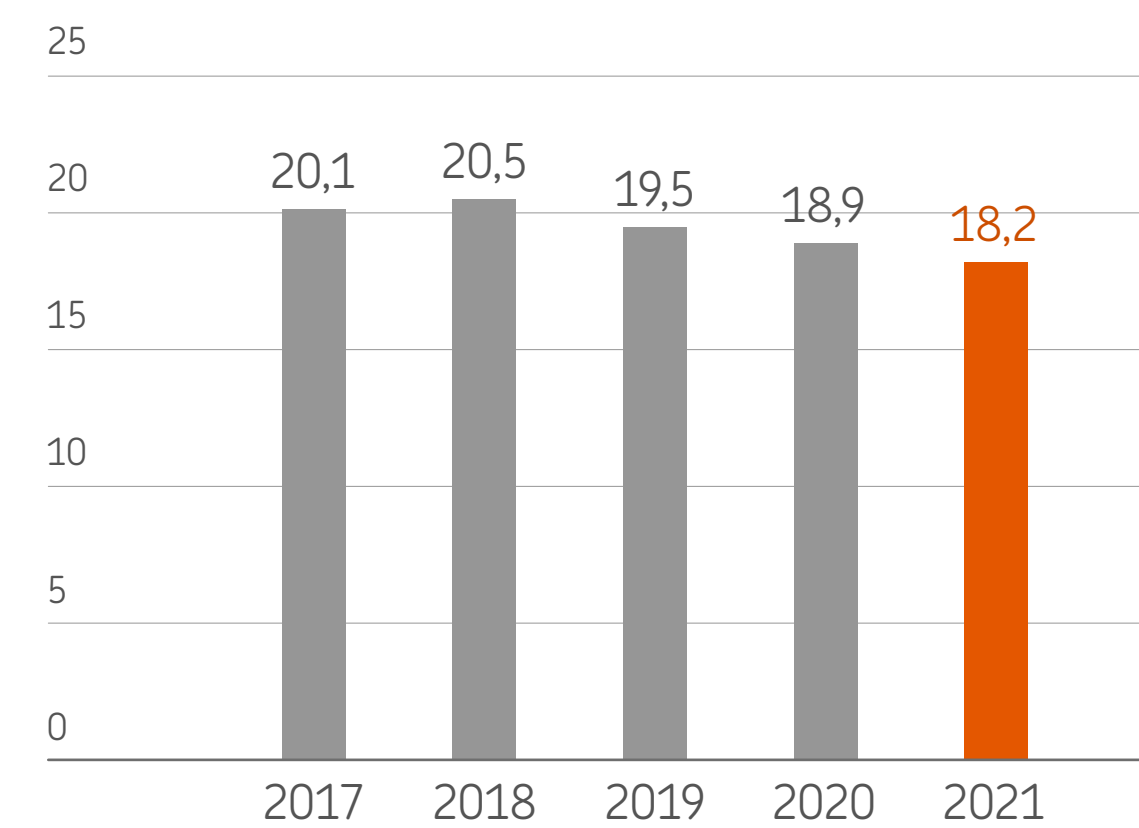
+11%

Nettopalkkiotuotot

Tulos ennen veroja, milj. €

Ydinvakavaraisuussuhde (CET1), %

+99%

Myönnetyt vihreät lainat, kestävyyskriteerilainat ja limiitit

8,8

Vastuullisten rahastojen hallinnoitavat varat, mrd. €

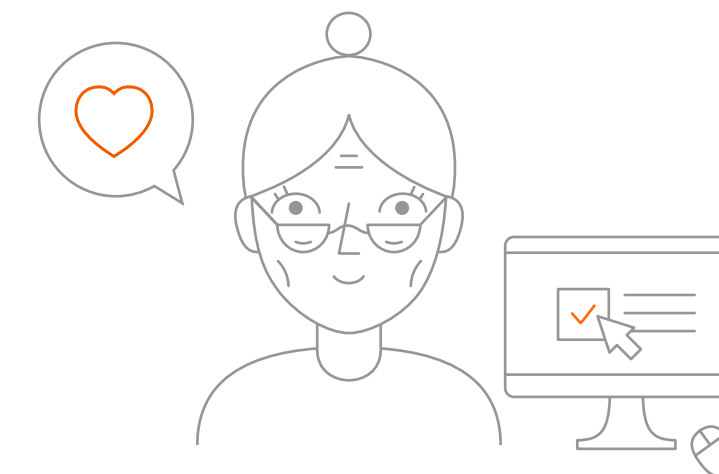
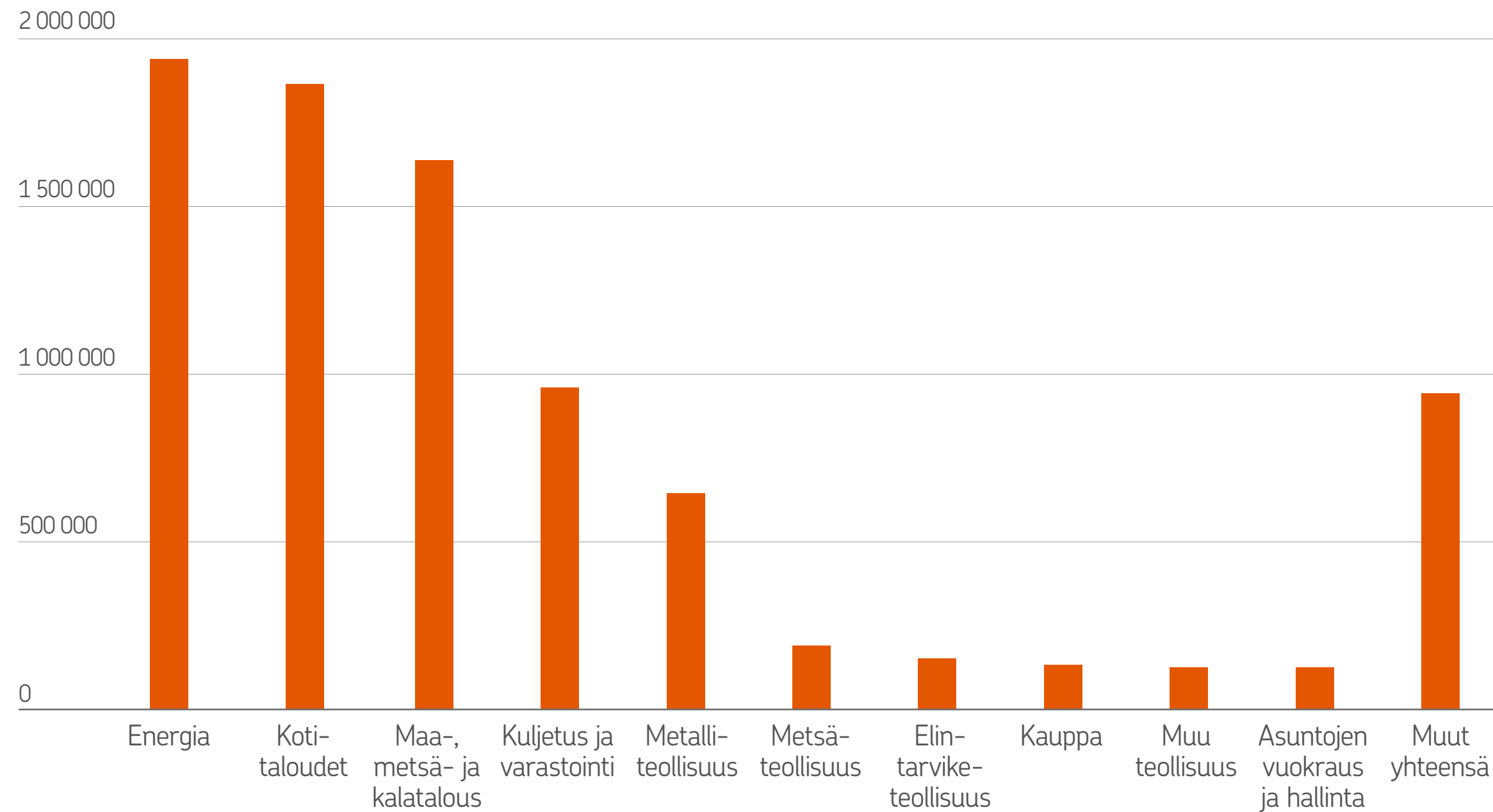
Yli

39 000

Vahvistimme lasten ja nuorten taloustaitoja

Vastuukannan päästöt toimialoittain, tonnia, CO₂e

Yli

8 400

Opastimme senioreille digitaitoja

36%

Uusiutuvan energian osuus sähköenergian kulutuksesta

Keskeiset tapahtumat 2021

Asuntorahoituksen ennätysvuosi

Vuosi 2021 oli asuntomarkkinoilla erittäin vilkas. Asiakkaamme nostivat uusia asuntolainoja 18,5 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. OP Kodin välittämät asunto- ja kiinteistökaupat kasvoivat lähes 10 prosenttia.

Monipuolisia mobiilimaksamisen palveluja

OP toi maaliskuussa Apple Pay -palvelun asiakkaidensa käyttöön Suomessa. Palvelulla voi maksaa ostoksia Applen äylaitteilla. Asiakkaat ottivat palvelun nopeasti käyttöön.

OP Ryhmän Pivo, Danske Bankin MobilePay ja norjalainen Vipps kertoivat kesäkuussa suunnittelevansa uutta mobiilimaksamisen alustaa, joka yhdistäisi 11 miljoonan käyttäjän mobiililompakot yhdeksi Euroopan johtavista mobiilimaksamisen palveluista. Palvelun tavoitteena on tarjota kuluttajille, kauppiaille ja jakelijoille paras mahdollinen mobiilimaksamisen käyttökokemus. Suunnitelman toteutuminen vaatii viranomaisten hyväksynnän.

Sijoitusrahastosäästäminen voimakkaassa kasvussa

Miljoonan OP:n rahasto-osuudenomistajan raja täyttyi helmikuussa. Vuoden 2021 aikana OP:n rahastoihin tuli 187 000 uutta osuudenomistajaa, ja uusia säännöllisen säästämisen sopimuksia tehtiin noin 180 000. Elokuussa ylittyi 500 000 aktiivisen säästösopimuksen raja suoraan rahastoihin tehtävässä säännöllisessä säästämisessä.

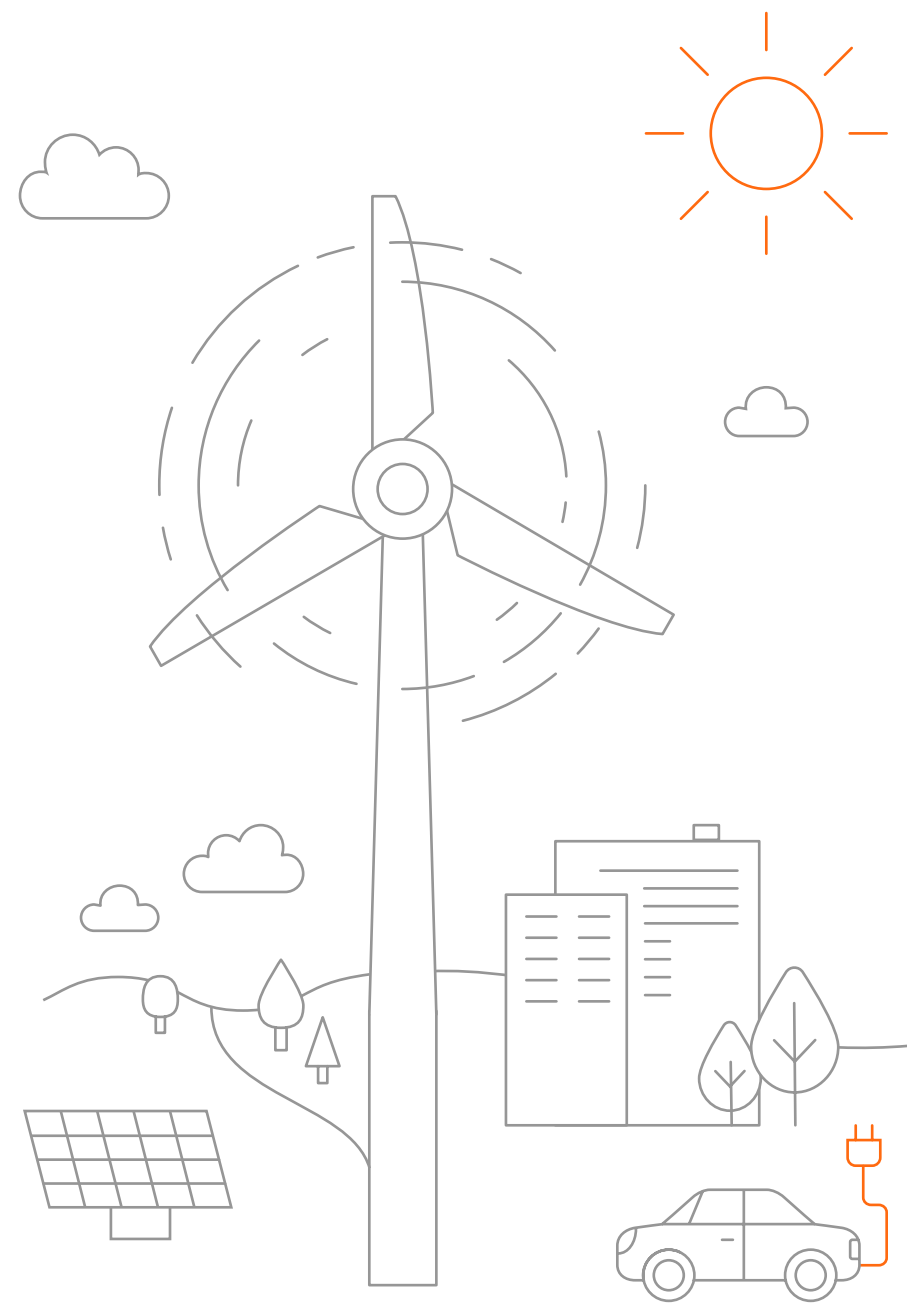
Vastuulliset sijoitustuotteet kiinnostivat asiakkaitamme entistä enemmän: suosituin rahasto oli OP-Ilmasto, jonka osuudenomistajien määrä kasvoi vuoden loppuun mennessä 85 prosenttia. Myös osakekaupankäynti on ollut ennätysvilkaasta. Lokakuussa toimme tarjolle osakesäästötilin OP-mobiiliin.

187 000

Uusia osuudenomistajia OP:n eri rahastoissa vuonna 2021

+85 %

OP-Ilmasto-rahaston osuudenomistajien määrän kasvu vuonna 2021

Puolitamme rahastojen päästöintensiteetin vuoteen

2030

mennessä

Vastuullisuuden merkitys korostuu OP Ryhmän strategiassa

OP Ryhmän keskusyhteisön hallintoneuvosto vahvisti ryhmän päivitetyn strategian elokuussa. Strategisiksi painopisteiksi valittiin arvoa asiakkaille, kannattava kasvu, laadukas ja tehokas toiminta sekä osaava, innostunut ja hyvinvoiva henkilöstö. Lisäksi kokonaan uudeksi strategiseksi painopisteeksi nostettiin vastuullinen liiketoiminta. Sidosryhmiemme kasvavat odotukset ja sääntely ohjaavat integroimaan vastuullisuuden ja ESG-näkökulmat (Environmental, Social, Governance) sijoitus- ja luotonmyöntöprosesseihin entistä tiiviimmin.

Vastuullisten tuotteiden ja palveluiden osuus kasvaa jatkuvasti. OP Yrityspankin vastuullisen yritysrahoituksen vastuut kaksinkertaistuivat vuoden aikana 3 miljardiin euroon.

OP Yrityspankin yritysluottosalkuista ja OP:n rahastoista hiilineutraaleja 2050 mennessä

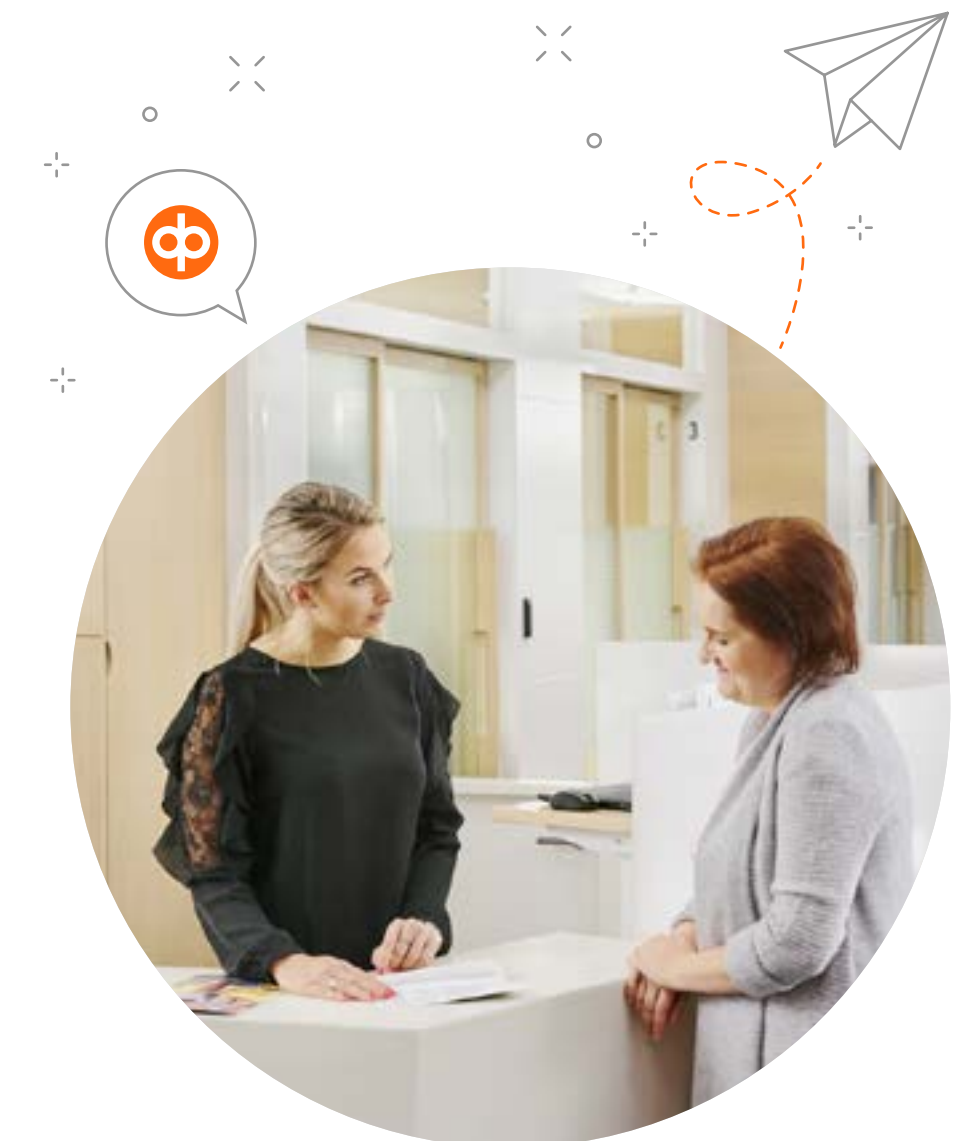
OP Yrityspankki sitoutui yritysluottosalkujensa hiilineutraaliuteen vuoteen 2050 mennessä. Samalla OP Varainhoito sitoutui yhdessä OP-Rahastoyhtiön kanssa hoitamiensa rahastojen hiilineutraaliuteen vuoteen 2050 mennessä. Lisäksi yhtiöt tiukentavat kivihiihtä koskevia toimia rahoitus- ja sijoitustoiminnassaan.

Tämän pitkän aikavälin tavoitteen lisäksi luomme parhailaan tiekarttaa päästöjen vähentämiseksi merkittävästi jo tätä aiemmin erityisesti yritysrahoituksen päämarkkina-alueellamme Suomessa. Rahastojen osalta puolitamme kasvihuonekaasujen päästöintensiteetin vuoteen 2030 mennessä.

Selkeämpi rakenne keskusyhteisökonserniin

OP Yrityspankki Oyj:n tytäryhtiönä toiminut Pohjola Vakuutus Oy siirtyi marraskuun lopussa OP Osuuskunnan suoraan omistukseen. Samaan aikaan OP-Palvelut Oy sulautui OP Osuuskuntaan ja OP Yrityspankki Oyj myi OP Osuuskunnalle OP Säilytys Oy:n. Lisäksi OP Yrityspankin Baltian tytäryhtiöt sulautuivat rajat ylittävällä sulautumisella emoyhtiönsä lokakuun lopussa. Järjestelyjen avulla yksinkertaistettiin OP Ryhmän keskusyhteisökonsernin rakennetta ja selkeytettiin johtamista.

Pohjola Vakuutus keskittyy jatkossa ydinliiketoimintaansa ja myi Pohjola Sairaala Oy:n osakekannan kokonaisuudessaan Pihlajalinna-konserniin kuuluvalla Pihlajalinna Terveys Oy:lle. Pohjola Sairaala siirtyi Pihlajalinnan omistukseen 1.2.2022.

Uudellemaalle syntyy uusi vahva osuuspankki

Helsingin Seudun, Itä-Uudenmaan ja Uudenmaan Osuuspankit ovat päättäneet yhdistyä yhdeksi osuuspankiksi. Vuoden 2022 aikana toteutuvan yhdistymisen tärkeimpänä tavoitteena on asiakaskokemuksen parantaminen Suomen keskeisimmällä kasvualueella. Osuuspankkien välisiä fuusiohankkeita on jatkuvasti käynnissä eri puolilla Suomea.

Perustehtävä

OP Ryhmä on rakentanut suomalaista yhteiskuntaa yhdessä omistaja-asiakkaidensa kanssa jo 120 vuoden ajan. Tässä osiossa kerromme tarkemmin ryhmän historiasta ja vaikutuksesta yhteiskuntaan ja asiakkaidensa arkeen kautta aikojen.

OP Ryhmän 120 vuotta:

Yhdessä yli kaikkien aikojen

Jo 120 vuoden ajan OP Ryhmä on tukenut suomalaisten vaurastumista ja hyvinvointia ja rakentanut kestäväää tulevaisuutta.

Pienlainoja vähävaraisille

Osuuskassojen keskuslainarahasto Osakeyhtiö perustettiin 14.5.1902. Ensimmäiset paikalliset osuuskassat aloittivat lainaustoiminnan vuonna 1903. Osuuskassat tarjosivat lainaa maaseudun vähävaraiselle väestölle, jolta puuttuivat pankkipalvelut aiemmin kokonaan. Osuuskassoilla oli keskeinen rooli Suomen suurimman väestönosan rahoittajana, valistuksen välittäjänä ja samalla uuden elämän, hyvinvoinnin ja kasvun mahdollistajana.

Taloustaitoja ja säästölippaita

Osuuskassat alkoivat vastaanottaa talletuksia muiltakin kuin jäseniltään 1920-luvulla. Säästämisen ja taloustaitojen merkitystä opetettiin erityisesti lapsille. Kouluihin toimitettiin koulusäästökassoja, joihin oppilaat tekivät opettajan johdolla pieniä säästöjä.

1918

Osuuskassajärjestö rakensi sovinnollisuutta ja oli maan ainoa osuustoiminnallinen järjestö, joka ei jakaantunut kahtia sisällissodan jälkeen. Osuuskassat tukivat torppareita myöntämällä edullisia lainoja. Suomi-yhtiö oli ainoa suomalainen henkivakuutusyhtiö, joka maksoi korvaukset molemmilla rintamilla kaatuneiden omaisille.

Kasvua yhdessä

1930-luvun kuluessa osuuskassojen markkinaosuus yleisön luotoista oli kasvanut noin kymmeneen prosenttiin ja ne olivat nousseet maaseudun merkittävämmäksi luottolaitosryhmäksi. Vuonna 1891 perustettu Pohjola laajensi vakuutus toimintaansa huomattavasti 1920- ja 1930-luvuilla.

Sota-aika

Vuonna 1939 syttyneen talvisodan aikana osuuskassat ja niiden keskuslainarahasto turvasivat rahaliikennettä. Yksikään kassa ei kaatunut, ja kaikkien varat säilyivät läpi kriisiajan. Kun miehet siirtyivät rintamalle, naiset siirtyivät työelämään. Sotavuosina naisten osuus osuuskassojen hoitajina kääntyi myös selvään nousuun.

Maalta kaupunkeihin

Kun 1950-luvulla kaupungistuminen kiihtyi, osuuskassojen toiminnan painopiste siirtyi muuttoliikkeen mukana maalta kaupunkeihin. Samalla palvelut monipuolistuivat, kansainvälistyivät ja laajenivat esimerkiksi kiinteistönvälitykseen.

Elämä elpyy

Inhimillisten menetysten lisäksi sota jätti jälkeensä merkittävät alueelliset ja taloudelliset tappiot. Osuuskassojen panos jälleenrakentamisen rahoittamisessa oli ratkaiseva. Ne välittivät koko maan asutuslainoista lähes 80 prosenttia ja Pohjois-Suomen jälleenrakentamisen luotoista lähes 90 prosenttia. Osuuskassojen markkinaosuus kaksinkertaistui muutamassa vuodessa.

Ammattitaitoa ja yhteishenkeä

Henkilöstön määrä kasvoi voimakkaasti 1950-luvulta alkaen. Yhteishenkeä nostatettiin henkilöstön yhteisillä kesä- ja talvipäivillä. Henkilöstön osaamiseen panostettiin suunnitelmallisella koulutuksella ja omalla opistolla.

Osuuskassoista yleispankeiksi

Vuoden 1970 pankkilakien myötä osuuskassoista tuli osuuspankkeja. Muutama vuosi myöhemmin osuuspankit hyväksyivät käytännössä jo toteutuneen linjauksen, jonka mukaan ne toimivat kaikkia väestöryhmiä tasapuolisesti ja monipuolisesti palvelevina yleispankkeina.

Sähköisten palvelujen edelläkävijä

Vuonna 1996 OP perusti verkkopankin ensimmäisenä Euroopassa ja toisena maailmassa. Vuonna 2001 verkkopalvelu oli noussut OP:n käytetyimmäksi laskunmaksukanavaksi.

Nousukausi

1980-luvulla pankkien varainhankinta vapautui ja koko pankkitoiminnan luonne muuttui sääntelyn purkautuessa. Vuonna 1987 perustettiin OP-Rahastoyhtiö, joka toi samalla markkinoille ensimmäiset sijoitusrahastonsa. OKOsta (Osuuspankkien Keskuspankki Oyj) tuli pörssiyhtiö vuonna 1989, kun se listautui Helsingin arvopaperipörssiin.

Läpi laman

1990-luvun alkupuolella pankkitoiminta Suomessa koki ennennäkemättömän kriisin. Vaikeuksista huolimatta Osuuspankkiryhmä pystyi omin voimin selviytymään kriisivuosista. OP Ryhmän rooli asiakkaiden ja yhteiskunnan tukena on aina korostunut kriisiaikoina. Jo vuonna 1991 se nousi Suomen suurimmaksi pankkiryhmäksi.

Vahvaa kasvua

2000-luku oli Suomessa voimakkaan kasvun ja vaurastumisen aikaa. Vuosikymmenen aikana OP:n rooli suomalaisen vaurauden rakentajana vahvistui entisestään. OP Ryhmä nousi Pohjola Yhtymä Oyj:n pääomistajaksi. Kauppa oli OP Ryhmän suurin, ja sen merkitys oli ryhmälle historiallinen. Osto laajensi ryhmän toiminnan vahinkovakuutukseen, jolloin OP Ryhmästä tuli johtava finanssiryhmä Suomessa.

Yrityspankkipalveluja Baltiassa

OP Yrityspankki perusti konttorit Viroon, Latviaan ja Liettuaan vuosina 2011–2013.

Kohti kestäväää tulevaisuutta

OP Ryhmä rakentaa huomisen kestäväää elämää ja vastuullista liiketoimintaa yhdessä asiakkaidensa kanssa.

Yli koronakriisin

Koronapandemian aikana 2020–2021 OP Ryhmä myönsi asiakkailleen maksuttomia lyhennysvapaita, vahvisti oman henkilöstönsä terveysturvallisuutta ja varmisti kriittisten palveluiden toimivuuden poikkeustilanteessa.

Paluu juurille

Vuonna 2014 OP palasi juurilleen kokonaan asiakkaiden omistamaksi finanssiryhmäksi, kun Pohjolan osake poistettiin pörssistä.

Asiakkaidensa omistama finanssiryhmä

OP Ryhmän omistavat yli kaksi miljoonaa osuuspankkien omistaja-asiakasta, ja yhteinen menestyminen käytetään omistaja-asiakkaiden hyväksi. Tavoitteemme ei ole voiton maksimointi omistajille vaan omistaja-asiakkaiden tarvitsemien palvelujen tuottaminen mahdollisimman kilpailukykyisesti, laadukkaasti ja tehokkaasti.

OP Ryhmän toimintaa ovat ohjanneet jo 120 vuoden ajan sen arvopohja ja perustehtävä. Viime vuosien alussa osuuskassat tarjosivat rahoitusmahdollisuuksia maaseudun vähävaraisille ihmisille eli väestöryhmälle, jolta puuttuivat aiemmin pankkipalvelut kokonaan. Niin ikään jäsenillä oli yhteismitallinen vastuu kassan lainoista ja yhdenvertainen valta sen asioihin.

Myös nykyisin OP Ryhmä toimii laajemman yhteisön etua ajatellen eikä aja ryhmän tai yksittäisten toimijoiden tavoitteita, jos ne ovat ristiriidassa toimintaympäristön pitkän aikavälin hyvinvoinnin kanssa. Toimintamme ytimessä on asiakkaan etu, ja liiketoiminnan tulos käytetään omistaja-asiakkaiden hyväksi keskittämisetuina ja muina aloudellisina etuina sekä palvelukyvyyn ylläpitona ja kehittämisenä.

Omistaja-asiakkaaksi voi liittyä maksamalla oman osuuspankkinsa jäsenosuusmaksun. Jäsenosuus oikeuttaa monipuolisiin etuihin ja antaa äänestyoikeuden pankin edustajiston vaaleissa. Jäsenosuusmaksu on useimmissa osuuspankeissa 100 euroa, ja sen saa takaisin, mikäli omistajuus joskus päättyy.

Yhdenvertainen mahdollisuus vaikuttaa

Osuuspankin omistaja-asiakkaat voivat vaikuttaa pankin päätöksentekoon ja toiminnan kehittämiseen. Oman osuuspankin toimintaan voi vaikuttaa esimerkiksi osuuspankin hallinnossa. Osuuspankin hallinnon kautta omistaja-asiakkaiden vaikutusmahdollisuudet ulottuvat alueellisen elinkeinoelämän ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Yli
40 000

omistaja-asiakasta ideoi vastuullisuustekoja omalle osuuspankilleen

Kaikkien aikojen tekoja

OP Ryhmä tukee tiiviisti paikallista elinvoimaa, ja erityisesti koronapandemian jälkeisessä ajassa haluamme kohdistaa tukemme ja tekemme sinne, missä niitä kipeimmin tarvitaan. Keräsimme lokakuussa ensimmäistä kertaa omistaja-asiakkailta Kaikkien aikojen tekoja -verkkokyselyllä ehdotuksia oman osuuspankin vastuullisuustekoihin. Vastauksia tuli yhteensä yli 40 000.

Verkkokyselyn teemat olivat kaikille osuuspankeille yhteiset, ja ne oli johdettu OP Ryhmän vastuullisuusohjelmasta. Teemoista omistaja-asiakkaat antoivat eniten

ääniä nuorten työllistymisen ja koulutuksen tukemiselle. Tulos kertoo siitä, että esimerkiksi Kesätyö OP:n piikkiin -kampanjat ovat tekoja, jotka omistaja-asiakkaat kokevat arvokkaiksi. Vuonna 2021 kampanjan kautta työllistettiin yli 1 600 nuorta.

Toiseksi eniten omistaja-asiakkaat antoivat ääniä teoille ympäristön ja luonnon hyväksi. Lisäksi kyselyn kautta saatiin lukuisia konkreettisia ehdotuksia oman alueen metsien, vesistöjen ja eläinten suojelemiseksi. Kyselyn vastaukset toimivat osuuspankkien vastuullisuustekojen päätöksenteon tukena.

Osuuspankin edustajisto tai osuuskunnan kokous on pankin ylin päättävä elin, ja sen jäsenenä toimivat omistaja-asiakkaat. Jäsen ja ääni -periaatteen mukaisesti jokaisella omistaja-asiakkaalla on mahdollisuus asettua ehdokkaaksi ja äänestää oman osuuspankkinsa edustajiston vaaleissa. Edustajisto on tärkeä linkki asiakkaiden ja pankin välillä. Omistaja-asiakkaiden toiveet ja kehitysehdotukset kulkevat edustajiston kautta pankkiin, ja toisaalta edustajisto tarjoaa jäsenille tuoreinta tietoa esimerkiksi pankin palveluista.

Marraskuussa 2021 järjestettiin edustajiston vaalit 55 osuuspankissa, ja äänestysmahdollisuus oli 1,4 miljoonalla omistaja-asiakkaalla. Vaaleissa valittiin 4 300 ehdokkaan joukosta edustajistoihin yli 1 800 jäsentä seuraavaksi neljäksi vuodeksi.

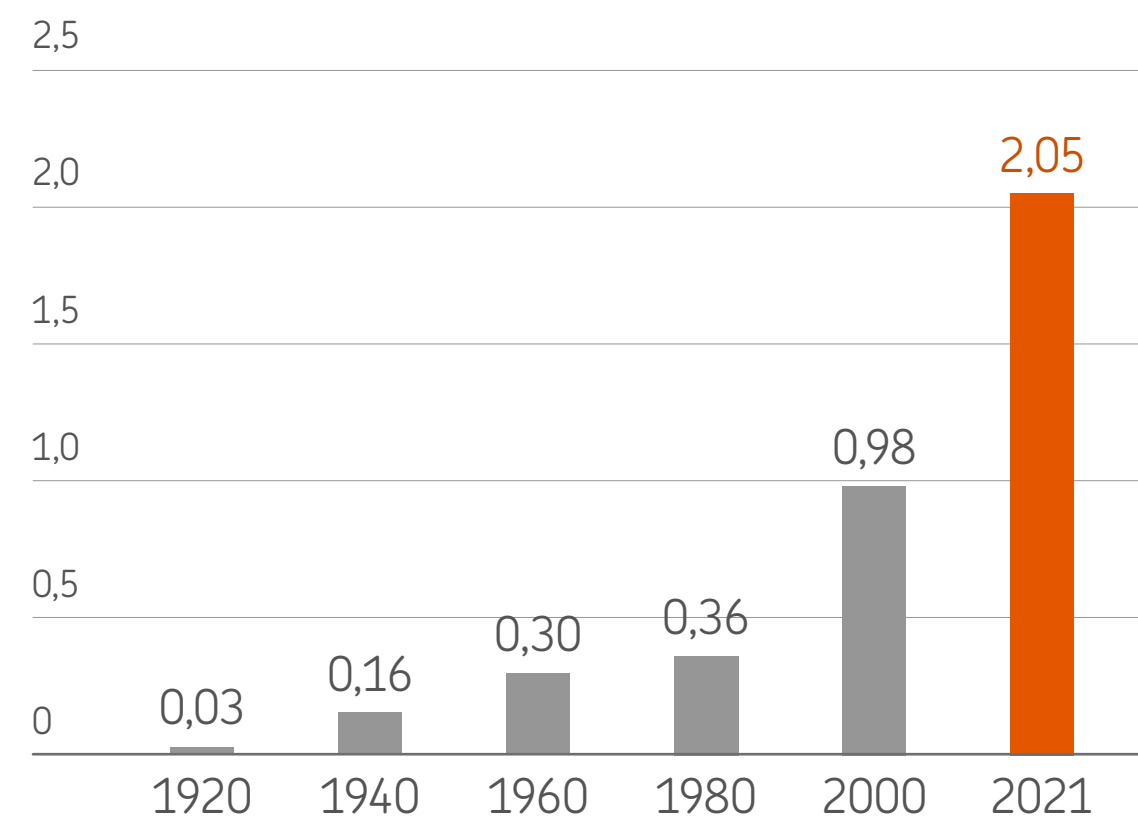
Hyötyjä läpi elämän

Merkittävä osa OP Ryhmän liiketoiminnan tuloksesta palautetaan omistaja-asiakkaille OP-bonuksina, joita kertyy esimerkiksi lainoista, säästöistä ja sijoituksista sekä vakuutuksista. OP-bonuksia käytetään esimerkiksi palvelu- ja vakuutusmaksuihin.

Vuoden aikana omistaja-asiakkuuden hyödyistä on viestitty asiakkaille aktiivisesti ja edut on tuotu aiempaa selvemmin esille OP-mobiilissa. OP-bonusten lisäksi omistaja-asiakkaat saavat alennuksia päivittäisasioinnistaan, vakuutuksistaan sekä säästämisen ja sijoittamisen palveluista.

Omistaja-asiakkaat voivat muun muassa ostaa, myydä ja vaihtaa suurinta osaa OP:n rahastoista ilman kaupankäyntikuluja. Lisäksi tämän vuoden

Omistaja-asiakkaat, milj. asiakasta

alusta alkaen omistaja-asiakkaat ovat saaneet uusia osakesijoittamisen etuja sekä maksuttoman osake- ja markkina-analyysin. Marraskuusta lähtien olemme tarjonneet omistaja-asiakkaille myös maksuttoman osakesäästötilin.

Vuonna 2021 OP-bonuksia käytettiin pankki- ja varallisuushoitopalveluihin yhteensä 107 miljoonaa euroa (119) ja vahinkovakuutus tuotteiden vakuutusmaksuihin 112 miljoonaa euroa (130). Omistaja-asiakkaille on vuodesta 1999 lähtien maksettu OP-bonuksia yhteensä 3 miljardia euroa.

Vuonna 2021 asiakkaille kertyi OP-bonuksia yhteensä 210 miljoonaa euroa (255). Vahinkovakuutuksen keskittämisalennuksia annettiin yhteensä 58 miljoonaa euroa (66). Omistaja-asiakkaat hyötyivät vähittäispankkitoiminnan päivittäispalvelupaketin

alennetusta hinnasta 57 miljoonaa euroa (27). Lisäksi omistaja-asiakkaat ostivat, myivät ja vaihtoivat suurinta osaa rahastoista ilman erillisiä kuluja. Edun arvo oli 7 miljoonaa euroa (6).

Marraskuussa avasimme monipuolisesti pankki- ja vakuutuspalveluita käyttäville omistaja-asiakkaille uuden Omistaja Plus -palvelun, joka takaa sujuvan asioinnin ja parhaan tuen talouden turvaksi. Omistaja Plus -asiakkaat saavat osuuspankista oman yhteyshenkilön, nopeaa asiakaspalvelua chatissa tai puhelimesta sekä nopean vakuudellisen lainan käsittelyn.

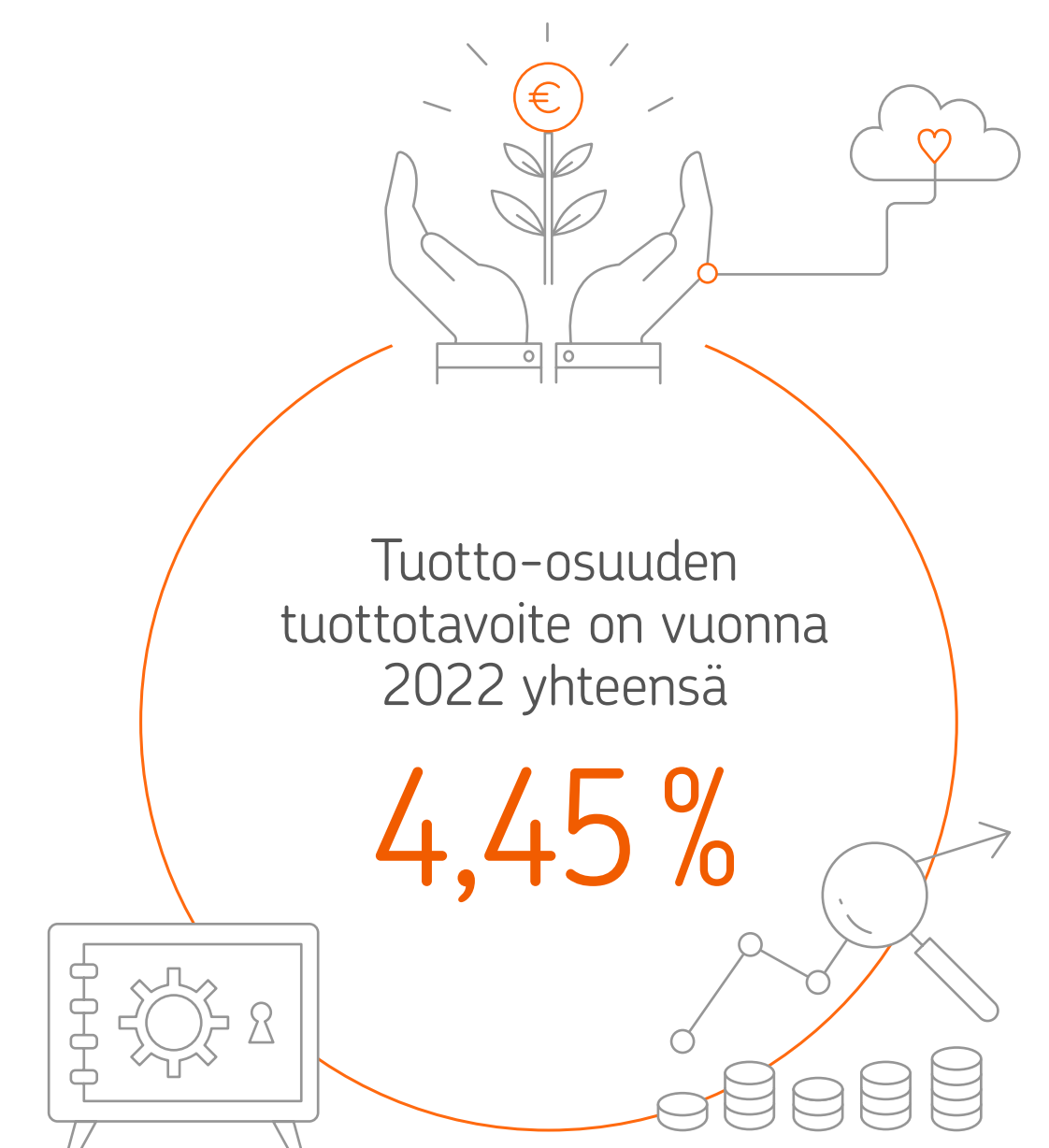
Tuotto-osuus on sijoitus omaan osuuspankkiin

Omistaja-asiakkaat voivat myös sijoittaa Tuotto-osuuteen, joka on pitkäaikainen oman pääoman ehtoinen sijoitus omaan osuuspankkiin. Tuotto-osuudelle tavoitellaan vuosittain mahdollisimman hyvää ja kilpailukykyistä korkoa. Kunkin kalenterivuoden korosta päätetään jälkikäteen edustajiston tai osuuskunnan kokouksessa. Tuotto-osuuden minimisijoitus on 100 euroa ja enimmäissijoitus osuuspankkikohtainen.

Maksuedellytysten täytyessä edellisen vuoden Tuotto-osuuksien korko maksetaan seuraavan vuoden kesäkuussa. OP Ryhmä on noudattanut vuosien 2019 ja 2020 voitonjaossaan Euroopan keskuspankin suositusta, jonka voimassaolo päättyi 30.9.2021. Sen mukaisesti OP Ryhmä maksoi Tuotto-osuuksien korot vuodelta 2019 Tuotto-osuuksien haltijoille 8.2.2021, ja ne olivat yhteensä 97

miljoonaa euroa alkuperäisen 3,25 prosentin tuotto-tavoitteen mukaan. Tuotto-osuuksille maksettavat korot vuodelta 2020 olivat yhteensä 95 miljoonaa euroa, myös alkuperäisen 3,25 prosentin tuotto-tavoitteen mukaan. Ne maksettiin Tuotto-osuuksien haltijoille 4.10.2021. Jatkossa OP Ryhmä palaa voitonjaossaan normaaliin Tuotto-osuuksien korkojen maksuaikatauluun.

120-vuotisjuhlavuoden kunniaksi OP Ryhmä on nostanut omistaja-asiakkaiden Tuotto-osuuksien tuottotavoitetta 1,20 prosenttiyksiköllä. Lisäkoron myötä Tuotto-osuuden tuottotavoite on vuonna 2022 yhteensä 4,45 prosenttia.

Näin luomme arvoa

OP Ryhmä syntyi 1900-luvun alussa täyttämään ympäröivän yhteisön tarpeita, ja siitä lähtien olemme yhdessä luoneet hyvinvointia ja kasvun edellytyksiä suomalaiselle yhteiskunnalle.

OP Ryhmä luo arvoa asiakkailleen, sidosryhmilleen ja toimintaympäristölleen monella tasolla. Tarjoamme kilpailukykyisiä tuotteita ja palveluita huolehtien samalla toimintamme kannattavuudesta ja vakavaraisuuden kehittämisestä. Perustehtävämme mukaisesti edistämme omistaja-asiakkaidemme ja toimintaympäristömme kestävästä taloudellisesta menestystä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Tämä merkitsee vaikuttavia tekoja yhteisön hyväksi sekä paikallisesti että valtakunnallisesti, huonoina ja hyvinä aikoina.

Arvonluontimallimme kuvaa, millaisia resursseja ja pääomia käytämme perustehtävämme ja strategiamme toteuttamiseksi ja millaisia tuotoksia ja vaikutuksia toiminnallamme on. Tärkeimpiä pääomiamme ovat osaava, innostunut ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuvasti kehittyvät palvelut ja järjestelmät, laadukas data eli tietopääoma sekä taloudellinen pääoma ja luottamuspääoma, joka rakentuu vahvalle arvopohjalle ja läheisille sidosryhmäsuhteille. Näitä pääomia olemme rakentaneet ja vaalineet pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti jo vuosikymmenien ajan.

Pyrimme kaikella toiminnallamme lisäämään asiakkaidemme saamaa arvoa. Laadukasta, tehokasta ja vastuullista toimintaamme tukee itseohjautuva toimintakulttuuri yhdessä vahvan riskienhallinta- ja compliance-kulttuurin kanssa. Tärkeimmät tuotoksemme luovat henkilöstölle hyvinvointia ja osaamista, tuottavat erinomaista asiakaskokemusta, vahvistavat vakavaraisuutta ja mainetta sekä edistävät kestävästä taloudesta ja alueellista elinvoimaisuutta.

Arvoketju – OP osana yhteiskuntaa

OP Ryhmä vaikuttaa toiminnallaan laajasti yhteiskuntaan. Finanssialalla on keskeinen merkitys kansantalouden hyvinvoinnille sekä suoraan että välillisesti. Tuotamme välttämättömiä peruspalveluita ja toimintamahdollisuuksia kansalaisille, yrityksille ja yhteisöille. Rahoitamme kestävästä kasvusta ja mahdollistamme vaurastumista. Huolehdimme rahanhuollon ja maksuliikenteen toimivuudesta, tarjoamme turvaa ja ennaltaehkäisyä vahinkojen varalta sekä edistämme vastuullista taloutta. Myös koronaviruksen aikana

Arvoa asiakkaille ja toimintaympäristölle jo 120 vuoden ajan

Ensimmäiset osuuskassat toivat konkreettista apua ja arvoa ympäröivän maaseutuyhteisön elämään. Osuuskassan tarjoama pienlaina oli monille vähävaraisille ainoa mahdollisuus saada rahoitusta. Laina osuuskassasta tarkoitti työvälineitä, siemeniä, lehmää, navettaa, uudisviljelyä ja asuntoa.

Alkumetreiltä lähtien olemme luoneet hyvinvointia ja turvallisuutta, mahdollistaneet Suomen kasvua ja kasvaneet yhdessä Suomen kanssa.

Vastuullisuus on kautta aikojen ollut arvojemme, perustehtävämme ja olemuksemme ytimessä. Olemme asiakkaidemme omistama, luotettu kumppani suhdanteista riippumatta.

Tehtävämme pysyy, vaikka elämä ja maailma ympärillä yllättäisivät. Yhdessä rakennamme huomisen kestävästä elämästä ja vastuullista liiketoimintaa.

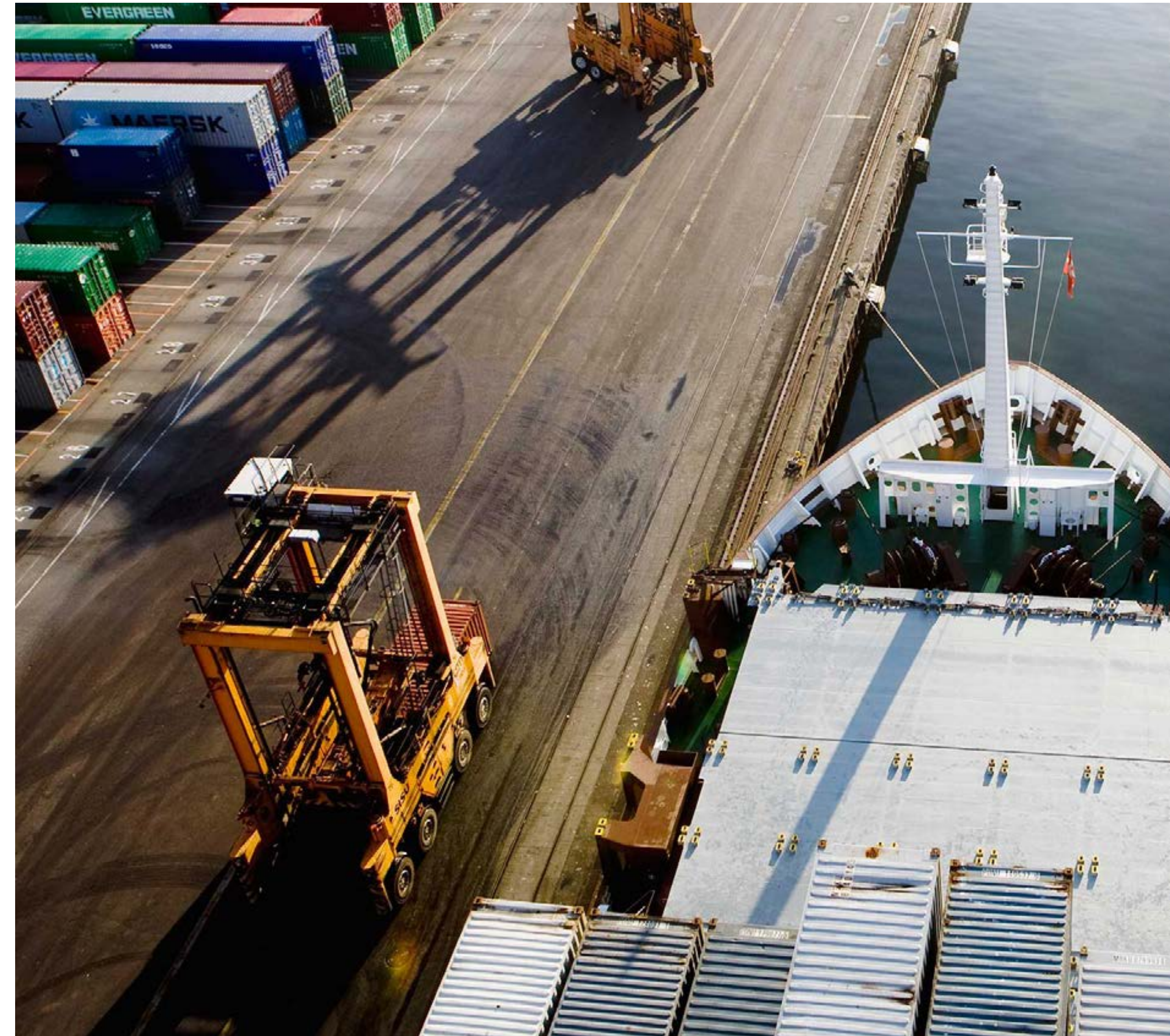
olemme pystyneet varmistamaan, että yhteiskunnan näkökulmasta kriittiset palvelut pysyvät toiminnassa.

Toimimme vastuullisuusperiaatteidemme mukaisesti läpi koko arvoketjun. Vahva vakavaraisuus ja toimiva riskienhallinta mahdollistavat toimintamme jatkuvuuden myös erilaisissa kriisitilanteissa. OP Ryhmän keskitetty hankinta vastaa ryhmän keskeisimpien tuotteiden ja palveluiden hankinnasta. Edellytämme tavarantoimittajiemme noudattavan OP Ryhmän toimittajien vastuullisuusvaatimuksia, OP Ryhmän hankintaehtoja ja Hyvän liiketavan periaatteita sekä soveltuvaa lainsäädäntöä ja kansainvälisiä sopimuksia.

OP Ryhmä on vahvasti ja pitkäjänteisesti sitoutunut asiakkaisiinsa ja toimintaympäristöönsä. Kehitämme palveluitamme alusta alkaen yhdessä asiakkaidemme kanssa. Olemme asiakkaidemme tukena, kumppanina ja neuvonantajana myös haastavina aikoina. Edistämme kestävä taloutta esimerkiksi rahoittamalla vastuullisesti yritystoimintaa, kehittämällä vihreitä rahoitustuotteita ja vahvistamalla vastuullisen sijoittamisen käytäntöjä. Yhteistyössä asiakkaidemme kanssa etsimme vastuullisia ratkaisuja liiketoiminnan kehittämiseksi ja mahdollistamme kestävämmän tulevaisuuden. OP Ryhmän alueelliset ja taloudelliset vaikutukset ulottuvat laajasti ympäri Suomen, ja niillä on välillisiä vaikutuksia paitsi paikallisen myös valtakunnallisen talouden elinvoimaisuuteen.

”

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos Etlan keväällä 2021 julkaiseman tutkimuksen mukaan OP Ryhmä on eniten Suomen bruttokansantuotetta suoraan kasvattava yritys. Vuonna 2019 OP Ryhmä toi Suomen talouteen arvonlisää lähes 1,7 miljardia euroa.

Arvonluontimalli

Tärkeimmät pääomamme

Osaava, innostunut ja hyvinvoiva henkilöstö (13 079)

Asiakaskokemusta tukevat järjestelmät ja palvelut – vastuullinen ja innovatiivinen kehittäminen

Vastuullinen ja älykäs datan hyödyntäminen – laadukas tietopääoma

Vakavarainen kumppani – taloudellinen pääoma

Läheinen kumppani sidosryhmille – osuustoiminnallinen arvopohja, luottamus ja maine

Strategian painopisteet

Vahva riskienhallinta- ja compliance-kulttuuri

Tuotokset ja vaikutukset

- Finanssialan vetovoimaisin työnantaja (Universum 2021)
- Työntekijöiden koulutus: 13 tuntia/hlö
- Monimuotoisuus: naisten osuus johtajatehtävissä 30 %
- Lähtövaihtuvuus: 8,6 %

- Asiakaskokemus: asiakaskohtaamisten NPS 61, bränditason NPS 21
- Investoinnit tuote- ja palvelukehitykseen: 294 milj. €
- Asiakaskohtaukset OP-mobiilissa ja OP-yrittäjäliikenne: 502 milj.

- CET1-vakavaraisuus: 18,2 %
- Oman pääoman tuotto (ilman OP-bonuksia): 7,8 %
- Omistaja-asiakkaiden sijoituksille maksetut korot: 95 milj. €
- Yksi Suomen suurimmista veronmaksajista: tuloverot 224 milj. €

- Omistaja-asiakkaita yli 2 miljoonaa
- Kertyneet uudet OP-bonukset omistaja-asiakkaille: 210 milj. €
- Hyvinvoiva paikallisyhteisö: alueelliset vaikutukset
- Kestävän talouden edistäminen: myönnetty kestävyyss-kriteerilainat, vihreät lainat ja limiitit 3 036 milj. €

Rakennamme Suomea yhdessä

Suomen suurimpana finanssiryhmänä käymme avointa ja jatkuvaa vuoropuhelua eri sidosryhmiemme kanssa. Meillä on siihen myös pitkät perinteet osuustoiminnallisten arvojen ja toimintaperiaatteiden kautta. Yksi tärkeimmistä sidosryhmätöiminnan periaatteista ja tavoitteista on tunnistaa keskusteluiden kautta kehityskohteita OP Ryhmän vastuullisuustyössä.

Sidosryhmämme odottavat meiltä ennen kaikkea avoimuutta ja luotettavuutta. Haluamme toimia heille arvojemme mukaisena kumppanina ja luotettavana toimijana. Käymme ulkoisten sidosryhmiemme kanssa säännöllistä vuoropuhelua Sidosryhmäfoorumissa, jonka jäseninä on edustajia työmarkkinajärjestöistä, think tankeista, poliittisista puolueista, yliopistoista ja kansalaisjärjestöistä.

Strategia ja liiketoiminta

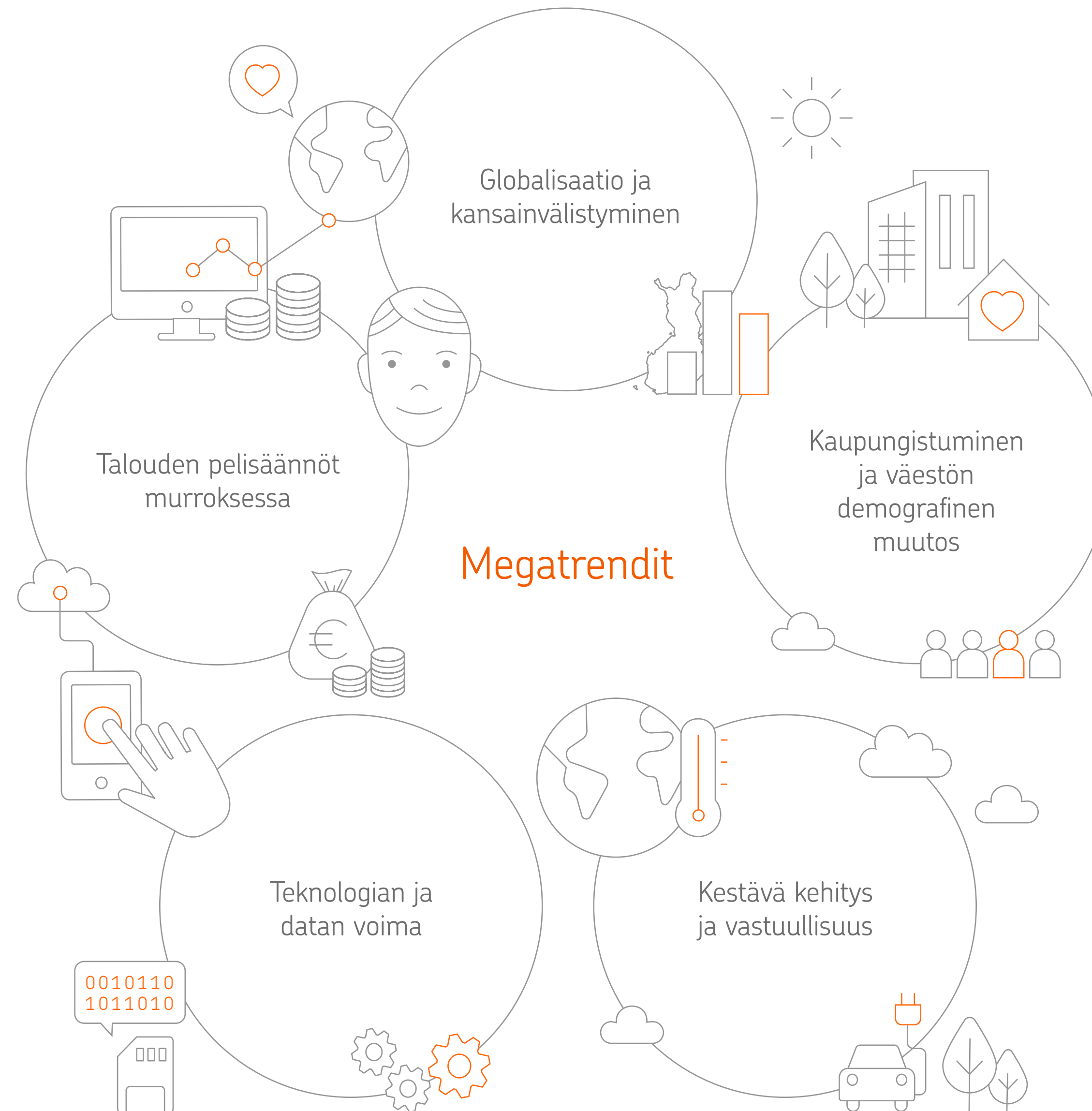
OP Ryhmän visiona on olla johtava ja vetovoimaisin finanssiryhmä Suomessa. Tässä osiossa kerromme tarkemmin ryhmän strategiasta, sen toteutuksesta ja painopisteistä muuttuvassa toimintaympäristössä sekä liiketoimintojen vuodesta, tavoitteista ja vastuullisuudesta.

Toimintaympäristö

OP Ryhmässä finanssialan toimintaympäristöä analysoidaan osana jatkuvaa strategiaprosessia. Strategian taustalla olevat megatrendit kuvastavat näkemystämme siitä, millaiset ilmiöt ja muutosvoimat vaikuttavat OP Ryhmän ja sen asiakkaiden arkeen, olosuhteisiin ja tulevaisuuteen.

2020-luvun toimintaympäristö tuo toimintaamme lukuisia muutospaineita. Megatrendit, kuten muuttoliike, kaupungistuminen ja väestön ikääntyminen vaikuttavat asiakaskentässämme. Asiakkaidemme siirtyminen digitaalisten kanavien käyttöön jatkuu ripeänä. Lisääntynyt sääntely vaikuttaa pankkien toimintaympäristöön. Vastuullisuuden ja kestävä kehityksen merkitys kasvaa. Talousnäkömät, kilpailuympäristö, asiakaskäyttäytyminen, teknologia ja sääntely ovat jatkuvassa muutoksessa, jota on seurattava tarkoin.

Vuonna 2021

- Koronapandemia jatkuu, tartuntamäärät ennätyskorkeita loppuvuonna
- Kuluttajat käyttävät yhä enemmän digitaalisia palveluita
- Inflaatio kiihtyy eri puolilla maailmaa
- Kestävä kehitys ja vihreä siirtymä alkavat muuttaa myös talouden pelisääntöjä
- Kaupungistuminen jatkuu, mutta samalla muuttoliike kasvukeskusten kehyskuntiin lisääntyy
- Vastuullisuuden vaatimukset kasvavat sekä asiakkaiden että sääntelyn osalta
- Teknologiajättien sääntelyä ja datan käytön pelisääntöjä pyritään kiristämään myös Euroopassa

Koronapandemian pitkäaikaiset vaikutukset muovaavat voimakkaasti finanssialan toimintaympäristöä. Siirtyminen digitaalisiin palveluihin on nopeutunut, ja koronan vaikutukset ihmisten arvomaailmaan ja kulutuskäyttäytymiseen konkretisoituvat tulevien vuosien aikana.

Muutoksen tahtia on vaikea ennakoida – maailma voi muuttua nopeammin tai hitaammin kuin oletamme, ja muutoksen suunta voi olla yllättävä.

Globalisaatio ja kansainvälistyminen

Globalisaation eteneminen muovaa finanssialan toimintaympäristöä. Suomen finanssimarkkinaa hallitsevat suurelta osin kotimaiset ja pohjoismaiset toimijat, mutta myös kansainvälisten toimijoiden digitaaliset palvelut etenevät valtiorajojen yli. EU:n sääntelyn harmonisoimiseen tähtäävä kilpailupolitiikka helpottaa uusien toimijoiden tulemistä Suomen markkinoille mutta tarjoaa samaan aikaan kotimaisille toimijoille mahdollisuuden hakea kasvua kansainvälisiltä markkinoilta.

Globaalissa maailmassa taloudet, pääomat ja ihmiset ovat voimakkaasti kytköksissä toisiinsa. Koronavirus havaittiin ensimmäisenä Kiinassa, mutta se levisi ihmisten liikkumisen myötä nopeasti kaikkialle maailmaan. Viruksen leviämisen estäminen edellytti rajuja päätöksiä esimerkiksi vapaan matkustamisen rajoittamiseksi. Samalla moni yritys joutui ongelmiin globaalien tuotantoketjujen häiriinnyttyä. Vuonna 2021 uusia virusmuunnoksia kehittyi eri puolilla maailmaa, ja niiden maantieteellinen rajaaminen on ollut erittäin haastavaa. Lisäksi huolta ovat

herättäneet kasvaneet sisä- ja ulkopoliittiset jännitteet sekä EU:ssa että sen ulkopuolella.

Kaupungistuminen ja väestön demografinen muutos

Kaupungistuminen ja väestön ikääntyminen muokkaavat yhteiskuntarakenteita. Myös Suomessa väestö keskittyy yhä enemmän kasvukeskuksiin. Koronapandemia haastaa finanssialan toimijat kehittämään entistä sujuvampia ja helppokäyttöisempiä digitaalisia palveluita, joita myös ikääntyneet ihmiset pystyvät käyttämään ajasta ja paikasta riippumatta. Vastuullisena toimijana OP Ryhmä on sitoutunut palvelemaan kaikkia asiakkaitaan kaikkialla Suomessa.

Koronapandemian pitkäaikaisvaikutuksia on vielä ennenaikaista arvioida, mutta esimerkiksi koronataudin pitkäaikaisoireet ja lisääntyneet mielenterveysongelmat voivat aiheuttaa haasteita sekä kansanterveydelle että kansantalouden kestävyydelle. Etä- ja hybridityön vakiintuminen osaksi normaalia työelämää on jo lisännyt kiinnostusta kehyskuntien tilavampiin asuntoihin.

Kestävä kehitys ja vastuullisuus

Kestävä kehitys huomioi ihmisen, ympäristön ja talouden päätöksenteossa, jossa päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet. Kestävän kehityksen edistäminen, sidosryhmien odotukset ja lisääntyvä sääntely haastavat yrityksiä uudistamaan strategiansa

ja huomioimaan aiempaa paremmin toimintansa ESG-vaikutukset ympäristön, yhteiskunnan ja hyvän hallintotavan näkökulmista. Vastuullisuuteen panostaminen voi tuoda myös uutta liiketoimintaa ja kilpailuetua.

Kasvavan sääntelyn vaatimukset edellyttävät toimintatapojen uudistamista ja lisäävät raportointivelvollisuuksia. Kestävän rahoituksen sääntelykonaisuus ja viranomaisten odotukset kestävyttä uhkaavien tekijöiden hallinnasta vaikuttavat erityisesti finanssialan toimintatapoihin. Luotettava ja vertailukelpoinen tieto esimerkiksi ilmastovaikutuksista on tärkeää finanssisektorin toimijoille, sillä se luo perusedellytykset muun muassa kestävien sijoitustuotteiden kehittämiseksi sekä luottoriskin hallitsemiseksi.

Teknologian ja datan voima

Teknologian kehitys mahdollistaa finanssialan palveluntarjoajien tehokkaamman toiminnan ja tarjoaa uusia mahdollisuuksia luoda paremmin asiakkaiden tarpeisiin vastaavia palveluja. Datan hyödyntämiseen pohjautuvat palvelut mahdollistavat esimerkiksi asiakkaan tarpeiden älykkään ennakkoinnin ja tarkan kohdentamisen. Palvelusta kertyvä data mahdollistaa myös palvelun tarjoajalle uudenlaista ansaintaa tai jopa täysin maksuttomien palveluiden tarjoamisen kuluttajille. Oman datansa omistava asiakas päättää viime kädessä itse, miten ja millä ehdoilla hän suostuu datansa hyödyntämiseen. Sidosryhmät ja sääntely edellyttävät yrityksiltä vastuullista ja läpinäkyvää datan käyttöä. Koronapandemiasta seuranneet liikkumisen rajoitukset ovat vauhdittaneet

asiakkaiden ja palveluiden siirtymistä digitaalisiin kanaviin.

Talouden pelisäännöt murroksessa

Digitalisaatio ja alustatalouden kehittyminen ovat mullistaneet maailman. Ympäri vuorokauden reaaliaikaisesti sykkivän globaalin talouden dynamiikka on muuttanut talouden pelisääntöjä merkittävästi. Keskinäisriippuvuuksien vahvistuminen, globaalin talouden voimasuhteiden muutokset sekä kansainvälisten jännitteiden lisääntyminen kasvattavat myös finanssitalouden riskejä. Kryptovaluuttojen suosion kasvu haastaa talouden perinteisiä pelisääntöjä. Digitaaliset valuutat ovat myös keskuspankkien suunnittelupöydällä.

Alhainen korkotasoa haastaa pankkien ja vakuutusyhtiöiden perinteisen ansainnan. Vuonna 2021 inflaation kiihtyminen on muuttanut ainakin hetkellisesti odotuksia tulevasta korkokehityksestä, mikä lisää tulevaan talouskehitykseen liittyviä huolia.

Strategia

Perustehtävämme, arvomme, visiomme ja strategiamme painopisteet ovat kokonaisuus, jossa osat täydentävät toisiaan. Perustehtävämme ja arvomme ohjaavat toimintaamme sekä valintojamme ja antavat työllemme merkityksen. Visiomme antaa meille suunnan. Toimintaympäristön jatkuva seuranta ja strategiset painopisteemme auttavat meitä saavuttamaan visiomme.

OP Ryhmän perustehtävänä on edistää omistaja-asiakkaidensa ja toimintaympäristönsä kestävää taloudellista menestystä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Tämä perustehtävä on lähes muuttumattomana muodostanut perustan ja tarkoituksen työllemme jo historiamme alkuvaiheista asti. Päivittäistä arkeamme ohjaavat vahvat arvomme: ihmisläheisyys, vastuullisuus ja yhdessä menestyminen.

OP Ryhmän strategiaproessi

Arvioimme toimintaympäristöämme ja toimintamalliamme säännöllisesti ja systemaattisesti, jotta kykenemme jatkuvasti tekemään uusia strategisia valintoja ja toteuttamaan ne. Onnistuneen strategiaproessin perustana on riittävä määrä vaihtoehtoisia oletuksia siitä, mihin suuntaan maailma muuttuu.

Toimintaympäristön kehityksestä tehdään vaihtoehtoisia skenaarioita osana OP Ryhmän strategiatyötä.

Skenaarioiden toteutumista seurataan ja samalla tunnistetaan, millaisiin kehityskulkuihin ryhmän tulee varautua. Näin pyrimme varmistamaan menestymisemme riippumatta siitä, millaiseksi toimintaympäristö muotoutuu.

Jatkuva strategiaproessi auttaa vastaamaan omistaja-asiakkaidemme muuttuviin tarpeisiin ja odotuksiin sekä reagoimaan joustavasti toimintaympäristön muutokseen ja epävarmuuteen.

Visio antaa suunnan

Visiomme on pitkän aikavälin tahtotila, joka kertoo, mikä on tulevaisuuden suuntamme: tavoitteemme on olla johtava ja vetovoimaisin finanssiryhmä Suomessa.

Tapahtui maailmassa millaisia muutoksia tahansa, visiomme toteuttaminen edellyttää, että olemme taloudeltamme ja markkina-asemaltamme vahva.

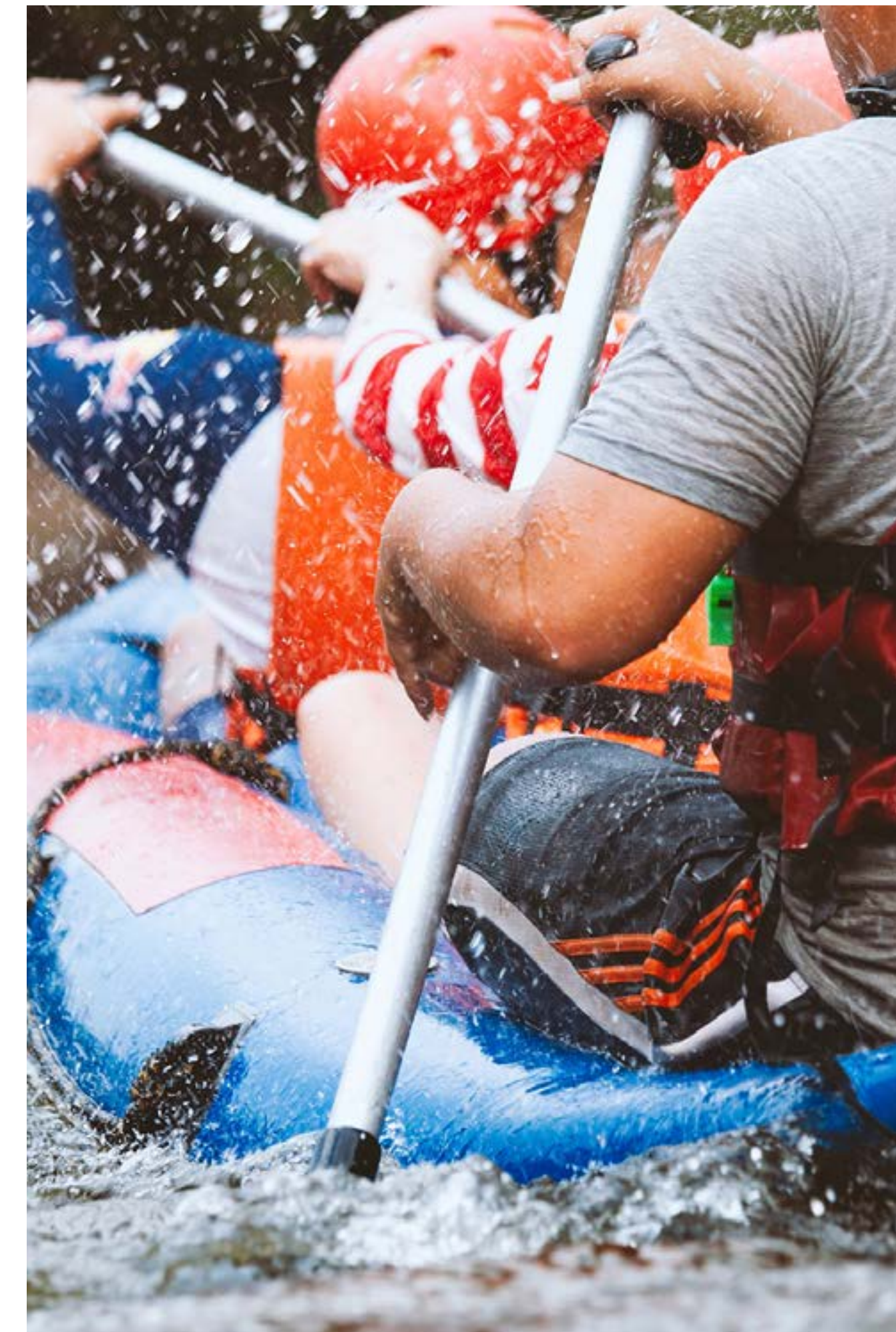
Tavoitteemme on olla ensisijainen valinta asiakkaillemme ja kumppaneillemme. Haluamme olla veto-voimainen työnantaja, jonka palveluksessa ihmiset haluavat työskennellä. Olemme vastuullinen toimija ja finanssialaa uudistava edelläkävijä.

Strategian eteneminen vuonna 2021

Strategiamme painopisteet ovat konkreettisia askelia kohti vision asettamaa maalia. Vuoteen 2021 lähettäessä viisi strategista painopistettämme olivat: paras asiakaskokemus, enemmän hyötyä omistaja-asiakkaalle, erinomainen työntekijäkokemus, tuottojen kasvu kulujen kasvua nopeammin sekä laadukkaampi ja tehokkaampi toiminta.

Jatkuva strategiaproessi auttaa vastaamaan omistaja-asiakkaidemme muuttuviin tarpeisiin ja odotuksiin.

OP Ryhmän strategia

Globalisaatio ja kansainvälistyminen

Kaupungistuminen ja väestön demografinen muutos

Kestävä kehitys ja vastuullisuus

Teknologian ja datan voima

Talouden pelisäännöt murroksessa

Paras asiakaskokemus

OP Ryhmässä paras asiakaskokemus tarkoittaa nopeaa ja helppoa tavoitettavuutta sekä asiantuntevaa ja henkilökohtaista palvelua. Olemme asiakkaidemme omistama, luotettu talouden ja riskienhallinnan kumppani suhdanteista riippumatta. Olemme vuoden 2021 aikana edelleen sujuvoittaneet asiakkaidemme asiointipolkuja. Kysynnän voimakas vaihtelu on haastanut palvelukykyämme ajoittain, mutta olemme reagoineet asiakkaidemme tarpeisiin sekä digitaalisilla ratkaisuilla että kasvattamalla osaavan työvoiman määrää.

Digitaalinen asiointi ja maksaminen ovat asiakkaillemme entistäkin tärkeämpiä. OP:n asiakkaaksi on nyt mahdollista tulla täysin digitaalisesti verkossa. Kehitämme digitaalista asiakkuuden avaamista jatkossa yhä sujuvammaksi.

Käteisen käyttö on vähentynyt voimakkaasti viime vuosina, ja koronapandemia on entisestään kiihdyttänyt asiakkaidemme siirtymistä käyttämään muita maksutapoja. OP:n Apple Pay lanseerattiin maaliskuussa, ja asiakkaamme ovat ottaneet palvelun nopeasti käyttöön. Kesällä julkistimme suunnitelmamme vahvistaa mobiilimaksamisen palvelujamme tulevaisuudessa OP Ryhmän Pivon, tanskalaisen MobilePayn ja norjalaisen Vippsin yhteisellä mobiilimaksamisen alustalla.

Enemmän hyötyä omistaja-asiakkaalle

Osana omistaja-asiakkuuden uudistamista selkeytimme etukokonaisuuttamme ja sen viestintää.

Toimme monipuolisesti pankki- ja vakuutuspalveluitamme käyttävälle osuuspankin omistaja-asiakkaalle tarjolle Omistaja Plus -palvelun, jonka tavoitteena on asiakaskokemuksen parantaminen edelleen ja parempi saavutettavuus eri palvelukanavissa. Alkuvuodesta toimme omistaja-asiakkaille myös uusia etuja säästämisen ja sijoittamisen palveluihin. Panostamme siihen, että omistaja-asiakkaat saavat enemmän hyötyä omistaja-asiakkuudestaan.

Erinomainen työntekijäkokemus

OP Ryhmässä on siirrytty asteittain itseohjautuviin moniosaajatiimeihin perustuvaan toimintatapaan. Toimintatavan tavoitteena on parantaa työntekijäkokemusta, asiakaskokemusta ja toiminnan tehokkuutta sekä selkeyttää vastuita ja päätöksentekoa. Vastuunotto ja luottamus toimivat työskentelymme kivijalkana ja luovat reunaehdot työntöön tavoillemme.

Johtamisen keskiössä on yksilöiden johtamisen sijaan erinomaisen tiimisuorituksen mahdollistaminen ja esteiden poistaminen. Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja oppiminen sekä tekemisen jatkuva parantaminen ovat kiinteä osa työssä onnistumista. Itseohjautuvan toimintamallin piirissä työskentelevistä 80 prosenttia kokee, että vastuunotto moniosaavissa tiimeissä on kasvanut ja yhteistyö ja vuorovaikutus parantunut. Henkilöstömme pitää toimintatapaa innostavana, ja se on laajasti käytössä keskusyhteisössä ja useissa osuuspankeissa.

Työntöön muuttuvat tavat ja toimintaympäristön jatkuva muutos edellyttävät kykyä reagoida nopeasti.

Vuonna 2021 määritimme lähi- ja etätöitä yhdistävät hybridityön periaatteet. Periaatteiden lähtökohtana on, että asiakkaidemme tarpeet ja liiketoiminnan tavoitteet ohjaavat ensisijaisesti työntöön muotoa ja paikkaa. Tiimit ja tiimien välinen yhteistyö ohjaavat arjen työn suunnittelua.

Pitkittyneen pandemian aikana epävarmuuden ja kuormituksen kokemukset ovat korostuneet ja vaikuttaneet myös työhyvinvointiin. Joustavat työntöön tekemisen tavat, hybridityö ja laaja mahdollisuus etätöihin ovat saaneet positiivista palautetta. Henkilöstön terveydestä ja turvallisuudesta huolehtimisen lisäksi olemme lisänneet tukea ja välineitä kuormittavuuden hallintaan.

Tuottojen kasvu kulujen kasvua nopeampaa

Matala korkoympäristö ja lisääntyvät viranomaisvaateet edellyttävät meiltä toiminnan jatkuvaa tehostamista. Näin ylläpidämme tuloksenteokkykyämme ja vahvaa vakavaraisuuttamme. Vain kannattavaa liiketoimintaa tekemällä voimme toteuttaa perustehtäväämme.

Strategiamme tavoitteen mukaisesti tuotot ovat kasvaneet kuluja nopeammin. Asiakasliiketoimintamme tuotot kasvoivat 14 prosenttia vuonna 2021 ja kulut pysyivät hallinnassa. Olemme parantaneet toimintamme tehokkuutta keskittymällä ydinliiketoimintaamme sekä kehittämällä ja yksinkertaistamalla prosessejamme.

Laadukkaampi ja tehokkaampi toiminta

Prosessien tehokkuus ja käyttämämme data ovat pohjana tuottavuuden kasvulle ja laadukkaalle riskienhallinnalle. Uudistaminen ja parantaminen tapahtuvat sekä työtapojen että teknologian avulla. Merkittävät perusjärjestelmäuudistukset etenevät suunnitellusti: uudistukset parantavat asiakaskokemusta, työn sujuvuutta ja laatua sekä mahdollistavat nopeamman ja ketterämmän kehittämisen tulevaisuudessa. Robotiikka ja automaatio on parantanut oman toiminnan tehokkuutta ja tuottavuutta asiakaspalvelussamme.

Viimeksi kuluneiden kolmen vuoden aikana olemme strategiamme mukaisesti yksinkertaistaneet merkittävästi keskusyhteisökonsernin rakennetta ja keskittyneet ydinliiketoimintaamme, pankki- ja

vakuutusliiketoimintaan. Pohjola Vakuutus luopui sairaalaliiketoiminnasta ja keskittyy jatkossa ydinliiketoimintaansa eli vahinkovakuutusliiketoimintaan. OP Yrityspankki Oyj:n tytäryhtiö Pohjola Vakuutus Oy siirrettiin vuonna 2021 OP Osuuskunnan suoraan omistukseen. Tavoittelemme järjestelyillä yksinkertaisempaa keskusyhteisökonsernin rakennetta ja hallintoa sekä selkeämpää johtamista.

Strategiset painopisteet lähivuosille

Tarkastelemme säännöllisesti strategisia valintojamme sekä niiden toteutumista ja mukautamme tarvittaessa suuntaamme. Syksyllä 2021 päivitimme strategiamme ja asetimme lähivuosille viisi strategista painopistettä: arvoa asiakkaille, kannattava kasvu, laadukas ja tehokas toiminta, vastuullinen

liiketoiminta ja osaava, innostunut ja hyvinvoiva henkilöstö.

Kaiken toimintamme pohjana on vahva riskienhallinta- ja compliance-kulttuuri. Hyvä riskienhallinta pohjautuu asiakkaiden tarpeiden tunnistamiseen, odotuksiin vastaamiseen sekä riskien oikeaan hinnoitteluun ja huolelliseen hallintaan. Compliance-toiminnan tavoitteena on varmistaa asiakkaiden, markkinoiden, valvojien ja sidosryhmien luottamuksen säilyminen OP Ryhmään. Varmistamme sääntelyn noudattamisen hallitsemalla compliance-riskejä, ohjeistamalla ja kouluttamalla henkilöstöä sekä ohjaamalla liiketoimintaa oikeisiin toimintatapoihin.

Arvoa asiakkaille

Olemme asiakkaidemme luotettu kumppani: luomme arvoa asiakkaille tarjoamalla sujuvinta palvelua kaikissa kanavissa. Autamme asiakkaitamme menestymään tarjoamalla harkittuja ja oikein mitoitettuja ratkaisuja, ja tuemme niin koko OP Ryhmän menestystä. Mobiilipalveluiden suosion kasvaessa tuomme uudet palvelut ensisijaisesti mobiiliin. OP-mobiili on jo pitkään ollut asiakkaidemme suosituin kanava hoitaa pankki- ja vakuutuspalvelut. Sillä on lähes 1,3 miljoonaa aktiivista käyttäjää, joista 70 prosenttia kirjautuu OP-mobiiliin päivittäin. OP-yritysmobiilin aktiivisten käyttäjien määrä on kasvanut vuodessa 34 prosenttia.

Monipuolisesti pankki- ja vakuutuspalveluitamme käyttävät osuuspankin omistaja-asiakkaat saavat jatkossakin parhaan hyödyn käyttämistään

palveluista ja sujuvuutta arkeensa. Jatkamme omistaja-asiakkuuden kehittämistä. Selkeytämme viestintäämme ja kirkastamme etukokonaisuuttamme edelleen.

Kannattava kasvu

Tavoitteenamme on kasvaa erityisesti varallisuudenhoidossa, vahinko- ja henkivakuutusliiketoiminnassa sekä vähittäispankkitoiminnassa kasvukeskusalueilla. Haluamme auttaa suomalaisia vaurastumaan ja varautumaan tulevaisuudessakin. Asiakkaiden kasvaneen kiinnostuksen sijoittamiseen tukee säästämisen ja sijoittamisen palveluiden kasvua. Tavoitteenamme on olla asiakkaillemme luotettava kumppani, jonka laaja tuote- ja palveluvalikoima kattaa kaikki asiakkaiden tarvitsemat pankki- ja vakuutuspalvelut elämän eri vaiheissa.

Laadukas ja tehokas toiminta

Parannamme toimintamme laatua ja tehokkuutta uudistamalla perusjärjestelmämme ja sujuvoittamalla prosessejamme edelleen. Kehitämme ja yksinkertaistamme tuote- ja palveluvalikoimaamme asiakkaiden tarpeisiin vastaten. Tavoitteenamme on kasvava tuotteiden ja palveluiden digitaalinen myynti. Datan laatua ja hyödynnettävyyttä parantamalla tuotamme laadukkaita ja helppokäyttöisiä pankki- ja vakuutuspalveluita, rakennamme parempaa ymmärrystä asiakkaan tarpeista ja kehitämme tulevaisuuden palveluita. Tekoälyavusteinen robotiikka nopeuttaa ja sujuvoittaa asiakkaiden asiointia,

OP Ryhmän pitkän aikavälin strategiset tavoitteet

	31.12.2021	31.12.2020	Tavoite 2025
Oman pääoman tuotto (ROE ilman OP-bonuksia), %	7,8	6,6	8,0
CET1-vakavaraisuus, %	18,2	18,9	väh. CET1-vakavaraisuusvaade + 4 %-yks.
Bränditason suosittelu, NPS (Net Promoter Score, henkilö- ja yritysasiakkaat)	Pankki: 27 Vakuutus: 16	Pankki: 29 Vakuutus: 17	Pankki: 30 Vakuutus: 20
Luottoluokitus	AA-/Aa3	AA-/Aa3	väh. tasolla AA-/Aa3

ja tulevaisuudessa se skaalautuu yhä laajemmin eri kanaviin ja palveluihin.

Vastaamme asiakaskäyttäytymisen muutokseen kehittämällä palveluverkostoamme ja ryhmärakennettamme tulevaisuuden osuuspankin kriteereiden ohjaamana. Tulevaisuuden osuuspankin on kyettävä toteuttamaan pitkällä aikavälillä OP Ryhmän perustehtävää, huomioiden palvelun laatuun, laajuuteen, resursseihin ja toiminnan kannattavuuteen liittyvät kriteerit. Osuuspankkien välisiä fuusiohankkeita on käynnissä eri puolilla Suomea: pankkien fuusiokehitys on luonnollista jatkumoa jo vuosikymmeniä jatkuneelle osuuspankkien määrän vähentymiselle. Vuoden 2021 lopussa Suomessa oli 121 osuuspankkia.

Vastuullinen liiketoiminta

Vastuullisuustyöllämme on pitkä historia, joka pohjautuu perustehtäväämme ja vahvoin arvoihimme. Vastuullisuusohjelmamme linjaukset ohjaavat vastuullisuustyötä: edistämme kestävästä taloudesta, tuemme paikallista elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä, vahvistamme suomalaisten taloustaitoja ja käytämme tietopääomaamme vastuullisesti. Asiakkaiden kasvaneet odotukset vastuullisuudesta, kestävästä rahoituksen sääntelystä ja valvojan vaatimukset heijastuvat vahvasti koko finanssialalle. Olemmekin valinneet vastuullisen liiketoiminnan yhdeksi OP Ryhmän strategisista painopisteistä.

Vahvistamme liiketoiminnan vastuullisuutta esimerkiksi integroimalla vastuullisuuden sijoitus- ja luotonmyöntöprosesseihimme ja kasvattamalla

vastuullisten tuotteiden ja palveluiden osuutta tarjoomastamme. Vastuullisuustyömme on asiakaslähtöistä: tehtävämme on tukea sidosryhmiemme kestävästä siirtymästä rahoittajana, vakuuttajana, sijoittajana ja palvelujen sekä tuotteiden kehittäjänä. Autamme asiakkaitamme kohtaamaan muutoksia ja kantamaan vastuuta huomisen kestävästä elämästä, yhdessä yli kaikkien aikojen.

Osaava, innostunut ja hyvinvoiva henkilöstö

Tavoitteenamme on toimintamme ja työntekijäkokenemuksen jatkuva parantaminen itseohjautuviin tiimeihin perustuvaa toimintatapaa jatkuvasti vahvistaen. Ketterän toimintakulttuurin vahvistaminen ja toiminnan jatkuva parantaminen edellyttää selkeillä tavoitteilla johtamista, sujuvaa yhteistyötä yli organisaatorajojen, luottamusta, vastuunottoa ja määrätietoista yhdessä oppimista. Tuemme henkilöstöä menestymisen kannalta keskeisen osaamisen kehittämisessä ja kohdennamme osaamistamme joustavasti muuttuviin liiketoimintatarpeisiin. Tulevaisuuden työskentelyä ohjaavat hybridityön periaatteet, joiden avulla varmistamme tuloksekkaat työtavat monimuotoisessa ja -paikkaisessa työssä.

Vastuullisuusohjelma

Visiomme mukaisesti haluamme olla asiantunteva, luotettava ja vastuullinen toimija sekä toimia finanssialan edelläkävijänä ja uudistajana.

Vastuullisuustyötämme ohjaa vastuullisuusohjelma, joka perustuu toimintaympäristön megatrendeihin sekä olennaisuusanalyysiin, jossa tunnistetaan OP Ryhmälle ja sen sidosryhmille keskeisimmät vastuullisuusnäkökohdat.

OP Ryhmä on sitoutunut tukemaan toiminnassaan YK:n kestävän kehityksen tavoitteita (Sustainable Development Goals, SDG). Vastuullisuusohjelman päivityksen yhteydessä olemme tunnistaneet ja huomioineet OP Ryhmälle olennaiset kestävän kehityksen tavoitteet, jotka on kuvattu vastuullisuusohjelman yhteydessä.

OP Ryhmän vastuullisuusohjelma kiteytyy neljään keskeiseen teemaan ja lupaukseen, jotka ohjaavat ohjelman tavoitteita ja tekoja.

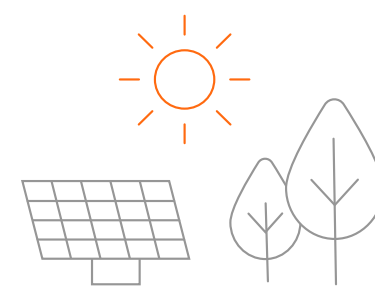
Vastuullisuusohjelman etenemistä vuonna 2021 on kuvattu tarkemmin seuraavalla sivulla.

OP Ryhmän vastuullisuusohjelman keskeiset teemat

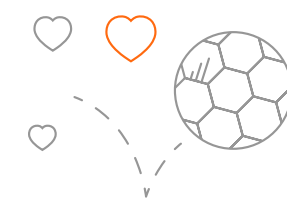
Vahvistamme suomalaisten taloustaitoja

Edistämme oman talouden hallintaa ja vaurastumista kaikissa ikäryhmissä.

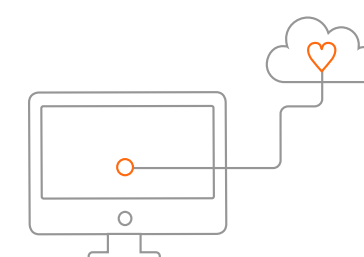
Edistämme kestäväää taloutta

Tuemme kestäväää kehitystä ja ilmastonmuutoksen hillintää sekä autamme siihen sopeutumisessa.

Tuemme paikallista elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä

Työllistämme, liikutamme ja turvaamme suomalaisia sekä luomme hyvinvointia. Edistämme paikallisesti taloudellisen elinvoimaisuuden kehittymistä.

Käytämme tietopääomaamme vastuullisesti

Hyödynnämme asiakastietoa sekä tekoälyä läpinäkyvästi asiakkaidemme parhaaksi.

OP Ryhmän vastuullisuusohjelman toteutuminen vuonna 2021

SDG	Tavoite	Mittari	2021	2020
  	<h3>Vahvistamme suomalaisten taloustaitoja</h3> <p>Olemme toimialamme merkittävin valmentaja taloustaidoissa.</p>	Kumppaneiden kanssa taloustaitohankkeissa kohdatut lapset ja nuoret, lkm	yli 39 000	52 000
	Opastamme asiakkaitamme ja autamme senioreita oman talouden digitaalisessa hoitamisessa.	Digiopastuksissa kohdatut henkilöt, lkm	yli 8 400	4 500
  	<h3>Edistämme kestäväää taloutta</h3> <p>Tarjoamme kestäväää kehitystä tukevia rahoitustuotteita.</p>	Myönnetyt kestävyyskriteerilainat, vihreät lainat ja limiitit, milj. €	3 036	1 523
 	Olemme halutuin yhteistyökumppani vastuullisen sijoittamisen tuotteissa, neuvonannossa ja raportoinnissa.	Vastuullisten rahastojen hallinnoitavat varat, mrd. €	8,8	4,9
	Olemme oman toimintamme osalta hiilineutraali 2025 ja edistämme asiakkaidemme päästövähennyksiä.	Oman toiminnan päästöt (scope 1 ja 2), tn CO ₂ e	25 485*	17 922
  	<h3>Tuemme paikallista elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä</h3> <p>Olemme toimialallamme suomalaisten merkittävin liikunnan tukija urheiluseurojen ja lajiliittojen kumppanuuksien kautta.</p>	Urheiluseurojen kautta liikutettujen suomalaisten määrä, lkm	304 000	289 000
 	Lisäämme henkilöstömme monimuotoisuutta ja huomioimme yhdenvertaisuuden kaikessa toiminnassamme.	Naisten osuus johtajatehtävissä vähintään 40 %	30 %	28 %
 	<h3>Käytämme tietopääomaamme vastuullisesti</h3> <p>Yksityisyysdenuoijan käytäntömme ovat kunnossa.</p>	Tietosuoja tutuksi -verkkokurssin suoritusprosentti, pakollinen kaikille	91 %	100 %

* Laskentatapaa muutettu vuonna 2021.

Vähittäispankki

Vähittäispankki-segmentti muodostuu henkilö- ja pk-yritysasiakkaiden pankkitoiminnasta osuuspankeissa sekä keskusyhteisökonsernissa.

OP on Suomen johtava asunto- ja yritysrahoittaja. Haluamme tarjota toimialan parhaan asiakaskokemuksen sekä paikallisesti että digitaalisesti ja olla omistaja-asiakkaidemme luotettava talouden kumppani joustavasti eri elämäntilanteissa. Tavoitteenamme on omistaja-asiakkaidemme taloudellisen hyvinvoinnin turvaaminen sekä oman talouden hallinnan ja menestyksen edistäminen.

Henkilöasiakkaiden palvelut kattavat päivittäiset pankkiasiat, lainat, säästöt ja sijoitukset, asuntoasiat. Tarjoamme asiakkaillemme henkilökohtaista asiakaspalvelua digitaalisissa kanavissa, puhelinpalvelussa ja kattavan konttoriverkoston kautta ympäri Suomen. Asiakkaidemme päivittäiset pankkiasiat ja maksaminen hoituvat ajasta ja paikasta riippumatta eri kanavissa. Kehitämme jatkuvasti palveluitamme asiakkaidemme muuttuvien tarpeiden mukaan. OP-mobiili on omistaja-asiakkaidemme päivittäisasiainnin pääkanava, ja sillä oli vuoden lopussa lähes 1,3 miljoonaa aktiivista käyttäjää.

Tuotteemme ja palvelumme saivat vuoden aikana useita tunnustuksia, ja vastaanotimme jälleen Suomen ykkössijan arvostetun The Banker -julkaisun Bank of the Year -kilpailussa.

Kattavat palvelut oman talouden hallintaan

Vuonna 2021 toimimme ensimmäisenä pankkina Suomessa asiakkaillemme OP-mobiilissa toimivan digitaalisen assistenttipalvelun, joka auttaa asiakasta ratkaisemaan arjen talouden pulmia itsenäisesti. Uudistimme myös OP-mobiilin Säästölippaan, johon asiakkaamme voivat nyt asettaa säästötavoitteen ja säästää kattavammin OP:n vastuullisiin rahastoihin.

Toimimme niin ikään ensimmäisenä pankkina Suomessa asiakkaillemme tekstiviestipohjaisen OP-Tiliviesti-palvelun. Palvelu sopii esimerkiksi ikäihmisille ja muille erityistä tukea tarvitseville asiakkaille, jotka eivät asioi OP:n digitaalisissa kanavissa. OP-Tiliviesti tarjoaa asiakkaalle mahdollisuuden itseenäiseen raha-asioiden seurantaan reaaliaikaisesti.

Käteisen käytön suosio väheni edelleen, ja vuonna 2021 asiakkaidemme käteisen euromääräinen käyttö väheni edelliseen vuoteen verrattuna noin 15 prosenttia. Sen sijaan asiakkaidemme korttiostojen määrä kasvoi koronapandemian pitkittymisestä huolimatta 9,5 prosenttia, ja yli 90 prosenttia kasvusta painottui kotimaahan. Ulkomaan matkailu piristyi

Vuonna 2021 vahvistimme

39 000

lapsen ja nuoren taloustaitoja

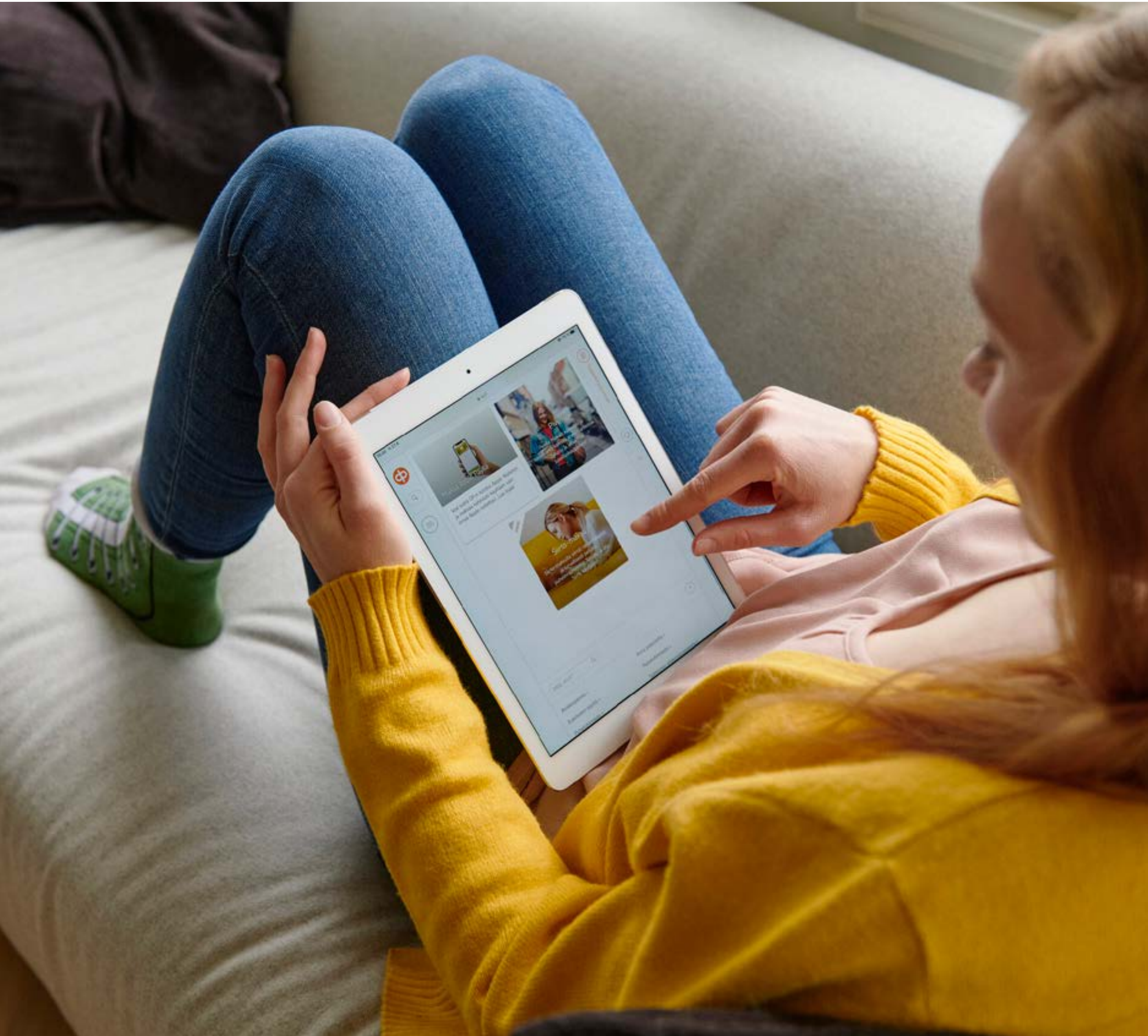
Tukea taloustaitoihin ja oman talouden hallintaan yli vuosisatojen

Taloustaidot ovat aina olleet tärkeä osa OP Ryhmän vastuullisuustyötä. Yhteisön talousosaamisen ja -ymmärryksen lisääminen oli keskeistä ensimmäisten osuuskassojen toiminnalle. Jo 1920-luvulla osuuskassat alkoivat järjestelmällisesti opettaa säästäväisyyttä kouluissa. Niihin toimitettiin säästölippaita, joihin lapset saivat opettajan johdolla tehdä pieniä säästöjä.

1950-luvun jälkeen säästämiseen kannustettiin esimerkiksi pankin omilla lipaspäivillä, jolloin lapset saivat tuoda säästölippaansa tyhjennettäväksi konttorin automaattiin. 1970-luvulla osuuspankit alkoivat jakaa asiakkailleen Hippo-lippaita, joihin

jo useiden sukupolvien lapset ovat keränneet säästöjä.

2020-luvulla OP Ryhmä tekee laajaa taloustaitotyötä osana vastuullisuusohjelmaansa ja tarjoaa kattavat palvelut oman talouden hallintaan, säästämiseen ja sijoittamiseen. OP-mobiilin Talouden tasapainon avulla asiakas voi seurata omaa kulutustaan, ja digitaalisen Säästölippaan avulla voi säästää paitsi tilille myös sijoitusrahastoihin. Vuonna 2021 vahvistimme 39 000 lapsen ja nuoren taloustaitoja yhdessä yhteistyökumppaneidemme kanssa. Lue lisää taloustaitotyöstämme osiosta [Vahvistamme suomalaisten taloustaitoja](#).

syksyllä, mutta kortinkäyttö ulkomailla jäi edelleen merkittävästi normaalia alemmalle tasolle.

Kauppojen maksupäätteillä lähimaksujen osuus oli noin 70 prosenttia, mitä selittää koronapandemian vaikutus sekä alkuvuodesta lanseeratun Apple Payn hyvä vastaanotto asiakaskunnassamme. Verkkokäyttöön korttimaksut kasvoivat kolmanneksen edellisestä vuodesta. Olemme panostaneet erityisesti maksamisen turvallisuuteen, ja uudistettujen OP Visa Gold ja OP Duo -korttien credit-maksujen turva on aiempaa kattavampi. Siirto-maksun käyttäjien määrä OP:n mobiilikannavissa nousi vuonna 2021 yli 1 miljoonaan.

Vahvistamme mobiilimaksamisen palvelujamme, ja kerroimme kesäkuussa, että OP Ryhmän Pivo, Danske Bankin MobilePay ja norjalainen Vipps suunnittelevat uutta yhteistä mobiilimaksamisen alustaa. Alusta yhdistäisi 11 miljoonan käyttäjän mobiililompakot yhdeksi Euroopan johtavista mobiilimaksamisen palveluista. Mobiililompakkojen yhdistyminen edellyttää vielä viranomaisten hyväksyntää.

Olemme pk-yritysten talouden kumppani

Olemme pienten ja keskisuurten yritysten pitkäaikainen kumppani ja tuemme paikallisen yritystoiminnan menestystä. Tarjoamme ratkaisuja ja näkemystä yrityksen perustamiseen, kasvuun ja talouteen kaikissa yritystoiminnan vaiheissa. Yritysassiakkaidemme käytössä ovat kokonaisvaltaiset pankki-, rahoitus-, maksuliike-, sijoitus- ja kassanhallintapalvelut sekä verkko- ja mobiilipalvelut sujuvaan asiointiin. Esimerkiksi OP-yritysmobiililla oli vuoden 2021

lopussa jo lähes 60 000 käyttäjää, ja siihen kirjaututtiin vuoden 2021 aikana 21 miljoonaa kertaa.

Asiantuntijamme auttavat yrityksiä arjen pyörittämisessä, päätöksenteossa ja toiminnan kehittämisessä. Pk-yritysten tukemiseksi aloitimme keväällä myös uuden Yrittäjän talousvalmennus -sarjan. Valmennuksissa yritykset voivat keskustella ajankohdallisista kysymyksistä OP Ryhmän asiantuntijoiden ja kumppaneiden kanssa.

Aloittaville pk-yrityksille tarjoamme monipuoliset palvelut ja tuemme oman yrityksen perustamisessa.

OP Kevytyrittäjä on Suomen johtava itsensä työllistävälle suunnattu palvelu. Aktiivisia yrittäjiä palvelun piirissä on noin 20 000, ja kaikkiaan sen kautta yrittäjyyden oli aloittanut yhteensä yli 30 000 ihmistä vuoden 2021 loppuun mennessä.

Pk-yritysten kasvun vauhdittamiseksi tarjoamme myös Euroopan Investointirahaston (EIR) riskinjakotakausta. Lainatakaus helpottaa rahoituksen saamista kasvua vauhdittaviin investointeihin sekä mahdollistaa pk-yritysten tavallista riskipitoisempien

hankkeiden toteuttamisen. Riskinjakotakausta kattaa rahoituksen vakuuksista jopa 80 prosenttia.

Mahdollistamme asumisen unelmia

Haluamme mahdollistaa asiakkaidemme asumisen ja arjen unelmat taloudellisesti kestävästi ja mahdollisimman sujuvasti. Tarjoamme asiakkaillemme monipuoliset asunnon ostoon, myyntiin ja vuokraukseen liittyvät palvelut. Digitaalisen asuntolainapalvelun avulla OP:n asiakas voi hakea ja saada pankkia sitovan asuntolainapäätöksen ja -tarjouksen verkosta. Pääosa asuntolainahakemuksistamme tulee digitaalisista kanavista. Laina-asioista keskusteleminen hoituu puhelimitse, verkkoneuvottelussa tai kasvotusten konttorissa, ja laina-asiakirjat voi allekirjoittaa myös sähköisesti. Asuntolainaneuvottelut hoidetaan yhä useammin sähköisissä kanavissa.

OP Koti kokoaa kiinteistönvälityksen ja isännöinnin palvelut yhdeksi kokonaisuudeksi osoitteessa op-koti.fi ja tarjoaa laadukasta palvelua valtakunnallisesti yli sadassa toimipisteessä. OP Koti on valittu jo 11 vuotena peräkkäin Suomen luotetuimmaksi kiinteistönvälittäjäksi (Suomi tänään -tutkimus 2021, Taloustutkimus). OP Koti tarjoaa asiakkailleen mahdollisuuden digitaaliseen asuntokauppaan, jossa ostaja ja myyjä hyväksyvät kauppakirjan pankkitunnuksilla. Näin kauppa voidaan hoitaa ajasta ja paikasta riippumatta ilman pankkikonttorissa tapahtuvaa kaupantekotilaisuutta.

Vuosi 2021 oli asuntomarkkinoilla erittäin vilkas, ja OP:n asuntorahoituksessa vuosi oli ennätysellinen. Uusia asuntolainoja haettiin vuoden aikana enemmän

kuin edellisenä viitenä vuotena, ja nostettujen asuntolainojen määrä kasvoi 18,5 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Vuoden 2021 aikana todennäköisyys korkojen nousulle euroalueella kasvoi jonkin verran. Henkilöasiakkaidemme asuntoluotoista oli vuoden 2021 lopussa korkosuojattu 29,6 prosenttia.

Niin ikään OP Koti välitti asunto-osakkeiden ja kiinteistöjen kauppvoja 9,8 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Koronapandemian pitkittyessä kiinnostus erityisesti väljempään asumiseen korostui. Kaupaksi kävivät niin kerros- ja rivitaloasunnot kuin pari- ja omakotitalot.

Vapaa-ajan asuntojen osalta sesonki käynnistyi varhain, ja tammikuussa lainoja haettiin kaksi kertaa enemmän kuin keskimäärin vastaavaan aikaan viimeisten viiden vuoden aikana. Koronapandemian myötä lisääntynyt etätö sai yhä useamman haaveilemaan vapaa-ajan asunnon hankkimisesta kakkoskodiksi. Vuonna 2021 lainaa vapaa-ajan asuntoihin haettiin 8,1 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. OP Kodissa vapaa-ajan kohteet vaihtoivat omistajaa pitkällä aikavälillä tarkasteltuna vilkkaasti, mutta kevään 2020 huippulukemiin ei ylletty.

Autamme suomalaisia vaurastumaan ja varautumaan

Tarjoamme asiakkaillemme monipuoliset säästämisen ja sijoittamisen palvelut. Valikoimaamme kuuluu myös räätälöity ja palkittu Private Banking -palvelu. Lisäksi tarjoamme sijoitusneuvontaa konttoreissamme.

Suomalaiset kotitaloudet ovat pandemiatilanteen jatkuessa aktivoituneet säästämisen ja taloudellisessa varautumisessa. Erityisesti rahastosäästämisen on rikottu ennätysjä. Asiakkaat avasivat 2021 aikana uusia säännöllisen säästämisen sopimuksia noin 180 000 kappaletta. Kuukausittain aktiivisena olevien säästösopimusten määrä on noin 600 000 kappaletta. Suomeen rekisteröidyt rahastot saivat vuonna 2021 lähes 410 000 uutta rahasto-osuudenomistajaa, joista noin 46 prosenttia eli 187 000 rahasto-osuudenomistajaa tuli OP:n rahastoihin. OP:n rahasto-osuudenomistajien määrä on kasvanut kolmessa vuodessa lähes 50 prosenttia. Lokakuussa toimme asiakkaillemme osakesäästötilin OP-mobiiliin.

Suomalaisten nettovarallisuudesta suurimman erän muodostaa edelleen oma asunto. Keskimäärin asunto muodostaa varallisuudesta puolet, valtaosalla suomalaisista yli 75 prosenttia.

Suomalaisten vaurastumisen ja varautumisen edistämiseksi keskeistä on taloustaitojen vahvistaminen. Asiakkaidemme käytössä on OP-mobiilissa Talouden tasapaino -palvelu, joka auttaa hahmottamaan paremmin, millaisista tuloista ja menoista oma talous muodostuu. Palvelu auttaa esimerkiksi omien kulutustottumusten tarkastelussa ja muuttamisessa. Vuonna 2021 OP:n Talouden tasapaino -palvelua käytti aktiivisesti oman talouden hallintaan yli 230 000 asiakasta.

Yrityspankki

OP Ryhmän Yrityspankki-segmentti muodostuu yritys- ja instituutioasiakkaiden pankkitoiminnasta sekä omaisuudenhoidosta.

Pitkäjänteinen yhteistyömme tukee yritysasiakkaidemme menestystä, kasvua ja kansainvälistymistä sekä edistää asiakkaidemme kestävästä taloudesta. Kotimarkkina-alueemme on Suomi, Viro, Latvia ja Liettua.

OP Yrityspankki on yritysten ja instituutioiden arjen kumppani

OP Yrityspankin palveluihin kuuluvat rahoitus, korko- ja valuuttasuojaukset, maksaminen, rahavirtojen ja käyttöpääoman hallinta sekä omaisuudenhoito. Vahvuutemme on laaja paikallinen palveluverkosto Suomessa. Tarjoamme myös kattavat palvelut ja kumppaniverkoston yritysasiakkaidemme kansainvälisiin tarpeisiin. Rakennamme ratkaisut aina asiakkaidemme tarpeisiin sopiviksi ja kehitämme toimintaamme eri palvelukanavissa, jotta voimme tarjota markkinoiden parhaan asiakaskokemuksen. OP Yrityspankin asiakastytyväisyys oli erinomaisella tasolla vuonna 2021: NPS 90,5 (vaihteluväli -100 – +100).

OP Yrityspankki tarjoaa kattavat ratkaisut rahoitukseen omasta taseesta sekä pääomamarkkinoilta

oman ja vieraan pääoman ehtoisesti. Pääomamarkkinapalveluissa tarjoamme kaikille asiakasryhmille monipuoliset palvelut markkinariskien suojauksiin ja kaupankäyntiin rahoitusmarkkinoilla. Hankinta- ja myyntitoiminnan käyttöpääomaa tehostavien ratkaisujemme tavoitteena on tukea osaltaan asiakkaan likviditeetin- ja taseenhallintaa. Haemme vaihtoehtoja kuluttajien ja yritysten asiakasrahoitukseen kotimaassa ja ulkomailla. Tuomme ratkaisuja verkokaupassa ostamiseen ja maksamiseen.

Rahavirtojen tehokasta hallintaa tuemme tili- ja limiittiratkaisuilla. Yritys- ja instituutioasiakkaalle tarjoamme laajaa ja kattavaa omaisuudenhoitopalvelua täyden valtakirjan salkunhoidosta konsultoiiviin omaisuudenhoitopalveluihin. Palveluvalikoimaamme kuuluvat myös nykyaikainen riskiraportointi ja salkkuanalyysi sekä ratkaisut yritysten likviditeetinhallintaan.

OP Ryhmä tunnistaa roolinsa Suomen suurimpana yritysten rahoittajana ja ottaa tämän vastuun vakavasti. Haluamme auttaa asiakkaitamme siirtymään kohti ilmaston kannalta kestävästä taloudesta kehittämällä monipuolisia tuotteita vastuulliseen sijoittamiseen ja vihreään rahoittamiseen.

Tuemme asiakkaitamme ilmastomuutoksen vaikutuksiin varautumisessa

Finanssialan rooli ilmastomuutoksen hillinnässä näkyy etenkin rahoitus- ja sijoitustoiminnan kautta. Haluamme yhdessä asiakkaidemme kanssa mahdollistaa muutoksen kohti kestävämpää tulevaisuutta.

OP Yrityspankki on sitoutunut yritysluottosalkkujensa ja OP Varainhoito yhdessä OP-Rahastoyhtiön kanssa hoitamiensa rahastojen osalta hiilineutraaliuuteen vuoteen 2050 mennessä. Tämän pitkän aikavälin tavoitteen lisäksi luomme tiekartan päästöjen vähentämiseksi merkittävästi vuotta 2050 aiemmin, erityisesti yritysrahoituksen päämarkkina-alueellamme Suomessa. Rahastojen osalta

puolitamme kasvihuonekaasujen päästöintensiteetin vuoteen 2030 mennessä.

Toimillamme haluamme varmistaa, että yritysasiakkaamme ovat varautuneita ilmastomuutoksen vaikutuksiin. Tuemme yritysten siirtymistä vähähiiliseen toimintaan tarjoamalla heille ilmaston ja ympäristön kannalta hyödyllisiin hankkeisiin vihreitä lainoja normaaleja lainoja paremmin ehdoin.

OP Yrityspankki ei rahoita uusia kivihiilivoimalaitoksia tai -kaivoksia, eikä niiden rakentamista suunnittelevia yhtiöitä. Emme myöskään kehitä uusia yritysasiakkuuksia, joissa taloudellinen riippuvuus liikevaihdolla mitattuna kivihiilen

energiankäytöstä on yli 5 prosenttia. Linjasta voidaan poiketa, jos yritysasiakas on sitoutunut siirtymään kohti vähähiilistä talousjärjestelmää ja esittämään konkreettisen suunnitelman kivihiilestä irtautumiseen.

Varainhoidon sijoitustoiminnassa kivihiilen poissulkurajaa tiukennetaan asteittain vuoden 2030 loppuun mennessä.

Aktiivinen omistajuus on aina ollut olennainen osa vastuullisen sijoittamisen toimenpiteitämme. Tulemme jatkossa kehittämään vaikuttamistamme omistamiimme yrityksiin niin, että ne edistävät hiilineutraaliustavoitettamme entistä vahvemmin.

Ratkaisuja yritysten liiketoiminnan tueksi

Tarjosimme yhdessä Euroopan investointipankin (EIP) kanssa 300 miljoonaa euroa uutta rahoitusta keskisuurten yritysten saataville. EIP:n tuen mahdollisti uusi European Guarantee Fund (EGF) -takausohjelma, jolla tuetaan yrityksiä uusissa investoinnissa ja koronaelpymisessä. Yrityspankissa on vankka kokemus suomalaisesta yrityssektorista ja Euroopan investointipankin rahoituksen välittämisestä Suomessa.

Kesällä toimimme ensimmäisenä pankkina Suomessa asiakkaillemme monipankkiominaisuuden, joka mahdollistaa yrityksille eri pankkien tilien ja tilitapahtumien katselun sekä tileiltä maksamisen. Ominaisuus helpottaa yritysten arkea ja kassavirtojen hallintaa tuomalla aiempaa laajemman ja reaaliaikaisemman näkymän kassatilanteeseen. Monipankkiominaisuus hyödyntää kolmansien osapuolien pankkirajapintoja, jotka avautuivat toisen maksupalveludirektiivin (PSD2) voimaantulon myötä vuonna 2019.

Haluamme olla vahvasti mukana muuttamassa suomalaisia kiinteistöjä hiilineutraaleiksi. OP-Vuokra-tuotto, joka on Suomen suurin asuntorahasto,

muuntaa kaikkien omistamiensa kiinteistöjen käyttämän energian hiilineutraaliksi vuoteen 2030 mennessä. Kiinteistöjen energiatehokkuus palvelee sekä sijoittajan että vuokralaisen etua.

Haluamme kehittää suomalaista infrastruktuuria pitkäjänteisesti pitäen sen samalla kotimaisessa omistuksessa. Markkinoiden ensimmäinen kotimainen eräpäivätön infrastruktuurirahastomme, OP Suomi Infra, keräsi ensimmäisellä varainhankintakerroksella yhteensä 158 miljoonaa euroa sijoitussitoumuksia.

”

OP mahdollisti ensimmäisenä pankkina Suomessa yritysten monipankkimaksut.

Vakuutus

Vakuutusasiakkaat-segmentin muodostavat Pohjola Vakuutus, OP-Henkivakuutus sekä Pohjola Sairaala (1.2.2022 asti).

Pohjola Vakuutus on Suomen johtava vahinkovakuutusyhtiö 32,8 prosentin markkinaosuudella (2020). Pohjola Vakuutus tarjoaa kattavat vahinkovakuutuspalvelut niin henkilö-, yritys- kuin yhteisöasiakkaille.

OP-Henkivakuutus tarjoaa henkivakuuttamisen ja vakuutussäästämisen palveluja sekä yritysten eläkeratkaisuja. Maksutulolla mitattuna OP-Henkivakuutus oli kolmanneksi suurin yhtiö 17,6 prosentin markkinaosuudella, ja sijoitussidonnaisilla säästöillä mitattuna toiseksi suurin yhtiö 26,9 prosentin markkinaosuudella.

Pohjola Sairaala on ortopediaan eli tuki- ja liikuntaelinsairauksiin ja -tapaturmiin keskittynyt sairaala. Kerroimme heinäkuussa, että Pohjola Vakuutus keskittyy vahinkovakuutusliiketoimintaan ja myy Pohjola Sairaalan osakekannan Pihlajalinnalle. Yrityskauppa toteutui 1.2.2022.

Autamme ennaltaehkäisemään vahinkoja ja korvaamme vahingon sattuessa

Pohjola Vakuutuksen tavoitteena on toimia asiakkaiden riskienhallinnan kumppanina: kartoitamme mahdolliset riskit, autamme vahinkojen

ennaltaehkäisyssä ja varmistamme sujuvan ja tehokkaan vahinkojen hoidon. Tarjoamme asiakkaan tarpeen mukaiset vakuutusratkaisut.

Varmistamme, että asiakas on tietoinen riskeistä, eivätkä mahdolliset vahingot aiheuta ylitsepääsemättömiä taloudellisia tai inhimillisiä vaikeuksia. Teemme arjesta sujuvaa ja turvallista rakentamalla parhaan mahdollisen kokonaisratkaisun yhdessä asiakkaan kanssa.

Keskeisimmät henkilöasiakkaiden vakuuttamisen osa-alueet ovat ajoneuvojen, kodin ja muun omaisuuden vakuuttaminen sekä henkilövakuuttaminen muun muassa tapaturmien ja sairauksien varalta niin kotona kuin matkoilla.

Tarjoamme yritysasiakkaillemme kattavat ja monipuoliset riskienhallintapalvelut, joiden avulla yritys pystyy paremmin varmistamaan liiketoimintansa häiriöttömyyden ja varmuuden ongelmatilanteissa. Turvaamme asiakkaidemme toiminnan jatkuvuuden, tuemme heidän henkilöstönsä työkykyä ja autamme turvallisen toimintaympäristön rakentamisessa.

Yritystoiminnan keskeiset vakuutettavat kohteet ovat yrittäjä itse, yrityksen henkilöstö, yrityksen käyttö- ja vaihto-omaisuus, tavarankuljetukset,

Ilmastonmuutoksella merkittävä vaikutus vahinkovakuutusliiketoimintaan

Ilmastonmuutoksen aiheuttamat poikkeukselliset luonnonilmiöt, kuten myrskyt ja tulvat, näkyvät selvästi Pohjola Vakuutuksen tilastoissa. Esimerkiksi vuoden 2021 kesäkuussa myrskyt olivat poikkeuksellisen voimakkaita, ja vahinkoja kirjattiin parin viikon aikana kaksinkertainen määrä normaaliin verrattuna. Tilastojemme mukaan luonnonilmiövahinkojen määrä on kokonaisuudessaan kasvanut, mutta vuosien välillä on kuitenkin merkittäviä eroja.

Henkilöasiakkaiden kotivakuutuksista maksetuista korvauksista noin 5 prosenttia on luonnonilmiöiden aiheuttamia korvauksia. Lähes 90 prosenttia

luonnonilmiöiden aiheuttamista vahingoista johtuu myrskytuulesta ja sen aiheuttamista tuhoista omaisuudelle. Luonnonilmiöiden seurauksena aiheutuneiden vahinkojen keskivahinko on noin 2 000 euroa.

Myös rahallisesti Suomessa luonnonilmiöiden suurimmat tuhot ovat aiheutuneet myrskyistä. Ennusteiden mukaan myrskyt eivät näytä juuri voimistuvan Pohjoismaissa, mutta sateet runsastuvat ja tulvariskit kasvavat. Myrskyt aiheuttavat suurimman osan, 73 prosenttia, metsävahingoista. Lumen aiheuttamia vahinkoja on noin 16 prosenttia ja hyönteisten aiheuttamia vahinkoja 6 prosenttia.

Lähes

90%

luonnonilmiöiden aiheuttamista vahingoista johtuu myrskytuulesta

ajoneuvot ja yritysliiketoiminta. Lisäksi tarjoamme yrityksille kybervakuutusta tietoturmien varalle sekä vastuuvakuutuksia.

Tarjoamme nopean avun vahinkotilanteiden hoitamiseen Pohjola Vahinkoapu -palvelussamme. Vahinkoavusta asiakkaat löytävät toimintaohjeet vahinkotilanteeseen, yhteistyökumppaneidemme tiedot sekä tietoa siitä, mitä vakuutus korvaa. Palvelu löytyy sekä OP-mobiilista että OP-yritysmobiilista.

Korvaamme asiakkaidemme vahinkoja yli 900 miljoonalla eurolla

Pohjola Vakuutus maksoi korvauksia 902 miljoonaa euroa vuoden 2021 aikana. Korvaamme vuosittain noin 95 prosenttia kaikista ilmoitetuista vahingoista. Ajoneuvo-, henkilö-, ja omaisuusvahinkojen suuruusluokka on lähes sama verrattuna toisiinsa. Koronapandemian myötä tehdyt rajoitustoimet vähensivät edelleen merkittävästi vahinkoja vuonna 2021. Vahinkokehitys palasi kuitenkin lähelle normaalia tasoa syksyn aikana.

Henkilöasiakkaiden vahingoista ilmoitetaan verkon tai mobiilin kautta noin 51 prosenttia. Pohjola Vakuutuksen korvauspalveluilla on kumppanuussopimuksia yli 20 toimialalla, esimerkiksi terveydenhuoltoalan yritysten, autokorjaamojen, silmälasin-, rakennuskorjaus- ja kodinkoneliikkeiden kanssa. Kumppanuuksilla varmistamme laadukkaan asiakaskokemuksen, korvaustoiminnan kustannustehokkuuden, tasalaatuisuuden ja saatavuuden lähellä asiakasta.

Terveystestari-palvelu on Pohjola Vakuutuksen asiakkaille suunnattu maksuton palvelu hoidontarpeen arvioimiseksi. Samalla Terveystestari arvioi myös sairauden tai tapaturman korvattavuuden ja antaa suoralaskutusluvan hoitolaitoskumppanille. Pohjola Vakuutuksen Terveystestari-palvelun kautta Terveystestarit hoitivat vuoden 2021 aikana 170 000 asiakaskontaktia. Terveystestari-palvelun asiakaskokemus oli erinomainen vuonna 2021: NPS 83 (vaihteluväli -100 – +100).

Pohjola Vakuutuksen perusjärjestelmät uudistetaan tulevien vuosien aikana

Pohjola Vakuutus on aloittanut historiansa suurimman järjestelmähankkeen, jossa yhtiön tietojärjestelmät uudistetaan tulevina vuosina. Hanke kattaa vakuutusten myyntiin, hoitoon ja korvaamiseen liittyviä järjestelmiä sekä niiden tukijärjestelmiä. Se mahdollistaa tulevaisuudessa liiketoiminnan ja asiakkaiden tarpeiden mukaiset palvelu- ja prosessiuudistukset nopeallakin tahdilla. Ensimmäisenä uudella alustalla otettiin alkuvuonna 2021 käyttöön työtapaturma- ja ammattitautivakuutus.

Tuemme liikenteen turvallisuutta

Pohjola Vakuutuksen tavoitteena on tukea asiakkaitaan vahinkojen ja tapaturmien ennaltaehkäisyssä. Yhdessä kumppaneiden kanssa haluamme vähentää liikenneonnettomuuksia ja vaikuttaa liikenneaseen-teisiin liikenneturvallisuuden edistämiseksi.

Kannustamme nuoria turvalliseen autoiluun yhteistyössä Autokoululiiton ja parinkymmenen ajoradan kanssa ympäri Suomen. Tarjoamme hin- taedun kaskovakuutuksen ensimmäisestä vuodesta kaikille, jotka ovat suorittaneet ajorataharjoittelun osana henkilöauton tai moottoripyörän ajokortin hankintaa. Huhtikuussa aloitimme Mopolla perille -kampanjan, jonka myötä myös mopokorttia aja- vat ovat oikeutettuja etuun. Pohjola Vakuutus on myös mukana motoristien kriisipalvelun toiminnan tukemisessa.

Toukokuussa julkaisimme Liikennevakuutus selko- kielellä -esitteen, joka on OP Ryhmän ensimmäinen ja koko Suomen toinen selkokielineinen vakuutuseseite.

OP-Henkivakuutus auttaa varautumaan

OP-Henkivakuutus tarjoaa niin riskihenkivakuutta- misen kuin säästämisen ja sijoittamisen vakuu- tustuotteita ja -palveluita. OP-Henkivakuutus tarjoaa myös henkilöstön palkitsemiseen ja yri- tyksen sijoitustarpeisiin monipuoliset lisäeläke- ja sijoittamisratkaisut.

Riskihenkivakuutuksen avulla asiakkaamme voi turvata omaa ja läheistensä taloutta ja huolehtia sii- tä, että kuoleman yllättäessä lainat eivät jää maksa- matta tai läheisten taakaksi. Vakuutussäästäminen on helppo ja joustava tapa sijoittaa rahastoihin ja kerryttää varallisuutta pitkällä aikavälillä. OP-Henki- vakuutuksen tarjoamat yrityksen eläkeratkaisut ovat tapa palkita henkilöstöä: niiden avulla voi sitouttaa tässä hetkessä ja tuoda turvaa tulevaisuuteen täydentämällä lakisääteistä eläketurvaa.

OP-Henkivakuutuksen uusi, vahvistettu strategian toteutussuunnitelma tähtää vahvaan kasvuun kaikil- la sen tuotealueilla.

Kesäkuussa riskihenkivakuutukset tulivat osaksi Pohjola Vakuutuksen etuasiakkuuskokonaisuutta. Henkivakuutusten ostaminen verkossa helpottui, ja asiakkaamme voivat ostaa nyt verkossa myös pa- riturvan. Lisäksi oman henkivakuutuksen korvaus- määrässä on entistä useampia vaihtoehtoja. Vuoden aikana kehitimme edelleen vakuutussäästämisen palveluja verkossa muun muassa alaikäisten asioin- nin ja sijoittajaprofiilin osalta.

Pohjola Sairaala hoitaa kuntoon

Pohjola Sairaalan ydintehtävänä on työtapaturmien sekä urheilu- ja muiden vammojen ensiluokkainen diagnostiikka, hoito ja kuntoutus. Pohjola Sairaala toimii viidellä paikkakunnalla Helsingissä, Kuopiossa, Oulussa, Tampereella ja Turussa. Pohjola Sairaala on onnistunut lyhentämään hoitoketjua merkittä- västi, mikä hyödyttää niin työntekijää, työnantajaa, yhteiskuntaa kuin vahinko- ja työeläkevakuuttajia lyhyempien poissaolojen ja pienempien kustan- nusten, korvausten ja ansionmenetysten kautta. Leikkausasiakkaiden asiakastyytyväisyys (NPS) on ollut ensimmäisen sairaalan avaamisesta lähtien erinomainen ja oli 97 vuonna 2021. Pohjola Sairaala siirtyi Pihlajalinnan omistukseen 1.2.2022.

Liikutamme suomalaisia

Suomalaisten liikunnan ja urheilun edistäminen on tärkeä osa Pohjola Vakuutuksen ja Pohjola Sairaalan työtä. Tuemme lasten liikkumista laajalla lajiliitto- yhteistyöllä, jonka kautta lapsille ja nuorille luodaan matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksia. Tavoitteenamme on tarjota erilaisia liikkumisvaihto- ehtoja mahdollisimman monelle ja aktivoida lapsia ympäri Suomen seuratoiminnan pariin.

Sporttimestari-palvelun avulla opastamme urheiluseuroja ja valmentajia tyypillisten lajivam- mojen ehkäisyssä. Vuonna 2021 yli 2 000 lasten ja nuorten urheiluseuratoiminnan aktiivia hyödynsi Sporttimestari-palvelua.

Pohjola Vakuutus kannusti nuoria liikkumaan myös yhteistyössä SuperParkin ja Hope ry:n kanssa. Vähävaraisille perheille jaettiin lokakuussa 2021 noin 50 000 euron arvosta liikuntalippuja SuperParkiin.

Vastuullisuus

Vastuullisuus on yksi OP Ryhmän arvoista ja kaiken toimintamme perusta. Tässä osiossa kerromme ryhmän vastuullisuustyöstä, ESG-näkökulmista ja vastuullisuusohjelman toteuttamisesta sekä raportoimme GRI-standardien (Global Reporting Initiative) mukaiset vastuullisuuden tunnusluvut.

Vastuullinen toimija

Vastuullisuus on kiinteä osa OP Ryhmän strategiaa ja kuuluu jokaisen OP-ryhmäläisen arkeen, päätöksiin ja toimintaan. OP Ryhmän tavoitteena on olla vastuullisuuden edelläkävijä toimialallaan. Yhteistyössä asiakkaidemme kanssa mahdollistamme kestävämmän tulevaisuuden.

OP Ryhmän vastuullisuustyö perustuu ryhmän perustehtävään ja arvoihin. Asiakkaiden omistamana ryhmänä OP:lla on erityinen velvollisuus ja mahdollisuus toimia asiakkaiden ja toimintaympäristön hyväksi myös silloin, kun yhteiskunnan ja talouden murrokset synnyttävät uusia tarpeita ja mahdollisuuksia. Hyvän liiketavan periaatteet (Code of Conduct) sisältävät OP Ryhmän vastuullisuus- ja ympäristöperiaatteet, joiden mukaisesti kaikkien OP Ryhmässä työskentelevien tulee toimia. Periaatteiden soveltamiseksi käytäntöön on olemassa joukko tarkempia ja toimintakohtaisia politiikkoja ja ohjeita. OP Ryhmän kumppaneiden odotetaan noudattavan Supplier Code of Conductia.

OP Ryhmän liiketoiminnan johtamiskäytännöt kattavat suurelta osin myös vastuullisuuden johtamiseen liittyvät toimenpiteet. Keskeiset johtamiskäytännöt on määritelty OP Ryhmän hallinnointiperiaatteissa. Hyvä pankki- ja vakuutustapa ohjaa toimimaan lakien, normien ja säädösten mukaisesti sekä noudattamaan rehellisen ja reilun toiminnan periaatteita. Riskienhallinta- ja Compliance-

organisaatiot valvovat myös vastuullisuuteen liittyviä riskejä ja vaatimustenmukaisuutta. Organisaatiot toimivat liiketoiminnoista riippumattomasti.

Vastuullisuustyötä ohjaa OP Ryhmän vastuullisuusohjelma.

Vastuullisuuden organisointi

OP Ryhmän keskusyhteisön OP Osuuskunnan hallitus hyväksyy yritysvastuun politiikan, vastuullisuusohjelman ja sen merkittävät muutokset. Johtokunnan perustama ESG-toimikunta valmistelee OP Ryhmän vastuullisuusohjelman hallituksen hyväksyttäväksi ja seuraa vastuullisuusohjelman tavoitteiden toteutumista. OP Osuuskunnan hallitusestue arvioi säännöllisesti ryhmän vastuullisuusohjelmaa ja seuraa sen toteutumista. Vastuullisuus on OP Ryhmän ylimmässä johdossa pankkitoiminnan yritys- ja instituutioasiakkaista vastaavan liiketoimintajohtajan vastuulla.

Vastuullisuutta koskevia asioita käsitellään säännöllisesti keskusyhteisön hallituksen ja johtokunnan

lisäksi liiketoimintojen johtoryhmissä. Jokapäiväistä vastuullisuustyötä ja vastuullisuusohjelman toimeenpanoa ohjaavat liiketoimintojen vastuullisuuden työryhmät. OP Ryhmän yritysvastuun politiikat ja linjaukset koskevat kaikkia ryhmän yhtiöitä mukaan lukien OP Yrityspankki, OP-Asuntoluotto pankki ja osuuspankit. Johtamistapaa arvioidaan osana yleisiä johtamiskäytäntöjä. Tavoitteita ja toimintaperiaatteita päivitetään, mikäli esimerkiksi toimintaympäristössä tapahtuu muutoksia, joihin tulee reagoida. Sidosryhmät voivat antaa palautetta yritysvastuuseen liittyvistä asioista normaalikäytäntöjen mukaisesti.

Sitoumukset vastuullisuustyömme tukena

OP Ryhmä allekirjoitti perustajajäsenenä YK:n ympäristöohjelman finanssialoitteen (UNEP FI) luomat vastuullisen pankkitoiminnan periaatteet syyskuussa 2019. Vastuullisen pankkitoiminnan periaatteissa määritellään pankkisektorin vastuut kestävä tulevaisuuden luomisessa ja asetetaan alan päämäärä YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden sekä Pariisin ilmastopimuksen mukaisesti. Periaatteet auttavat pankkeja sisällyttämään vastuullisuusnäkökohdat liiketoimintaansa ja tarttumaan kestävä talouden tuomiin mahdollisuuksiin.

OP on allekirjoittanut lisäksi The Collective Commitment to Climate Action -aloitteen (CCCA)

yhdessä 38 pankin kanssa. Aloite tukee siirtymää hiilineutraaliin talouteen vuoteen 2050 mennessä. OP:n rahasto- ja varainhoitoyhtiöt ovat allekirjoittaneet YK:n tukemat vastuullisen sijoittamisen periaatteet (PRI) ensimmäisten suomalaisten varainhoitajien joukossa, ja OP on yksi Suomen vastuullisen sijoittamisen yhdistyksen (FINSIF ry) perustajajäsenistä. OP on allekirjoittanut hiilijalanjäljen raportointiin kannustavan Montreal Pledge -aloitteen. OP Varainhoito on mukana CDP:n ilmasto-, vesi- ja metsäkatoaloitteissa, CDP:n tieteeseen pohjautuvan ilmastotavoitteen Science Based Targets -aloitteessa ja kansainvälisessä Climate Action 100+ -ohjelmassa, jossa sijoittajat vaikuttavat eniten kasvihuonepäästöjä tuottaviin listayhtiöihin. Pohjola Vakuutus on sitoutunut vuoden 2022 alusta YK:n kestävä vakuuttamisen periaatteisiin.

Riskienhallinta ja valvonta

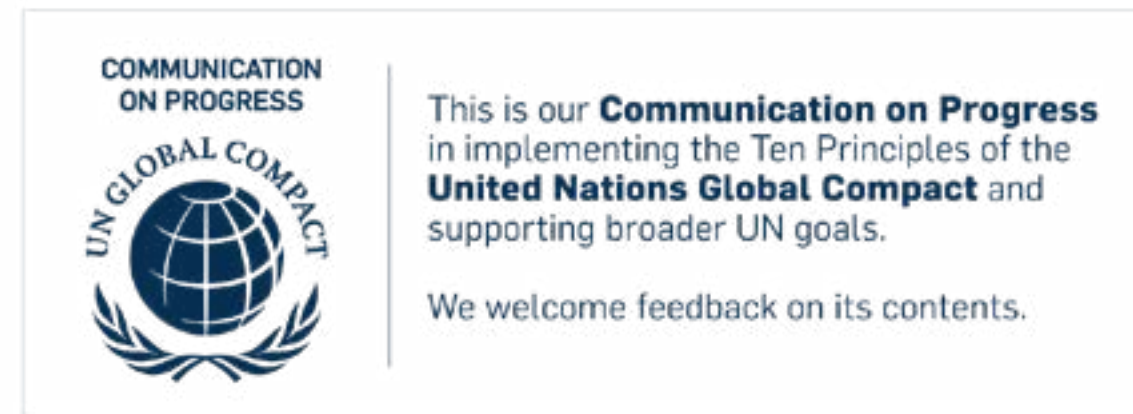
Riskienhallintaan liittyvien tehtävien kannalta tärkein päätöksentekuelin OP Ryhmässä on OP Osuuskunnan hallitus. Hallituksen riskivaliokunta avustaa hallitusta riskinottoon ja riskienhallintaan liittyvien tehtävien hoitamisessa. OP Osuuskunnan hallitus valvoo, että koko OP Ryhmää hoidetaan luotettavasti, tehokkaasti ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Hallituksen tarkastusvaliokunta avustaa hallitusta taloudellisen raportointijärjestelmän ja

sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallintajärjestelmien tehokkuuden seuraamisessa ja arvioinnissa.

OP Ryhmän liiketoiminta ja yhtiöt huomioivat ja kartoittavat säännöllisesti toimintaansa liittyvät operatiiviset riskit. Riskikartoitukset perustuvat liiketoiminnan ja yhtiöiden itsearvioon toiminnan operatiivisista riskeistä ja niiden hallinnasta. Kartoitusprosessin mukaisesti kukin liiketoiminta ja yhtiö tunnistaa ja arvioi olennaisimmat toimintaansa kohdistuvat operatiiviset riskit. Tunnistamisessa käytetään apuna ryhmän yhteistä operatiivisten riskien riskikirjastokokonaisuutta, joka koostuu riskikirjastosta, syy- ja seurauskirjastosta ja kontrollikirjastosta. ESG-näkökulmat eli ympäristöön, sosiaalisiin näkökulmiin ja hyvään hallintoon liittyvät näkökulmat ovat osa niin riskikirjastoa kuin syy- ja seurauskirjastoa. Uusien tuotteiden, palveluiden, liiketoimintamallien ja järjestelmien riskit ja näiden muutokset arvioidaan ennen käyttöönottoa. Myös ulkoistukset ja uudet kumppanisopimukset kuuluvat arvioinnin piiriin. Merkittävät toteutuneet riskit viedään johtokunnalle ja hallitukselle tiedoksi osana säännönmukaisia riskikatsauksia. Kartoitusten pohjalta analysoidut merkittävät ilmiöt nostetaan johdon tietoisuuteen. OP Ryhmän ja sen yhteisöjen riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan tehokkuutta arvioidaan vuosittain. Lisäksi sisäinen tarkastus arvioi sisäisen valvonnan ja vakavaraisuuden hallinnan tilan vuosittain.

Korruptioon liittyvät riskit luetaan operatiivisiin riskeihin. Riskikirjastosta korruptioon liittyviä havaintoja voidaan linkittää muun muassa lahjonta

”

Tuemme YK:n Global Compact -aloitetta ja edistämme ihmis- oikeuksia, työelämän oikeuksia, ympäristönsuojelua ja korruption ehkäisyä.

Timo Ritakallio
Pääjohtaja

ja korruptio -riskiin ja syykirjastosta mm. tahallinen ja/tai rikollinen motiivi -syyhyn.

Sisäinen tarkastus on riippumatonta ja objektiivista arviointi-, varmennus- ja konsultointitoimintaa, jonka tarkoituksena on tuottaa lisäarvoa OP Ryhmälle ja parantaa sen toimintaa. Keskusyhteisön sisäinen tarkastus vastaa ryhmätasoisesta, riskiperusteisesta sisäisen tarkastuksen suorittamisesta kaikissa OP Ryhmän yhteisöissä. Sisäinen tarkastus laatii vuosittain toimintasuunnitelman, joka perustuu sisäisen tarkastuksen arvioon OP Ryhmän

toimintaan liittyvistä ajankohtaisista ja tulevista merkittävistä riskeistä. Toimintasuunnitelma ja sen mahdolliset muutokset käsitellään OP Osuuskunnan johtokunnassa ja hallituksen tarkastusvaliokunnassa, ja sen hyväksyy OP Osuuskunnan hallitus.

Sisäistä valvontaa toteutetaan kaikilla organisaatiotasolla. Ensisijainen ja laajamittainen sisäinen valvonta toteutetaan operatiivisessa liiketoiminnassa, jossa sisäinen valvonta on osa jatkuvaa toimintaa ja päivittäisiä rutiineja toiminnan tavoitteiden mukaisuuden varmistamiseksi. Sisäistä valvontaa täydentää OP Ryhmässä käytössä oleva anonyymi ilmoituskanava, jossa voi tehdä epäiltyä väärinkäytöstä tai rikkomusta koskevan ilmoituksen (whistle blowing -ilmoitus).

OP Ryhmän luottolaitostoimintaa valvoo Euroopan keskuspankki. OP Ryhmään kuuluvia suomalaisia sijoituspalveluyrityksiä ja vakuutusyhtiöitä valvoo Finanssivalvonta siten kuin rahoitus- ja vakuutusmarkkinoita koskevassa lainsäädännössä on säädetty. OP Ryhmän toimintaa Virossa, Latviassa ja Liettuaassa valvovat soveltuvin osin asianomaisten valtioiden valvontaviranomaiset. OP Ryhmän liiketoiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurataan OP Ryhmän kattavalla taloudellisella raportoinnilla ja riskiraportoinnilla sekä näiden säännöllisellä läpikäynnillä toimivan johdon ja OP Osuuskunnan hallituksen kokouksissa. Kuukausittainen johdon tulos- ja riskiraportti laaditaan joka kuukausi samoilla periaatteilla. Raporttia laadittaessa ja sitä läpikäydessä varmennetaan tuloksen ja raportoinnin oikeellisuutta analysoimalla tulos- ja riskiasemaa sekä poikkeamia tavoitteista. Ulkoinen

raportointi perustuu muun muassa IFRS-standardeihin, osakeyhtiölakiin, luottolaitoslakiin, vakuutusyhtiölakiin, kirjanpitolakiin sekä Finanssivalvonnan standardeihin ja määräyksiin. OP Osuuskunnan tilintarkastajan tulee olla Patentti- ja rekisterihallituksen hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tarkemat tiedot OP Ryhmän hallinnosta vuodelta 2021 on kerrottu [Selvityksessä OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuodelta 2021](#).

Ilmastoraportointi TCFD:n viitekehykseen viitaten

Ilmastoraportointiryhmä Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) on laatinut suositukset siitä, miten yritysten pitäisi raportoida ilmastomuutoksen taloudellisista vaikutuksista yrityksen liiketoimintaan.

Toimintaympäristön muutostekijöiden tunnistaminen ja analysointi on osa riskien tunnistamisen menettelyä. Jatkuva riskientunnistamisprosessissa riskienhallintatoiminto kartoittaa yhteistyössä sisäisten sidosryhmien edustajien kanssa tekijöitä, jotka kohdistuvat tai saattavat kohdistua suoraan OP Ryhmän liiketoimintaan lyhyellä aikavälillä ja/tai jotka vaikuttavat pidemmällä aikavälillä toimintaympäristöön, kuten ilmastomuutos ja väestön ikääntyminen, ja sitä kautta OP Ryhmän liiketoimintaan.

1. Hallinto

OP Osuuskunnan hallitus seuraa ilmasto- ja ympäristötekijöiden vaikutuksia riskiasemaan, kuten muidenkin riskitekijöiden vaikutuksia. Ilmasto- ja ympäristöriskitekijöihin liittyvien näkökulmien sisällyttäminen koko ryhmän toimintoihin ja prosesseihin kaikissa liiketoiminnoissa ja osaamiskeskustoissa on aloitettu. Integrointia tukevat riskienhallinta ja vastuullisuustoiminto.

Hallitus valvoo ilmasto- ja ympäristöasioiden johtamista päättämällä OP Ryhmän strategiset painopisteet sekä seurattavat tunnusluvut ja politiikat myös ilmasto- ja ympäristöriskitekijöiden osalta.

Lisäksi hallitus käsittelee säännöllisesti ESG-asioita ja koulutautuu ESG-asioista.

OP Ryhmässä toimii ESG-toimikunta, jonka tehtävänä on tukea ESG- ja muiden vastuullisuusasioiden johtamista. Johtokunnan asettama ESG-toimikunta seuraa, valvoo ja raportoi vastuullisuusohjelman toteutumista, valmistelee ryhmätasoiset linjaukset sekä seuraa vastuullisuussäätelyä.

2. Strategia

Vastuullinen liiketoiminta on yksi OP Ryhmän strategisista painopisteistä. Otamme kestävä kehityksen sekä ilmasto- ja ympäristötekijät huomioon kaikessa toiminnassa. Olemme rahoittajana, vakuuttajana, sijoittajana ja palvelujen sekä tuotteiden kehittäjänä tukemassa asiakkaidemme ja muiden sidosryhmiemme liike- tai muun toiminnan muutosta. Toimimme yhteistyössä asiakkaidemme kanssa mahdollistaen kestävämmän tulevaisuuden.

Lyhyen tähtäimen (1–12 kk) tavoitteena OP Ryhmällä on kasvattaa vastuullisten yrityslainojen osuutta, kehittää uusia kestäviä tuotteita ja täsmentää liiketoiminnasta aiheutuvien päästöjen laskentaa.

Keskipitkän tähtäimen (1–5 vuotta) tavoitteena OP Ryhmällä on olla hiilinegatiivinen oman toimintansa osalta vuoteen 2025 mennessä.

Pitkän tähtäimen (yli 5 vuotta) tavoitteena OP Yrityspankki sitoutuu yritysluottosalkkujensa ja OP Varainhoito yhdessä OP Rahastoyhtiön kanssa hoitamiensa rahastojen osalta hiilineutraaliuuteen vuoteen 2050 mennessä. UNEP FI:n vastuullisen

pankkitoiminnan periaatteiden mukaisesti OP Ryhmä on sitoutunut linjaamaan luottosalkkunsu Pariisin ilmastopöytäkirjan mukaiseksi. Laskemme luottosalkkujen päästöjä GHG-protokollan periaatteiden mukaisesti, ja toimialakohtaiset päästöt vastuukannastamme on esitetty [sivulla 59](#).

Hyödynnämme tuotekehityksessä ilmasto- ja ympäristönäkökulmien tuomia mahdollisuuksia. OP Yrityspankissa vihreitä ja kestävyyskriteerilainoja oli myönnetty vuoden 2021 lopussa 3 036 miljoonaa euroa. OP Ryhmän joukkovelkakirjoista kolme on vihreitä: OP Yrityspankin 500 miljoonan euron green bond, tammikuussa 2022 liikkeeseen laskettu 500 miljoonan euron senior non-preferred green bond ja OP-Asuntoluottopankin 700 miljoonan euron green covered bond.

3. Riskienhallinta

Riskienhallinnan näkökulmasta toimintaympäristön muutostekijät, kuten ilmastoon ja ympäristöön liittyvät muutokset, eivät ole finanssialan toimijalle riskejä itsessään, vaan ne kanavoituvat erilaisten vaikutusketjujen kautta taloudellisiksi riskeiksi pankki- ja vakuutusliiketoiminnalle. Sen lisäksi, että ulkoiset muutosajurit voivat tarjota mahdollisuuksia, ne voivat myös vaarantaa joidenkin alojen toiminnan edellytykset. Esimerkiksi kotimaisessa maataloudessa ilmastomuutos voi edistää toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä. Jollain toisella toimialalla ilmastomuutos voi kuitenkin aiheuttaa heikentyvää kannattavuutta asiakaskäyttämisen muutoksen myötä, vakuuksien arvojen alentumista tietyillä alueilla ja

säätelyyn liittyvien kustannusten ennakoitua suurempaa kasvua. Luottolaitoksessa edellä mainitut vaikutukset peilautuvat suoraan tai välillisesti muun muassa luotto-, likviditeetti-, markkina-, maine- ja operatiivisena riskinä. Hallituksen riskivaliokunta valvoo myös ilmasto- ja ympäristötekijöihin liittyvää riskienhallintaa.

Ilmasto- ja ympäristöriskitekijät voidaan jakaa fyysisiin riskeihin ja siirtymäriskeihin. Fyysisiä riskitekijöitä ovat esimerkiksi sään ääri-ilmiöistä aiheutuvat riskit, kuten tulvat ja lämpöaallot, tai muista ympäristöriskitekijöistä aiheutuvat riskit liittyen esimerkiksi luonnonvarojen niukkuuteen tai saastumiseen. Siirtymäriskejä taas aiheutuu uudelta sääntelystä, asiakaskäyttämisen muutoksista tai uudelta tekniikan käyttöönotosta.

Luottoriskien vaikutusta rahoituksen tai sijoituksen toimiala. Fyysiset riskit voivat vaikuttaa kiinteän omaisuuden arvoon, eli esimerkiksi rakennuksien kautta vakuuksien arvoon. Vähähiilisen talouden siirtymällä voi olla vaikutuksia esimerkiksi energiatehottomien tai fossiilisista polttoaineista riippuvaisen omaisuuserien arvoon.

Ilmasto- ja ympäristöriskitekijät voivat vaikuttaa markkinaodotusten muutosten myötä sekä ryhmän sijoitustoiminnan markkinariskeihin että sijoittajasiakkaidemme preferensseihin. Likviditeettiriskien vaikutuksia pyritään pienentämään laskemalla liikelle vihreitä katettuja joukkovelkakirjalainoja.

Sään ääri-ilmiöt voivat aiheuttaa fyysisiä vahinkoja ja siten operatiivisia riskejä toimipaikoillemme. Sidoryhmien odotusten pettämisestä voi syntyä mainehaittoja.

Lyhyen ja pitkän aikavälin ilmatoriskitekijöiden vaikutuksia hallitaan sijoitustoiminnassa rajaamalla ja poissulkemalla hiilestä riippuvaisia kaivos- ja sähköyhtiöitä ensisijaisesti aktiivisissa ja suorissa sijoituksissa. Muiden fossiilisten energialähteiden kysyntää seurataan ja niihin liittyvät riskit otetaan huomioon sijoituspäätöksissä. Myös kansainvälisiä normeja rikkoneita yhtiöitä seurataan ja pois suljetaan. Ilmastoasioiden seuranta on integroitu salkunhoitoon OP Varainhoidossa. Salkunhoitajat ja ESG-asiiantuntijat hyödyntävät ulkopuolisten palveluntarjoajien (MSCI, Sustainalytics) yhtiökohtaista ESG-dataa ilmastonmuutosriskeistä ja -mahdollisuuksista.

4. Mittarit ja tavoitteet

OP Yrityspankki on sitoutunut yritysluottosalkkujensa ja OP Varainhoito hoitamiansa OP-Rahastoyhtiön rahastojen osalta hiilineutraaliuuteen vuoteen 2050 mennessä. Suunnittelemme parhaillaan päästöjen merkittävää vähentämistä jo tätä aiemmin erityisesti yritysrahoituksen päämarkkina-alueellamme Suomessa. Rahastojen osalta puolitamme kasvihuonekaasujen päästöintensiteetin vuoteen 2030 mennessä.

OP Yrityspankki ei jatkossa rahoita uusia kivihiilivoimalaitoksia tai -kaivoksia, eikä niiden rakentamista suunnittelevia yhtiöitä. Se ei myöskään kehitä uusia yritysasiakkuuksia, joissa taloudellinen riippuvuus kivihiilen energiankäytöstä on liikevaihdolla mitattuna yli 5 prosenttia. Linjasta voidaan poiketa, jos yritysasiakas on sitoutunut

siirtymään kohti vähähiilistä talousjärjestelmää ja esittämään konkreettisen suunnitelman kivihiilestä irtautumiseen.

Toimillamme haluamme varmistaa, että yritysasiakkaamme ovat varautuneita ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Tuemme yritysten vähähiilistä toimintaa tarjoamalla ilmaston ja ympäristön kannalta hyödyllisiin hankkeisiin niin kutsuttuja vihreitä lainoja normaaleja lainoja paremmin ehdoin, kuitenkin varmistaen asiakkaiden velanhoitokykyä.

Varainhoidon sijoitustoiminnassa kivihiilen poissulkurajaa tiukennetaan asteittain niin, että vuoden 2030 loppuun mennessä suorissa ja aktiivisissa sijoituksissa ei ole kohteita, joilla on kivihiilen louhintaan tai kivihiilellä tuotettuun energiaan liittyvää liiketoimintaa.

Aktiivinen omistajuus on aina ollut olennainen osa vastuullista sijoittamistamme. Kehitämme jatkossa yhtiövaikuttamisen sekä yhtiökokousäänestämisen menetelmiämme niin, että ne edistävät hiilineutraaliustavoitettamme entistä vahvemmin.

OP-Rahastoyhtiö julkaisee hiilijalanjälkilaskelman osake- ja korkorahastoille kaksi kertaa vuodessa sekä valtaosalle osake- ja korkorahastoista rahasto-kohtaiset vastuullisuusanalyysit neljä kertaa vuodessa. Analyyseissä raportoidaan salkun vastuullisuuden kokonaisarvosanan lisäksi uusiutuvan energian, energiatehokkuuden ja vihreän rakentamisen osuudet liikevaihdosta. Vastuullisuusanalyysi sisältää myös salkun kokonaisvastuullisuusarvosanan.

Vastuullista hankintaa

OP Ryhmän hankinnan tavoitteena on varmistaa hankittavien palveluiden ja tuotteiden kokonaiskustannustehokkuus, laadukkuus, kestävyys ja sääntelymukaisuus. Keskitetyn hankinnan tehtävänä on myös huolehtia, että valittuja toimittajia johdetaan ammattimaisesti yhteistyössä liiketoimintojen, osuuspankkien ja muiden sidosryhmien kanssa.

OP Ryhmässä tehtiin keskitetysti hankintoja noin 2 miljardilla eurolla vuonna 2021. Tavarantoimittajien ja palveluiden toimittajia OP:lla oli lähes 20 000. Toimittajakanta on painottunut Suomeen ja kotimaassa tuotettuihin palveluihin. Ostovolyymin perusteella hankintoja tehtiin eniten Vakuutus-, ICT- ja Kiinteistöpalvelut-hankintakategorioiden lisäksi OP Ryhmän liiketoiminnat vastasivat itse varainhankintaan ja sijoitustoimintaan liittyvistä hankinnoista.

Toimittajien eettiset toimintaohjeet

Toimittajien eettiset toimintaohjeet (Supplier Code of Conduct) velvoittavat kaikkia OP Ryhmän toimittajia ja kumppaneita. Ohjeet perustuvat ryhmän arvoihin, yritys vastuun ja hyvän liiketavan linjauksiin sekä YK:n Global Compact -aloitteen periaatteisiin. Edellytämme tavarantoimittajilta paikallisen lainsäädännön, viranomaismääräysten sekä oman toimialan hyvien liiketapojen noudattamista. Toimittaja vastaa myös siitä, että sen oman toimitusketjun toimittajat ja alihankkijat noudattavat samoja periaatteita. Tällä hetkellä jo noin puolet

OP:n kaikista hankinnoista tehdään toimittajilta, jotka ovat sitoutuneet noudattamaan OP Ryhmän eettisiä toimintaohjeita. Vuoden 2022 aikana tavoitteena on lisätä eettisiin periaatteisiin sitoutuneiden toimittajien määrää entisestään.

Yleisten minimivaatimusten lisäksi pyrimme tunnistamaan olennaiset vastuullisuusteemat ja -kriteerit jokaiselle hankintakategorialle ja käyttämään palvelu- tai kategoriakohtaisia vastuullisuuden liittyviä vaatimuksia. Toimittajan vastuullisuutta arvioidaan ensimmäisen kerran toimittajahyväksynnässä, samalla kun arvioidaan laajemmin toimittajan soveltuvuutta yhteistyökumppaniksi, ja sen jälkeen kilpailutuksen yhteydessä sekä edelleen yhteistyön aikana säännöllisesti OP Ryhmän hankinnan kanssa sovitun toimintamallin mukaisesti.

Kannustamme toimittajiamme avoimuuteen ja keskusteluun toimintaohjeista ja vastuullisen liiketoimintayhteistyön kehittämisestä.

Toimittaja-auditoinnit osana vastuullisuuden arviointia

Hankinnassa on huomioitu OP Ryhmää koskevat sääntelyvaatimukset ja varmistettu sääntelynmukaisuus esimerkiksi toimittajasopimusten päivittämisen ja viranomaisraportoinnin osalta. Toimittajien auditointien tarkoituksena on varmistaa OP:n toimittajavaatimusten toteutuminen käytännössä, lisätä yhteistyön läpinäkyvyyttä ja tukea toimittajia

mahdollisten epäkohtien korjaamisessa. Toimittajan liiketoiminnan vaatimustenmukaisuuden lisäksi tarkastelun kohteena on erityisesti ollut työntekijöiden perusoikeuksiin, ihmisoikeuksiin ja ympäristöasioiden hallintaan liittyvät asiat. Vuonna 2021 toteutimme auditointeja merkittävistä toimittajistamme. Auditoinneissa ei noussut esille vakavia puutteita. Jatkamme toimittaja-auditointeja myös vuonna 2022.

Yhteistyön tiivistäminen strategisten ICT-kumppanien kanssa

Merkittävänä muutoksena toimitusketjussamme vuonna 2021 olivat strategisten ICT-kumppanuuksien valinnat ja kumppanuuksiin liittyvän toimittajayhteistyön uudistaminen. Luomme jatkossa entistä tiiviimmän kumppaniekosysteemin, jossa yhteistyötä tehdään OP Ryhmän toimintamallin ja yhteisten käytäntöjen, prosessien ja työkalujen avulla. Samalla vahvistamme yhtenä tiiminä toimimisen kulttuuria ja asetamme tavoitteet tiimien monimuotoisuuden ja yhdenvertaisuuden varmistamiseksi sekä OP:lle tarjottavien palvelujen hiilijalanjäljen pienentämiseksi.

Koko koronapandemian ajan olemme käyneet säännöllistä vuoropuhelua strategisten kumppanien kanssa, jotka toimittavat OP Ryhmälle ICT-palveluihin liittyvää sovellus- ja ylläpitotyötä. Maariskien osalta olemme seuranneet erityisesti Intian tilannetta.

Vastuullista kumppaniyhteistyötä Pohjola Vakuutuksen korvauspalveluissa

Panostimme vastuullisuuteen Pohjola Vakuutuksen korvauspalveluissa ja edellytimme sitä myös kumppaniverkostoltamme. Jatkoimme aktiivista keskustelua kumppaneidemme kanssa ja huolehdimme, että vastuullisuus on huomioitu toimitusketjuissa. Kaikki kumppanimme ovat hyväksyneet toimittajien eettiset toimintaohjeet.

Vuonna 2022 määrittelimme kumppaneidemme kanssa vastuullisuusmittarit. Tulemme esimerkiksi uushankinnan osalta seuraamaan, kuinka paljon rikkoutunutta omaisuutta voidaan korjata ja kuinka suuri osa käytöstä poistetuista esineistä voidaan kierrättää.

Tavoitteena toimitusketjun päästöjen vähentäminen

Tavoitteenamme on aktiivisesti vähentää toimitusketjumme päästöjä yhteistyössä toimittajiemme kanssa. Laskemme koko hankintaa koskevia epäsuoria kasvihuonekaasupäästöjä. Hankinnan päästölaskenta sisältää epävarmuuksia, mutta tuloksia voidaan käyttää vastuullisuustoimenpiteiden priorisoinnissa kasvihuonekaasupäästöjen kannalta merkittävimpiin hankintakategorioihin, tuotteisiin ja toimittajiin. Kasvihuonekaasupäästöjen kannalta merkittävimpiä hankintakategorioitamme ovat

vakuutusten korvauspalvelut (omaisuuskorvaukset, ajoneuvokorvaukset ja vakuutuksen terveysvakuutuspalvelut) sekä kiinteistöpalvelut sisältäen muun muassa rakentamiseen ja rakennusten ylläpitoon ja huoltoon liittyvät toiminnot.

Jatkamme vuonna 2022 yhteistyötä ja vuoropuhelua toimittajiemme kanssa vastuullisuustavoitteiden saavuttamiseksi toimitusketjussamme.

Edistämme kestäväää taloutta

Rakennamme yhdessä asiakkaidemme kanssa kestäväää taloutta, tuemme ilmastonmuutoksen hillintää ja autamme muutokseen sopeutumisessa.

Ihmisen toiminnasta aiheutuvat kasvihuonekaasupäästöt ovat jo nyt aiheuttaneet merkittäviä muutoksia ilmastollemme. Tieteellisen tutkimuksen mukaan ilmaston lämpenemisestä johtuvat muutokset ovat ennennäkemättömän laajoja, nopeita ja osin peruuttamattomia, ja ne vaikuttavat laajasti yhteiskuntaamme.

OP Ryhmä on sitoutunut Pariisin ilmastosopimukseen, jolla pyritään pitämään maapallon keskilämpötilan nousu selvästi alle kahdessa asteessa suhteessa esiteolliseen aikaan ja toimimaan niin, että lämpeneminen saataisiin rajattua alle 1,5 asteen. OP Ryhmän tavoitteena on rakentaa yhdessä asiakkaidensa kanssa kestäväää taloutta. Liiketoimintaamme kehittämällä tuotteita ja palveluita, jotka kannustavat asiakkaitamme kestävämpään toimintaan. Huomioimme ilmastönäkökulmien lisäksi myös muut ympäristövaikutukset, kuten luonnon monimuotoisuuden sekä sosiaaliset ja hyvän hallintotavat näkökulmat.

OP Yrityspankki ei rahoita uusia kivihiiivoimalaitoksia tai -kaivoksia tai uusien kivihiiivoimalaitosten tai -kaivosten rakentamista suunnittelevia yhtiöitä,

eikä kehitä uusia yritysrahoitusasiakkuuksia asiakkaiden kanssa, joiden taloudellinen riippuvuus kivihii- len energiakäytöstä on liikevaihdolla mitattuna yli 5 prosenttia.

Kohti oman toiminnan hiilinegatiivisuutta

OP Ryhmän tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2025, mikä tarkoittaa, että käyttämästämme energiasta ja polttoaineista (scope 1 ja scope 2) ei synny lainkaan päästöjä. OP Ryhmän oman toiminnan päästöt (scope 1+2) ovat vähentyneet noin 27 prosenttia eli 9 362 tn CO₂e vuodesta 2011 (vertailuku 2011: 34 847 tn CO₂e). Vuoden 2021 suorat ja epäsuorat päästöt (scope 1+2) olivat 25 485 CO₂e-tonnia (17 922). Laskentatapaa on tarkennettu vuonna 2021, eikä luku ole vertailukelpoinen vuoden 2020 tietojen kanssa.

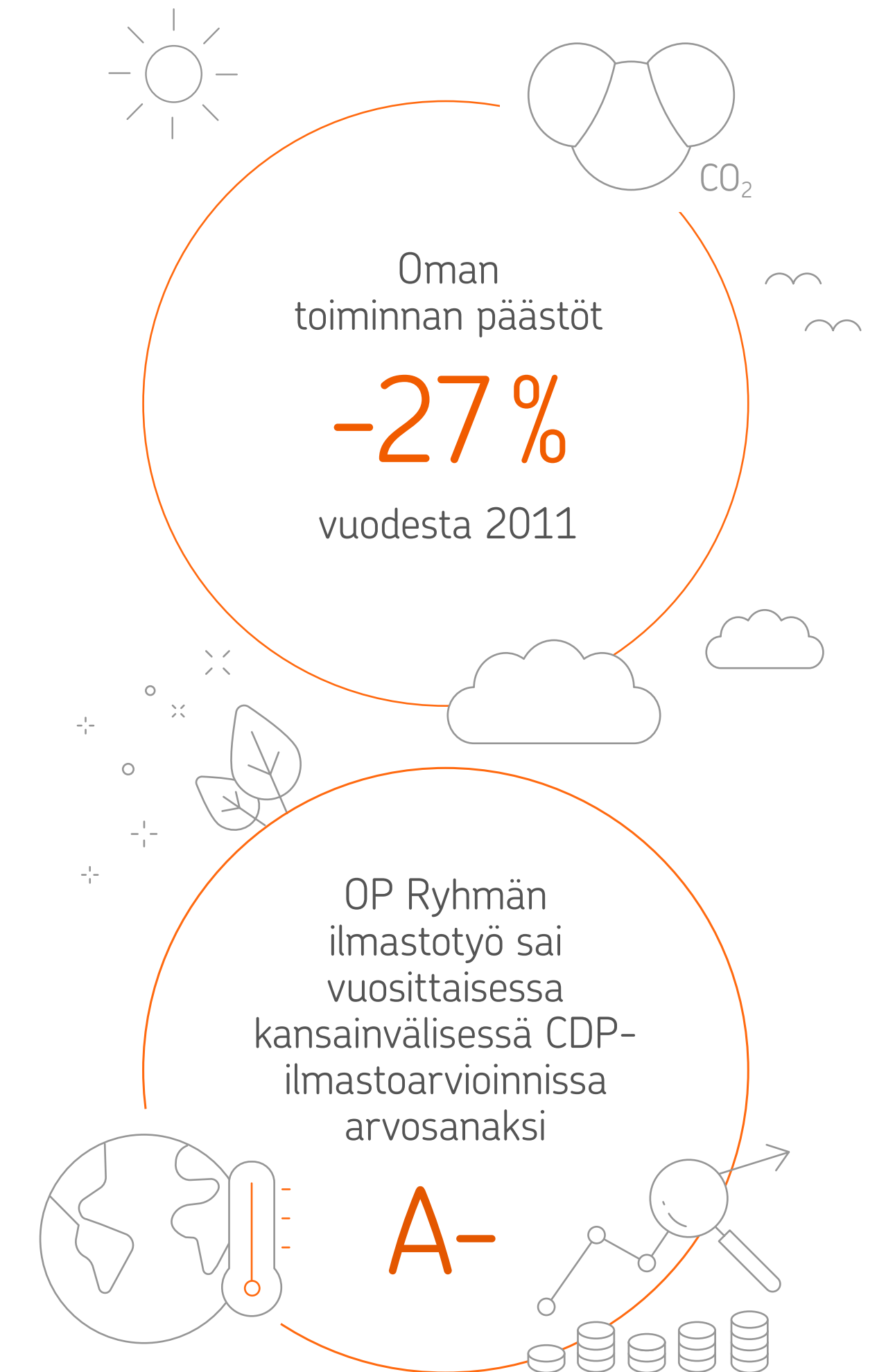
Päästöjen vähentämiseksi OP Ryhmä on lisännyt uusiutuvan energian käyttöä ja rakentanut toimitilojen katoille aurinkovoimaloita. OP:n Vallilan toimitiloissa on käytetty uusiutuvaa sähköenergiaa vuodesta 2015 ja päästötöntä kaukolämpöä vuodesta 2020 alkaen. Kehitämme omia toimitilojamme vähäpäästöisemmiksi, tuotamme ja hyödynnämme

uusiutuvaa energiaa ja edistämme vähäpäästöistä liikkumista. Uusiutuvan sähköenergian osuus OP Ryhmän sähköenergiankulutuksesta vuonna 2021 oli 36 (41) prosenttia. Uuden energiaojohtamisjärjestelmämme avulla pystymme puuttumaan nopeasti poikkeamiin energiankulutuksessa ja siten tunnistamaan laitevikoja tai virheellisiä asetuksia. Lisäksi toimitilojen ympäristöjohtamisessa OP Ryhmällä on käytössä WWF:n Green Office -järjestelmä.

Merkittävimmät ilmastovaikutukset syntyvät liiketoimintamme kautta

Muista epäsuorista päästöistä (scope 3) kaikkein merkittävin kategoria on ”investoinnit” eli päästövaikutukset luottokannan ja sijoitusten kautta. OP Yrityspankki on sitoutunut yritysluottosalkkujensa hiilineutraaliuteen vuoteen 2050 mennessä. Samaan on sitoutunut OP Varainhoito yhdessä OP-Rahastoyhtiön kanssa hoitamiensa rahastojen osalta. Tämän pitkän aikavälin tavoitteen lisäksi luomme parhaillaan tiekarttaa päästöjen vähentämiseksi merkittävästi jo tätä aiemmin erityisesti yritysrahoituksen päämarkkina-alueellamme Suomessa. Sijoitusten osalta puolitamme kasvihuonekaasujen päästöintensiteetin vuoteen 2030 mennessä.

Päästöt on pyritty laskemaan GHG-protokollan mukaisesti, ja ne sisältävät rahoituksen, rahastojen

Vihreät joukkovelkakirjalainat

OP Green Bond
(laskettu liikkeeseen 2019)

500 miljoonaa euroa

Green Covered Bond
(laskettu liikkeeseen 2021)

700 miljoonaa euroa

Senior non-preferred Green Bond
(laskettu liikkeeseen 2022)

500 miljoonaa euroa

Vihreä yritysrahoitus

Vihreät lainat,
Kestävyyskriteerilainat ja limiitit

3 036 miljoonaa euroa

ja kiinteistösijoitusten aiheuttamat päästöt, mutta ei esimerkiksi projektirahoituksen tai muun sijoitustoiminnan päästöjä. Mittaamme erikseen myös kaikkien OP-rahastojen hiilijalanjälkeä, joista löytyy lisätietoa [op.fi:stä](https://op.fi/sta).

Ratkaisuja kestäväan rahoitukseen

Haluamme auttaa asiakkaitamme siirtymään kohti ilmaston kannalta kestäväa taloutta. Asiakkaat ja sijoittajat ovat yhä kiinnostuneempia vastuullisesta rahoittamisesta, vihreästä rahoituksesta, vihreistä lainoista ja vihreistä joukkovelkakirjalainoista eli green bondeista. Pankin näkökulmasta vastuullinen sijoitus- ja rahoitustoiminta tarkoittaa vastuullisuusnäkökulmien huomioimista ja integroimista kaikkiin sijoitus- ja rahoituspäätöksiin. Lisäksi se merkitsee varojen kohdentamista ympäristön ja ilmaston kannalta kestäviin kohteisiin. Tämä velvoittaa pankkitoimintaamme noudattamaan hyvän arvopaperimarkkina-, pankki- ja vakuutustavan lisäksi myös kestäväan kehityksen periaatteita.

OP Yrityspankki oli yksi aktiivisimmistä vihreiden joukkovelkakirjalainojen järjestäjäpankeista vuonna 2021 ollen mukana neljän suuren yrityksen green bondissa.

OP:n yritysasiakkaiden ESG-analyysi (Environmental, Social, Governance) laaditaan osana luottokelpoisuuden arviointia. Uusi Euroopan pankkiviranomaisen luotonantoa ja -valvontaa koskeva ohje ohjaa luottolaitoksia tunnistamaan asiakkaidensa altistumisen ympäristö-, sosiaalisten ja hyvän hallinnon tekijöistä aiheutuville

riskeille sekä arvioimaan asiakkaiden näiden teemojen hallintaa koskevien lieventämissstrategioiden asianmukaisuutta.

ESG-analyysissa arvioidaan rahoitettavia yrityksiä, hankkeita ja projekteja, jotka luokitellaan niiden toimialalle tyypillisten ESG-tekijöille altistumisen perusteella ESG-toimialaluokkiin. Yhtiöille määritetään prosessia ohjaava ESG-toimialaluokitus, jonka perusteella kullakin asiakkaalla tulee olla ennalta määritellyn tasoisen ESG-analyysi uusilla luottopäätöksillä. Yleisimpiä analyysissa tarkasteltavia teemoja ovat esimerkiksi ilmastonmuutos, luontovaikutukset, kiertotalous, henkilöstöasiat, tuotevastuu ja yhteisövaikutukset. Analyysin tavoitteena on arvioida, kuinka yhtiöiden liiketoimintamallissa huomioidaan olennaiset ESG-teemat ja miten teemat vaikuttavat yhtiön liiketoimintaan sekä liiketoimintaedellytyksiin.

OP Yrityspankissa on kaksi kansainvälisten periaatteiden pohjalta kehitettyä vastuullisen yritysrahoituksen tuotetta: vihreä laina ja kestävyyskriteerilaina. Vihreissä lainoissa yritysasiakas sitoutuu käyttämään lainatut varat määriteltyihin kohteisiin, kun taas kestävyyskriteerilainoissa yritysasiakas sitoutuu yhdessä valittaviin vastuullisuustavoitteisiin lainanmyönnön yhteydessä. Kestävyyskriteerilainan vastuullisuustavoitteet vaikuttavat lainan marginaaliin. Sekä vihreillä lainoilla että kestävyyskriteerilainoilla voimme kannustaa yrityksiä edistämään vastuullisuuttaan. Vuoden 2021 lopussa näiden lainojen ja limiittien yhteenlasketut vastuut olivat 3 036 miljoonaa euroa (1 523).

OP Yrityspankin ensimmäinen vihreä joukkovelkakirjalaina (green bond) laskettiin liikkeeseen

vuonna 2019 ja toinen tammikuussa 2022. Joukkovelkakirjalainan kautta hankitut varat kohdistetaan kestäväan yritysrahoitukseen. Rahoitettavia toimialoja ovat uusiutuva energia, energiatehokkuus, ympäristöystävällinen rakentaminen, saastumisen ehkäiseminen ja valvonta (sisältäen kestäväan vesihuollon), kestävä maankäyttö sekä puhdas liikenne. Vuosittainen Green Bond -raportti sekä muu vihreisiin joukkovelkakirjalainoihin liittyvä dokumentaatio on saatavilla [OP Ryhmän velkasijoittajasivuilla](https://op.fi/ryhman-velkasijoittajasivuilla). Maaliskuussa 2021 OP-Asuntoluottopankki laski liikkeeseen Suomen ensimmäisen vihreän katetun joukkovelkakirjalainan (green covered bond), jolla rahoitetaan energiatehokkaita asuinrakennuksia (green buildings).

Vaihtoehtoja vastuulliseen sijoittamiseen

OP:n neljä vastuullista teemarahastoa (OP-Kestävä Maailma, OP-Ilmasto, OP-Puhdas Vesi ja OP-Väähilinen Maailma) ovat kasvattaneet sijoittajien määrää 289 prosenttia viimeisen kolmen vuoden aikana. OP-Ilmasto sai vuonna 2021 eniten uusia rahasto-osuudenomistajia kaikista Suomeen rekisteröidyistä rahastoista.

Teemarahastojen lisäksi vastuullisia rahastoja ovat indeksirahastot sekä OP-mobiiliin kautta saatavilla olevat Tavoitetuottorahastot. Viisi indeksirahastoa (OP-Amerikka Indeksi, OP-Eurooppa Indeksi, OP-Maailma Indeksi, OP-Aasia Indeksi ja OP-Pohjoismaat Indeksi) seuraavat ESG-indeksiä, joissa ESG-ristejä verrokkejaan paremmin huomioivat yhtiöt saavat suuremman painon. Kyseiset

rahastot eivät sijoita yhtiöihin, joilla on yhteyksiä kiistanalaisten aseiden tuotantoon tai jotka ovat rikkoneet kansainvälisiä normeja.

Myös tavoiterahastoissa ESG-riskit paremmin huomioivat yhtiöt saavat verrokkejaan suuremman painon, ja lisäksi rahastot välttävät sijoituksia kiistanalaisille toimialoille. Vastuullisten rahastojen kautta sijoitetut asiakasvarat (AUM) oli vuoden 2021 lopussa 8,8 miljardia euroa (4,9).

OP-Metsänomistaja-rahaston metsistä 100 prosenttia on PEFC-sertifioituja ja noin 30 prosenttia lisäksi FSC-sertifioituja. OP hallinnoi vuonna 2021 noin 110 000 hehtaarin metsäkiinteistöjä ja on Suomen viidenneksi suurin metsänomistaja.

Ilmastonmuutos huomioidaan sijoitustoiminnassa laajasti. OP Varainhoito on sitoutunut yhdessä OP-Rahastoyhtiön kanssa hoitamiensa rahastojen osalta hiilineutraaliuuteen vuoteen 2050 mennessä. Lisäksi rahastojen kasvihuonekaasupäästöjen intensiteetti tullaan puolittamaan vuoteen 2030 mennessä. Aktiivisista ja suorista sijoituksista OP Varainhoito on poissulkenut hiilestä riippuvaisia kaivos- ja sähköyhtiöitä. Tiukennamme aiemmin asetettua kivihiilen poissulkurajaa asteittain, niin että vuoden 2030 loppuun mennessä suorissa ja aktiivisissa sijoituksissamme ei ole sijoituskohteita, joilla on liiketoimintaa kivihiilen louhinnasta tai kivihiilellä tuotetusta energiasta.

Pohjola Vakuutuksessa seurataan jatkuvasti ilmastonmuutoksen riskivaikutuksien kehitystä nykyisten voimassa olevien ja uusien vakuutus- tuotteiden kannalta. Tavoitteena on kattaa mahdollisimman laajasti kaikki vakuutuskelpoiset riskit

muuttuvissakin olosuhteissa ja kehittää vakuutus- toimintaa ympäristönäkökulmat ja ilmatoriskit huomioivaksi.

Aktiivinen omistajuus

OP hallinnoi 111,8 (89,3) miljardin euron asiakas- varoja. Varojen hoidossa noudatetaan vastuullisen sijoittamisen periaatteita. OP toimii aktiivisena omis- tajana, kannustaa kohdeyhtiöitä vastuulliseen liike- toimintaan ja yhteistyökumppaneitaan vastuulliseen sijoittamiseen.

OP-Rahastoyhtiö käyttää hallinnoimiensa sijoitus- rahastojen äänioikeutta OP-Rahastoyhtiön halli- tuksessa hyväksytyn omistajapolitiikan mukaisesti. Epäkohdat Suomessa listatuissa yhtiöissä pyritään käsittelemään suoraan yhtiöiden kanssa ennen yhtiö- kokouksia, jolloin mahdollisissa äänestystilanteissa pääsääntöisesti tuetaan hallituksen esitystä. OP-Rahastoyhtiö käyttää myös muissa kuin Suo- messa listattujen yhtiöiden yhtiökokouksissa ääni- valtaa yhä enenevässä määrin valtakirjaäänestyksen (proxy voting) avulla. Vuonna 2021 OP-Rahastoyh- tiö antoi äänestysohjeet 312 ulkomaisessa yhtiö- kokouksessa. OP-Rahastoyhtiön omistajapolitiikkaa toteutetaan osallistumalla aktiivisesti Suomessa listattujen yhtiöiden yhtiökokouksiin. Vuoden aikana osallistuttiin 47 suomalaisen yhtiön kokoukseen.

OP Varainhoidon hoitamisessa OP-rahastoissa oli vuoden 2021 lopussa yhteensä 93 (80) Suomessa listatun pörssiyhtiön osakkeita, joista 32 prosentin (36) kanssa keskusteltiin ympäristö- ja yritysvastuu- kysymyksistä.

Vastuullisen sijoittamisen strategiat

Vastuullista sijoittamista toteutetaan erilaisilla vastuullisen sijoittamisen menetelmillä: vastuullisuusasioiden huomioiminen sijoituspäätöksenteossa, kansainvälisten normien seuranta, aktiivinen omistajuus sisältäen äänestämisen ja vaikuttamisen, poissulkeminen sekä positiivinen teemasijoittaminen. Sijoituspäätöksenteossa salkunhoitajien työtä tukee oma vastuullisuusanalyysityökalu.

Poissulkemista hyödynnetään kaikissa aktiivisia ja suoria sijoituksia tekevissä rahastoissa, ja se koskee kiistanalaisten aseiden valmistajia, tiettyjä hiilen tuottajia ja käyttäjiä sekä yhtiöitä, joilla on todettu kansainvälinen normirikkomus ja joihin vaikuttaminen on ollut tuloksetonta. Vastuullisissa teemarahastoissa ja tavoitetuottorahastoissa on laajemmat poissulut ja rajoitukset, jotka koskevat mm. tupakkaa ja fossiilista energiaa.

Aktiivisten ja suorien sijoituskohteidemme odotetaan noudattavan yleisesti kansainvälisiä normeja, kuten YK:n Global Compact -aloitetta ja OECD:n ohjeita monikansallisille yrityksille. Jos sijoituskohteena olevalla yrityksellä todetaan epäily kansainvälisestä normirikkomuksesta, aloitamme vaikuttamisen. Poikkeuksena ovat yhtiöt, joita omistamme yksinomaan indeksirahastojen kautta. Indeksirahastoissa (pl. OP-Suomi Indeksi) kansainvälisiä normeja rikkoneet yhtiöt poissuljetaan automaattisesti indeksistä indeksin metodologian mukaisesti. Mikäli vaikuttaminen ei johda tulokseen, sijoituskohde voidaan myydä vastuullisen sijoittamisen toimikunnan päätöksellä.

Vastuullisen sijoittamisen päälinjaukset hyväksytään OP Varainhoidon johtoryhmässä. Linjausten mukaisia päätöksiä tehdään ESG-asiiantuntijoiden toimesta ja vastuullisen sijoittamisen toimikunnassa.

Kiinteistösijoitukset

OP Kiinteistösijoitus Oy oli vuonna 2021 Suomen neljänneksi suurin kiinteistösijoittaja suorien kiinteistösijoitusten markkina-arvolla mitattuna. Vuonna 2021 OP Kiinteistösijoituksen hallinnoima kiinteistövarallisuus oli noin 4,2 miljardia euroa. OP Kiinteistösijoitus hallinnoi muun muassa yli 6 200 vuokra-asuntoa sekä 157 hoiva- sekä toimitilakiinteistöä rahastojensa kautta vuoden 2021 lopussa. Lisäksi OP Kiinteistösijoituksella on rahastojensa kautta 110 000 hehtaaria metsää, 98 vuokratonttia sekä 86 kpl epäsuoria kiinteistösijoituksia.

Vastuullisuusasioiden huomioiminen ja ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen sekä hyvään hallintotapaan (ESG) liittyvä tarkastelu on integroitu osaksi koko OP Kiinteistösijoituksen toimintaa sekä sijoituspäätöksiä. Vastuullisen kiinteistösijoittamisen periaatteissa on huomioitu YK:n kestävän kehityksen tavoitteet. Vuonna 2021 OP Kiinteistösijoitus osallistui ensimmäistä kertaa GRESB-raportointiin (Global Real Estate Sustainability Benchmark) kahdella rahastolla. Kolme kiinteistöä saavutti LEED GOLD -tason sertifiointin kasvattaen LEED- ja BREEAM-sertifioitujen kohteiden lukumäärän 18:sta vuonna 2021. Lisäksi kaikki metsämme ovat PEFC-sertifioituja ja osa metsistä on FSC-sertifioituja. Metsäsijoitusten vastuullisuusohjelman

tavoitteena on myös lisätä hiilensidontaa metsissä sekä turvata ja edistää luonnon monimuotoisuutta.

OP Kiinteistösijoitus Oy on sitoutunut edistämään hiilineutraaliutta kiinteistösijoitustoiminnassaan. OP Kiinteistösijoituksen vastuullisuustavoitteena on muun muassa hiilineutraali energia vuoteen 2030 mennessä sekä hiilineutraali rakentaminen vuoteen 2050 mennessä. Vuoden 2021 aikana OP Kiinteistösijoitus Oy:n hallinnoimissa kiinteistöissä oli yhteensä 40 aurinkovoimalaa ja 25 maalämpövoimalaa. OP Kiinteistösijoitus Oy:n hallinnoimissa kiinteistöissä on käytetty uusiutuvaa sähköenergiaa vuodesta 2020 lähtien. Syksyllä 2021 OP Kiinteistösijoitus allekirjoitti Net Zero Asset Managers -aloitteen, jonka lisäksi olemme olleet mukana Net Zero Carbon Buildings -nollahiilisitoumuksessa vuodesta 2020. OP Kiinteistösijoitus Oy:n oma vastuullisuus-katsaus julkaistaan keväällä 2022.

OP Kiinteistösijoitus Oy oli vuonna 2021 Suomen neljänneksi suurin kiinteistösijoittaja suorien kiinteistösijoitusten markkina-arvolla mitattuna.

Tuemme paikallista elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä

Paikallisen elinvoiman ja yhteisön tukeminen on ollut keskeinen osa OP Ryhmän perustehtävää ja vastuullisuutta ensimmäisten osuuskassojen perustamisesta alkaen. Olemme jo 120 vuoden ajan olleet aktiivinen osa suomalaisyhteisöä niin paikallisesti kuin valtakunnallisesti.

Tänäkin päivänä tuemme paikallista elinvoimaa esimerkiksi rahoittamalla yritystoimintaa ympäri Suomea. Koska tunnemme paikallisen toimintaympäristömme pitkältä ajalta, pystymme rahoittamaan kotitalouksia ja yrityksiä pitkäjänteisesti yli erilaisten taloudellisten aikojen. Osuuspankkien teot paikallisyhteisöjen hyväksi edistävät alueen hyvinvointia ja taloudellista kehitystä. Lisäksi paikalliset ja valtakunnalliset kumppanuudet ovat tärkeä tapa toteuttaa vastuullisuustyötämme, ja kannustamme työntekijöitämme vapaaehtoistyöhön.

Aktiivista vuorovaikutusta paikallisesti ja digitaalisesti

Eri puolilla Suomea sijaitsevat osuuspankit ja niiden konttori- ja palvelupisteverkosto sekä monipuoliset digitaaliset kanavat mahdollistavat aktiivisen vuorovaikutuksen asiakkaiden ja paikallisen yhteisön kanssa. Ryhmän osuuspankeilla oli vuoden 2021 lopussa 324 toimipaikkaa ja sen asiakkaiden käytettävissä oli

1 134 pankkien yhteiskäytössä olevaa pankkiautomaattia ympäri maata.

Tuemme kulttuuria ja urheiluseuratoimintaa

OP Ryhmä ja sen laaja valtakunnallinen osuuspankki-verkosto on yksi Suomen suurimmista kulttuurin sekä urheilun kumppaneista ja tukijoista. Konkreettisten tekojen, sponsoroinnin sekä lahjoitusten kautta osuuspankit mahdollistavat paikallista yhdessä tekemistä ja hyvinvoinnin tukemista. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen, kulttuurin tukeminen, taloustaitojen vahvistaminen sekä senioreiden digitaitojen opastaminen ovat konkreettisia esimerkkejä paikallisen elinvoiman tukemisesta. Osuuspankit edistivät urheiluseurayhteistyön kautta yhteensä 304 000 suomalaisen liikuntaa vuonna 2021. OP Ryhmä on valtakunnallisesti Suomen Olympiakomitean lasten liikunnan ja seuratoiminnan pääyhteistyökumppani. Yhteistyön tavoitteena on edistää suomalaisten ja etenkin lasten liikuntamahdollisuuksia.

Suomalaisten liikunnan ja urheilun edistäminen on tärkeä osa myös Pohjola Vakuutusken työtä. Tuemme lasten liikkumista laajan urheilun lajiliittoyhteistyön keinoin luomalla lapsille ja nuorille matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksia.

Hipot lapsiperheiden ilona

Hippo-hahmo on tuttu osuuspankkien asiakkaille jo 1970-luvulta lähtien. Hippo-hahmon ydinlupaus on edistää perheiden yhteistä tekemistä ja tukea arjen fiksuja valintoja sekä auttaa kasvattamaan lapsista vastuullisia rahankäyttäjiä. Hippo vahvistaa lasten itsetuntoa yhdessä tekemisen ja onnistumisen kokemusten kautta. Hippo-klubi on osuuspankkien 3–8-vuotiaille asiakkaille suunnattu maksuton kerho. Hippo-klubilaisille toimitetaan kaksi kertaa vuodessa Hippo-lehti. Hippo.fi-sivusto sisältää lapsille monenlaista puuhaa, pelejä, leikkejä ja iltasatuja sekä kokoaa yhteen Hippo-tapahtumat. Vuonna 2021 Hippo-satuja lapsille voi kuunnella myös podcastina.

Kampanjoita arjen tueksi

Reppu joka selkään -kampanjassa OP ja Hope ry keräsivät yhdessä OP:n asiakkaiden kanssa viidettä kertaa koulureppuja koulutiensä aloittaville lapsille. Reppuja lahjoitettiin heinäkuun 2021 aikana yhteensä

Hippo-kisoja yli sukupolvien – jo 45 vuoden ajan

Kaikkien aikojen ensimmäiset Hippo-hiihdot järjestettiin vuonna 1977. Hämeenlinnan Seudun Osuuspankki halusi järjestää pankin 40-vuotisjuhlan kunniaksi jotain perheen pienimmille matalalla kynnyksellä, ja monet muut osuuspankit innostuivat ideasta saman tien. Jo ensimmäisenä vuonna kisoissa oli satoja osallistujia.

Hippo-kisat ovat 45 vuoden jälkeen edelleen suosittuja. Niitä järjestetään ympäri Suomen sekä kesäisin että talvisin yhteistyössä paikallisten urheiluseurojen kanssa. Korona-aikana monet osuuspankit ovat järjestäneet yleisötapahtumien sijaan omatoimisia Hippo-hiihtoja. Hippo-kisat tarjoavat lapsille matalan kynnyksen mahdollisuuden liikunnan iloon, lisäävät yhteisöllisyyttä ja vahvistavat paikallista hyvinvointia.

3 300 kappaletta eri puolilla Suomea. Kesäduuni OP:n piikkiin -kampanjassa OP tarjoaa yhdistyksille eri puolilla Suomea mahdollisuuden nuorten työllistämiseen. Kesällä 2021 osuuspankit tarjosivat kampanjan kautta yli 1 600 kesätyöpaikkaa 15–17-vuotialle nuorille yleishyödyllisissä yhdistyksissä. Kampanjan lahjoitussumma oli noin 640 000 euroa.

Pohjola Vakuutus, Eläkeliitto, Ikäinstituutti ja Vanhustyön keskusliitto jatkoivat vuonna 2020 aloitettua Kutsu ystävä ulos -kampanjaa, jonka avulla kannustettiin ulkoiluapua tarvitsevia ikäihmisiä lähtemään ulos kodeistaan turvallisesti ystävävapaaehtoisien kanssa. Vapaaehtoisille jaettiin Pohjola Vakuutuksen lahjoittamat taksikortit, joilla he pääsevät matkustamaan ikäihmisen toivomaan paikkaan.

Lahjoitukset hyväntekeväisyyteen

Kokonaisuutena OP Ryhmä lahjoitti vuonna 2021 hyväntekeväisyyteen yhteensä 2,4 miljoonaa euroa. OP Ryhmä jatkoi vuoden 2020 tapaan mielenterveystyön tukemista 100 000 eurolla. Yhteistyötä jatkettiin 70 000 euron lahjoituksella mielenterveysjärjestö MIELI ry:n Kriisipuhelin-toimintaan. Lisäksi 30 000 euron mielenterveystyön tuki kohdistui Kummit ry:n Mielentila -hankkeelle, jolla tuetaan lasten ja nuorten ahdistuneisuushäiriön hoitoa Suomessa.

OP Ryhmä lahjoitti Baltic Sea Groupille (BSAG) 49 000 euroa. Säätiön tavoitteena on Itämeren ekologisen tasapainon palauttaminen. OP Ryhmän Tutkimussäätiö jakoi apurahoja taloustieteelliseen tutkimukseen 1,2 miljoonaa euroa vuonna 2021 ja rahoitti 55 tutkijan ja tutkimusryhmän työtä.

OP Ryhmän Taidesäätiö tukee jatkuvasti esittävää säveltaidetta lainaamalla arvosoitteita nuorille muusikoille. Säätiö edistää myös suomalaista kuvataidetta ja omistaa 3 500 teoksen kokoelman.

Yksi Suomen suurimmista veronmaksajista

OP Ryhmä on yksi Suomen suurimmista veronmaksajista. Lisäksi osuuspankit ovat useilla paikkakunnilla suurimpia veronmaksajia. Kaikki osuuspankit maksavat yhteisöveronsa paikallisesti toimialueellaan. OP Ryhmän vuoden 2021 tuloverot olivat 224 miljoonaa euroa (144). Efektiivinen verokanta oli 19,8 prosenttia (18,3). Maksamalla verot Suomeen OP Ryhmä edistää koko Suomen menestystä.

OP Ryhmän verot koostuvat välittömistä, välillisistä ja tilitettävistä veroista. Välittömät verot kattavat ryhmän suoraan maksamat tuloverot, kiinteistöverot ja veroluonteiset maksut. Välillisiä veroja ovat arvonnisävero ja vakuutusmaksuvero. Tilitettävät verot sisältävät OP Ryhmän suorituksen maksajana keräämiä ja valtiolle edelleen tilitettäviä veroja, muun muassa ennakonpidätykset palkoista ja lähdeverot koroista. Rahoituspalvelujen välitys ja myynti ovat arvonnisäverotonta palvelujen myyntiä, eivätkä ne siten aiheuta arvonnisäveron suorittamisvelvollisuutta tai oikeuta vähennyksen tekemiseen hankintojen osalta. OP Ryhmään kuuluvat osuuspankit ja muut yritykset ovat kuitenkin arvonnisäverovelvollisia muusta liiketoiminnastaan. Verojalanjälkitaulukossa esitetyt verot on laskettu suoriteperusteisesti.

Verojalanjälki

milj. €	2021
Välittömät verot yhteensä	411
Sosiaaliturva- ja eläkemaksut	197
Tuloverot	211
Kiinteistövero	3
Kuluksi jäävät välilliset verot yhteensä	131
Kuluksi jäävä arvonnisävero	131
Välilliset verot yhteensä	307
Arvonnisävero	57
Vakuutusmaksuvero	250
Tilitettävät verot yhteensä	232
Ennakonpidätykset	216
Lähdevero	16

Vahvistamme suomalaisten taloustaitoja

Taloulosaamisen edistäminen on ollut kautta aikojen tärkeä osa OP Ryhmän toimintaa. Edistämme oman talouden hallintaa kaikissa ikäryhmissä. Oman talouden hallinnan taidot ovat tärkeitä kansalaistaitoja.

Osana vastuullisuusohjelmaamme tuemme suomalaisten taloustaitojen karttumista ja oman talouden hallintaa. Vuonna 2021 vahvistimme yli 39 000 lapsen ja nuoren taloustaitoja. Taloustaitotyömme perustana ovat osuuspankkien koulu- ja oppilaitoskäynnit sekä pankkivierailut, joissa kohtaamme lapsia ja nuoria ympäri Suomen. Koronapandemian aikana taloustaitojen opettaminen keskittyi verkkoon.

Taloustaitoja yhteistyön avulla

Teemme taloustaitotyötämme yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Helsingin Diakonissalaitos koordinoi pankkien yhteistä Taloustaitohanketta, jossa pankkilaiset opettavat syrjäytymisvaarassa oleville nuorille taloustaitoja työpajoissa ja yksilökohtaisissa eri puolilla Suomea.

Talous ja nuoret TAT ry:n johdolla toteutettu Mun elämä, mun työ -kiertue tavoitti vuonna 2021 yli 8 400 toisen asteen opiskelijaa. Laajentuneessa Kesäyrittäjä-ohjelmassa tarjottiin 17–29-vuotiaille nuorille mahdollisuus saada kokemuksia

yrittäjyydestä, oppia tärkeitä yrittäjyys- ja työelämätaitoja ja kokeilla OP Kevytyrittäjä -mallia. OP oli kumppanina myös oman talouden hallinnan digitaalisessa oppimateriaalikokonaisuudessa. Marraskuussa OP osallistui ensimmäistä kertaa järjestettyyn Finanssiala ry:n ja Talous ja nuoret TAT ry:n järjestämään finanssialan etätET -päivään, joka tavoitti lähes 4 000 nuorta.

Yhdessä Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liiton (HYOL) kanssa vahvistimme yhdeksäsluokkalaisten taloulosaamista etänä järjestetyssä Taloustaitokilpailussa ja siihen liittyvissä kohtaamisissa.

Nuori Yrittäjyys ry:n kumppanuuden kautta OP tukee Pikkuyrittäjät-ohjelmaa, jolla vahvistetaan ala- ja yläkoululaisten työelämätaitoja ja opastetaan myös yrittäjyyden tielle. Osuuspankit tukevat ja osallistuvat kuudes- ja yhdeksäsluokkalaisten Yrittäjäry:n toimintaan Oulussa, Tampereella, Turussa ja Kuopiossa. Lisäksi OP toimii yhteistyökumppanina Taloustieteen keskus Helsinki GSE:n Miten talous toimii? -kurssissa, joka julkaistiin lokakuussa. Tavoitteena on 20 000 kurssin suorittanutta vuoden 2022 loppuun mennessä.

Vuonna 2021 aloitimme Yrittäjän talousvalmennus -sarjan pk-yrittäjien tueksi. OP-mobiilista löytyvä Talouden tasapaino -palvelu auttaa asiakkaitamme hahmottamaan paremmin, millaisista tuloista ja menoista oma talous muodostuu, ja siitä voi saada apua myös omien kulutustottumusten muuttamiseen.

Digitaitoja ja saavutettavia palveluja

Digitaidot ovat keskeisessä osassa oman talouden hallinnassa. Osuuspankit opettavat senioreille digitaitoja eri puolilla Suomea esimerkiksi omissa toimipisteissään, kirjastoissa, palvelutaloissa ja paikallisissa tapahtumissa. Koronapandemian pahimpina aikoina digiopastuksia on pitänyt vähentää. Kohtasimme digiopastuksissa vuonna 2021 kuitenkin yhteensä yli 8 400 ihmistä.

OP Ryhmän tavoitteena on edistää digitaalisen yhteiskunnan yhdenvertaisuutta kehittämällä OP:n digitaalisten palveluiden saavutettavuutta. Parhaiten palveluistamme saavutettavuusvaatimukset täyttää OP Saavutettava, joka on helppokäyttöinen ja selkeäkielinen verkkopalvelu päivittäisten pankkiasioiden hoitamiseen. Sitä voi käyttää sujuvasti myös erilaisilla laitteilla ja apuvälineillä. Muiden OP:n digitaalisten palveluiden saavutettavuus paranee jatkuvasti kehitystyön edetessä.

Syksyllä 2021 Selkeästi meille -hanke arvioi op.fi-palvelun kognitiivista saavutettavuutta ja myönsi op.fi-palvelulle Selkeästi meille -tunnuksen. Arvioinnin mukaan saavutettavuus on huomioitu OP Ryhmän verkkopalveluissa kiitettävän hyvin ja sivuston käyttäminen oli pääosin helppoa.

Palvelemme asiakkaitamme kattavasti suomen ja ruotsin kielellä. Tarjoamme asiakkaillemme sähköiset palvelut (OP-mobiili, Pivo ja yritysasiakkaille op.fi) päivittäisten pankki- ja vakuutusasioiden hoitamiseen englanniksi. Muiden palvelujen osalta englanninkielistä palvelukykyä kehitetään jatkuvasti asiakastarvetta vastaavaksi. Joissakin OP Kodeissa tarjotaan palvelua lisäksi venäjän kielellä. OP Yrityspankin Baltian konttoreissa palvelemme asiakkaita paikallisilla kielillä ja sähköisissä kanavissa englanniksi.

Käytämme tietopääomaamme vastuullisesti

OP Ryhmässä käsitellään paljon tietoa asiakkaista, työntekijöistä ja muista sidosryhmistä. Suhtaudumme vastuullisesti kaikkeen henkilötietojen käsittelyyn ja hyödyntämiseen. Tiedon tärkein käyttötarkoitus on asiakashyödyn tuottaminen.

OP Ryhmän tietotilinpäätös kuvaa tiedon merkitystä ja vastuullista tiedon hallintaa, hyödyntämistä ja strategista johtamista sekä esittelee OP:n tietotasetta eli tietovarojen ja -pääoman luonnetta ja keskinäistä suhdetta. Tietotilinpäätöksessä kuvataan tarkemmin myös henkilötietojen käsittelyyn liittyvät keskeiset periaatteet ja käytännöt OP:lla. Sisäisten tietosuojaan liittyvien toimintatapojen tärkein tavoite on varmistaa, että kaikki sidosryhmämme voivat luottaa OP Ryhmän tapaan hoitaa tietosuoja-asiat.

Julkaisemalla tietotilinpäätöksen vuosittain haluamme olla vastuullinen edelläkävijä tiedon käsittelyssä ja kuvailla tiedon johtamista ja hyödyntämistä avoimesti ja läpinäkyvästi. OP:n ensimmäinen tietotilinpäätös vuodelta 2018 oli myös toimialan ensimmäinen ja tietyvästi ensimmäinen yksityisen yrityksen julkaisema tietotilinpäätös Suomessa.

Tiedon tärkein käyttötarkoitus OP Ryhmässä on asiakashyödyn tuottaminen paremmin: kehitämme ja tuotamme laadukkaita finanssi- ja vakuutuspalveluita, sekä parannamme toiminnan tehokkuutta ja asiakaskokemusta. Palveluiden kehittämisen

lähtökohtia ovat paras asiakaskokemus ja saavutettavuus kaikissa kanavissamme. Digitaaliset palvelut pyritään kehittämään mahdollisimman helppokäyttöisiksi kaikille käyttäjille.

Tekoälyn hyödyntäminen on arkipäiväistynyt nopeasti. Tekoälyn osaamiskeskuksemme, Finanssiäly, toteuttaa yhdessä eri tiimien kanssa ratkaisuja analyysien ja päätöksenteon tueksi, prosessien rutiinitehtävien automatisointiin, asiakkaiden palveluiden sujuvoittamiseen ja asiakaspalvelun työn tukemiseen. Tekoälyn vastuullista hyödyntämistä tukevat tekoälyn eettiset periaatteemme, jotka julkaisimme ensimmäisenä suomalaisena yrityksenä.

Käsittelemme asiakastietoja luottamuksella

OP Ryhmän toimihenkilöillä ja toimielimien jäsenillä on lakiin perustuva salassapitovelvollisuus asiakkaiden asioiden käsittelyssä. Noudatamme pankki- ja vakuutuslainsäädäntöä, asiakastietojen ja potilastietojen luottamuksellisuutta sekä sopimusten

salassapitovelvoitteita kaikessa toiminnassamme.

Toimihenkilöt saavat käsitellä asiakastietoja vain työtehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Terveystietojen laatu ja potilasturvallisuus ovat meille tärkeä asia, ja käsittelemme potilastietoja ehdottoman luottamuksellisesti.

Käytäntömme ohjaavat ottamaan tietosuojakäytännöt kattavasti huomioon kaikessa henkilötietojen käsittelyssä. Tietosuojaan liittyvillä käytännöillä suojaamme muun muassa OP Ryhmän asiakkaiden, työntekijöiden, yhteistyökumppaneiden ja muiden OP:n kanssa toimivien henkilöiden henkilötietoja. OP Ryhmä on sitoutunut vastuulliseen markkinointiin ja mainontaan. Lainsäädännön mukaan asiakkaalle on ilmoitettava tietyt, tuotteeseen tai palveluun liittyvät ehdot, ominaisuudet tai riskit.

Markkinoinnissa OP antaa tuotteista ja palveluista ne tiedot, joilla saattaa olla merkitystä asiakkaan päätöksenteossa. Erityisesti nuoriin ja lapsiin kohdistuva markkinointi on hyvin rajoitettua. OP huomioi kohderyhmän yleisen kokemattomuuden ja rajoitetun oikeudellisen toimintakyvyn. Noudatamme kansainvälisen kauppakamarin määrittelemiä markkinoinnin perussääntöjä, hyvää markkinointitapaa ja toimialojemme markkinoinnin ohjeistuksia.

OP Ryhmällä on tietosuojavastaava, joka toimii EU:n tietosuoja-asetuksen mukaisessa roolissa. Rekisteröidyt voivat ottaa yhteyttä tietosuojavastaavaan kaikissa asioissa, jotka liittyvät heidän

henkilötietojensa käsittelyyn ja tietosuoja-asetukseen perustuvien oikeuksiensa käyttöön.

Vuonna 2021 OP Ryhmälle on tullut 16 asiakkaiden henkilötietojen käsittelyyn tai yksityisyydensuojaan liittyvää asiakasvalitusta, jotka OP on todennut perustelluiksi. Valitusten kokonaismäärän laskennassa samasta tapahtumasta (esimerkiksi postitusvirheestä) johtuneet asiakasvalitukset on laskettu yhdeksi valitukseksi.

OP Ryhmä havaitsi toiminnassaan vuonna 2021 yhteensä 950 tapausta, jotka luokitellaan henkilötietojen tietoturvaloukkaukseksi EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti. Tämä määrä sisältää myös esimerkiksi inhimillisistä virheistä johtuneet tapaukset, joista ei todennäköisesti aiheudu luonnollisten henkilöiden oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuvaa riskiä.

Vastuullinen työnantaja

OP Ryhmän menestymisen takaa osaava, innostunut ja hyvinvoiva henkilöstö. Asiantuntijamme mahdollistavat päivittäin OP Ryhmän perustehtävän ja strategian toteuttamisen. Kehitämme aktiivisesti toimintaamme yhdessä henkilöstön kanssa toimintaympäristön muuttuessa.

Työhyvinvoinnin johtamisen toimintamalli OP Ryhmässä tähtää siihen, että tiiviillä ja hyvin organisoitulla työhyvinvoinnin ja työsuojelun johtamisella pystytään ylläpitämään ja edistämään koko henkilöstön terveyttä ja työhyvinvointia pohjana hyvälle työntekijäkokemukselle. Toiminnalla varmistetaan myös työkyvyttömyysuhan alaisten ja ikääntyvien työntekijöiden työkykyä. Työhyvinvointia tuetaan tiiviissä yhteistyössä työterveyshuollon, työeläkeyhtiön ja muiden alan parhaiden toimijoiden kanssa. Keskeisiä työhyvinvointia tukevia elementtejä OP Ryhmässä ovat varhaisen tuen toiminta, työterveyshuollon laaja-alaiset palvelut, kuntoutus, työn joustot ja monimuotoisuuden johtaminen. OP Ryhmässä toimii myös hyvinvointilähettiläiden verkosto, joka on vakiinnuttanut paikkansa hyvinvoinnin edistäjinä työn arjessa.

Työhyvinvoinnin tukeminen poikkeusaikana

Pitkittyneen koronapandemian aikana OP Ryhmässä on tehty erilaisia ja jatkuvasti päivittyviä

toimenpiteitä, joiden avulla olemme huolehtineet asiakkaiden ja henkilöstön terveydestä ja turvallisuudesta. Samalla olemme varmistaneet, että yhteiskunnan toiminnan näkökulmasta kriittiset palvelut toimivat keskeytyksettä. Henkilöstön hyvinvointia on seurattu säännöllisillä pulssikyselyillä, joiden perusteella on kohdennettu räätälöityjä toimia tuemaan henkilöstön ja esihenkilöiden työhyvinvointia ja jaksamista. Matalan kynnyksen mielenterveyttä tukevia palveluja käytettiin vuonna 2021 aktiivisesti. Työterveyshuollossa tarjottiin myös koronatestaus sekä mahdollisuus koronarokotukseen.

Työhyvinvointitoiminnan painopistealueena oli vuonna 2021 liiallisen työkuormituksen tunnistaminen ja sen vähentäminen. Osana tätä vahvistettiin jokaisen OP-ryhmäläisen omia keinoja tunnistaa omaa hyvinvoinnin tilannetta ja lisäksi laajennettiin käytössä olevia työkaluja itsensä ja oman hyvinvoinnin johtamiseen. Myös esihenkilöiden valmiuksia johtaa työkykyä ja hyvinvointia poikkeavana ajanjaksona tuettiin monipuolisesti.

70:20:10

Yhteistä osaamisen kehittämistä ja jatkuvaa parantamista

OP Ryhmässä on käytössä 70:20:10 -ajattelumalli, joka tukee itseohjautuvaa ja ketterää toimintatapaamme sekä edistää jatkuvan parantamisen ja systemaattisen osaamisen kehittämisen kulttuuria. Mallin mukaisesti työaika jakautuu:

- 70 % päivittäisten työtehtävien tekemiseen ja asiakasarvon tuottamiseen
- 20 % päivittäisen työn parantamiseen ja tiiminä kehittämiseen
- 10 % henkilökohtaiseen kehittämiseen ja uuden oppimiseen.

Henkilökohtaiselle kehittymiselle ja uuden oppimiselle osoitettua osuutta voi käyttää esimerkiksi OP Software Academyssa, joka on strategisen teknologiaosaamisen valmennusohjelma. OP Software Academyn kursseilla työntekijät kerääntyvät pienryhmiin yleensä 2–3 kuukauden ajaksi opiskelemaan vapaaehtoisten OP:laisten aihealueen syväosaajien tukemana. Akatemiasta valmistui vuonna 2021 yhteensä 424 opiskelijaa, ja sen puitteissa suoritettiin yhteensä 70 ulkopuolista sertifiointia.

Sairauspoissaolojen osuus vuoden 2021 säännöllisestä työajasta oli 2,7 prosenttia. Terveysprosentti eli henkilöstön osuus, jolla ei ollut lainkaan sairauspoissaoloja, oli 54 prosenttia koko henkilöstöstä.

Tulevaisuuden hybridityö mahdollistaa joustavamman työelämän

OP Ryhmässä määritettiin syksyllä 2021 tulevaisuuden työnteon eli hybridityön periaatteet. Koronapandemian aikana etätyö on ollut laajamittaisesti käytössä niissä työtehtävissä, missä se on mahdollista. Tulevaisuudessa yhteiset työnteon periaatteet auttavat ryhmän työyhteisöjä ja tiimejä suunnittelemaan monimuotoisen ja -paikkaisen työnteon tavat. Asiakkaan tarpeet ja liiketoiminnan tavoitteet ohjaavat ensisijaisesti työnteon muotoja sekä paikkaa, ja jatkossa OP Ryhmässä yhdistellään suunnitelmallisesti, sujuvasti ja tuottavasti lähi- ja etätyötä, työn turvallisuus huomioiden. Työnteon tapoja kehitetään jatkuvan parantamisen mallin mukaisesti yhdessä henkilöstön kanssa.

Monimuotoinen ja yhdenvertainen OP

OP Ryhmässä monimuotoisuus on voimavara. Tavoitteemme on, että OP Ryhmän henkilöstön monimuotoisuus on osaamisen ja kokemuksen, sukupuolten ja eri ikäryhmien sekä muiden tekijöiden osalta kattava vastaamaan asiakkaiden, liiketoimintojen ja strategisten tavoitteiden asettamiin vaatimuksiin, tarpeisiin sekä niissä tapahtuviin muutoksiin.

Takaamme kaikille työntekijöillemme yhdenvertaiset mahdollisuudet ja oikeudet sekä tasapuolisen kohtelun kaikissa työsuhteen vaiheissa, kuten palkkauksessa, rekrytoinnissa tai urasiirtymissä. Tasa-arvon ja monimuotoisuuden toteutumista sekä kehittymistä seurataan ja edistetään säännöllisesti, esimerkiksi henkilöstötutkimuksin ja rekrytointitilanteissa hakijakokemusmittauksilla.

Vuonna 2021 OP Ryhmä osallistui eri toimialojen johtavien yritysten sekä yliopistojen kanssa Boston Consulting Groupin (BCG) sekä UN Women Finlandin fasilitoimaan Diversity Roundtable -keskusteluun sekä kyselytutkimukseen, jonka tavoitteena on tutkia ja kehittää monimuotoisuutta suomalaisissa yrityksissä.

Toimintakulttuurissamme tärkeässä roolissa ovat itseohjautuvat tiimit, joissa yhdistyvät monipuolinen osaaminen ja kokemus. Tiimien monimuotoisuuden toteutumiseen on panostettu aktiivisesti kiinnittämällä huomiota henkilövalintoihin sekä järjestämällä tiimikohtaisia valmennuksia.

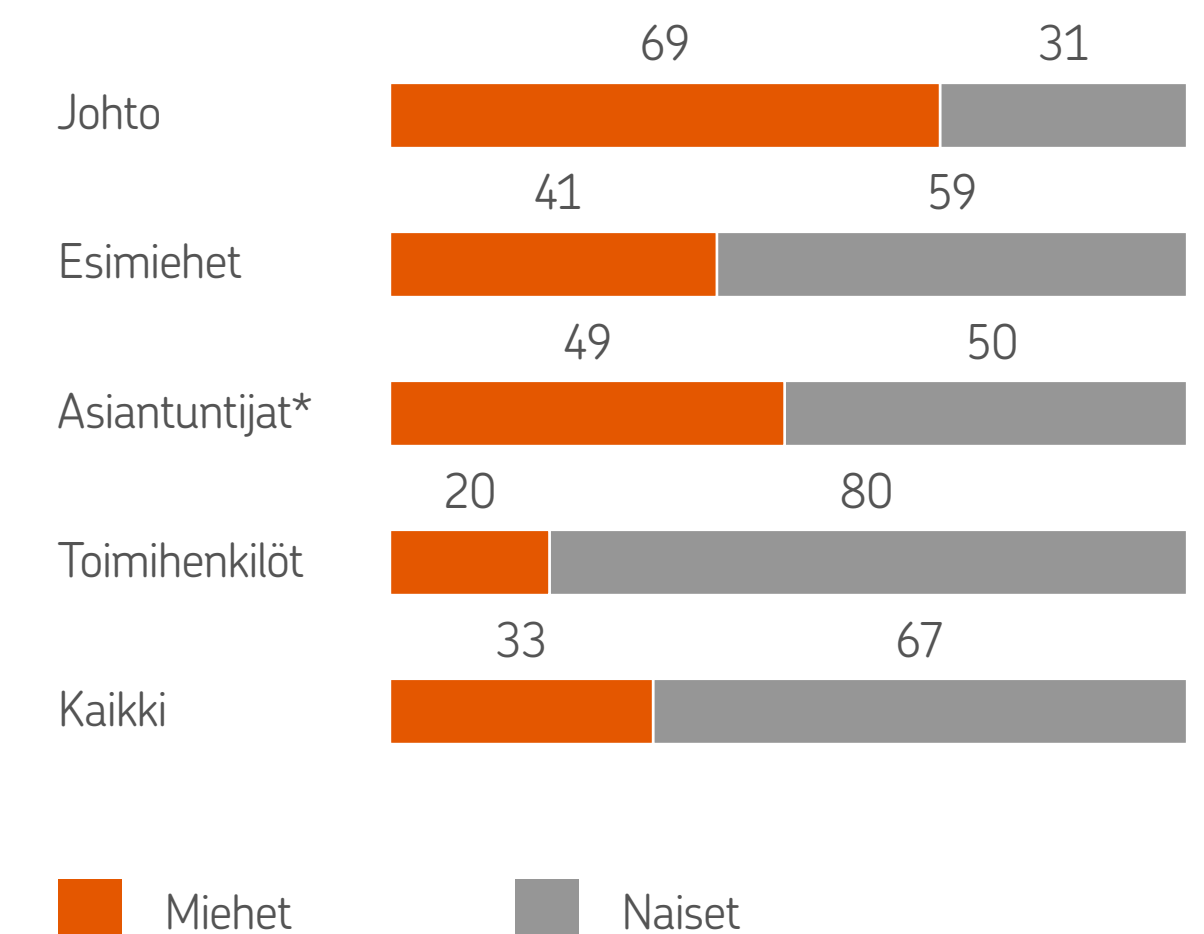
Seuraamme vuosittain henkilöstön jakautumista eri tehtäväryhmissä muun muassa sukupuolen, palkkauksen, iän sekä vanhempainvapaiden määrän ja jakaantumisen mukaan. Hallintoelimien monimuotoisuutta ylläpidetään ja kehitetään varmistamalla valittavien henkilöiden monipuolinen osaaminen ja kokemus, alueellinen edustavuus ja sukupuolten ja eri ikäryhmien riittävä edustus. Vuoden 2021 lopussa OP Ryhmän hallintoelimissä miehiä oli 59 prosenttia ja naisia 41 prosenttia edustajista.

OP Ryhmän keskusyhteisössä osissa liiketoimintoja työkielenä on suomen sijasta englanti. Ryhmässä

työskenteli vuonna 2021 30 eri kansallisuutta ja suomen lisäksi eri äidinkieliä oli yhteensä 21.

Johtajatehtävien osalta tavoitteemme on, että kumpaakin sukupuolta on edustettuna vähintään 40 prosenttia. Vuoden 2021 lopussa OP Ryhmän määritellyissä johtajatehtävissä miehiä oli 70 prosenttia ja naisia 30 prosenttia. OP Ryhmän johtokunnan jäsenistä kolme oli naisia ja kuusi miehiä vuonna 2021.

Henkilöstö henkilöstöryhmittäin ja sukupuolittain, %

* Pyöritysero johtuu muu tai tieto puuttuu -kategoriasta.

Monien mahdollisuuksien OP Ryhmä

OP Ryhmä on Suomen suurin finanssialan työnantaja. Noin puolet henkilöstöstämme työskentelee asiakaspalvelu- ja myyntitehtävissä pankki- ja vakuutusliiketoiminnassa eri puolilla Suomea. Muut tehtävät painottuvat liiketoimintojen ja osaamiskeskusten asiantuntija- ja johtotehtäviin. Tuemme henkilöstöämme henkilökohtaisessa kasvussa ja jatkuvassa oppimisessa monipuolisesti kehittämällä osaamista ja tarjoamalla uusia työmahdollisuuksia kaikille henkilöstöryhmille. Avoimet työtehtävät OP Ryhmässä ovat tarjolla osaamisen laajentamisesta ja uramahdollisuuksista kiinnostuneille OP-ryhmäläisille.

OP Ryhmän tavoitteena on olla finanssialan houkuttelevin työnantaja. Vuonna 2021 toteutetuissa Universumin työnantajamielikuvatutkimuksissa OP Ryhmä sijoittui kärkisijoille niin opiskelijoiden kuin ammattilaistenkin keskuudessa toteutetuissa tutkimuksissa. Sekä opiskelijat että ammattilaiset arvioivat OP Ryhmän finanssialan vetovoimaisimmaksi työnantajaksi. Vuonna 2021 OP Ryhmässä työnantajan suositteleminen pysyi vakaana myös korona-aikana, ja työntekijät pitivät OP:ta vastuullisena toimijana. Vuonna 2021 tarjosimme maanlaajuisesti noin 500 kesätyöntekijälle sekä 50 uransa alkuvaiheessa olevalle Kiitorata-traineelle kasvun paikkoja monipuolisissa työtehtävissä.

Toimintakulttuurimme keskiössä on arjessa oppiminen. Työn tekemiseen liittyy jatkuvan parantamisen, oppimisen ja osaamisen jakamisen käytäntöjä, joilla osaamisen kehittäminen kiinnittyy yhä

selkeämmin työn tekemiseen ja tavoitteisiin. Toimintakulttuurin vahvistamista tuettiin myös vuonna 2021 erilaisin valmennuksin.

OP Ryhmässä on kattava valmennustarjoama sääntelyn edellyttämän osaamisen varmistamiseksi vakuutus-, rahoitus- ja sijoitustehtävissä toimiville. Tämän lisäksi OP Ryhmässä on tarjolla runsaasti erilaisia oppimisen mahdollisuuksia ammatillisen osaamisen ja työelämätaitojen kehittämiseen. Vuonna 2021 OP Ryhmässä otettiin käyttöön uusi oppimisalusta itseohjautuvan oppimisen tueksi.

OP Ryhmässä toteutetaan myös sisäisiä valmennusohjelmia, kuten OP Software Academy sekä Agile Coach Academy, jotka keskittyvät ammatillisen osaamisen kehittämiseen. Lisäksi OP-ryhmäläisillä on mahdollisuus osallistua kiltatoimintaan oman kiinnostuksen ja osaamisalueen mukaan. Killat ovat vapaaehtoisia osaamisyhteisöjä, jotka rohkaisevat tiedonjakoon, aktiiviseen osallistumiseen ja oppimiseen sekä verkostoitumiseen yli organisaatorajojen. Vuoden 2021 lopussa OP Ryhmässä toimi 27 eri kilttaa. Vertaisoppimista ja verkostoitumista tukee erinomaisesti myös mentorointi. Ryhmässä käynnistyy vuosittain kaksi mentorointiohjelmaa. Vuonna 2021 mentorointiohjelmassa on saatettu yhteensä 96 mentoriparia yhteen oppimaan yhdessä ja toisensa kokemuksesta.

Ryhmässä kirjattiin kouluttautumiseen vuonna 2021 keskimäärin 13 tuntia henkilöä kohden. Poikkeustilanteen jatkuessa koulutus- ja valmennustoimintaa on toteutettu pääsääntöisesti virtuaalisesti, mikä on samalla avannut tukenut valmennusten hyödyntämistä paikkakuntariippumattomasti.

Henkilöstö organisaation mukaan

GRI-raportoinnin perusta ja tunnusluvut

Raporttimme perusta

Tämä raportti sisältää GRI:n (Global Reporting Initiative) raportointistandardien peruslaajuuden (Core) mukaiset tiedot OP Ryhmälle olennaisista näkökohdista. Olennaisten asioiden vertailu GRI:n näkökohtiin on esitetty Johtamistapa ja raportointi olennaisten asioiden osalta -taulukossa, ja vertailu GRI-standardeihin on esitetty GRI-sisältöindeksissä. GRI-standardien numeeriset tiedot on varmentanut riippumaton kolmas osapuoli, KPMG Oy Ab.

Raportti sisältää myös Global Compact -raportoinnin. GRI-sisältöindeksissä on kuvattu tarkemmin, mitä GRI-mittareita on käytetty mittaamaan ihmisoikeuksien, työelämän oikeuksien ja ympäristöperiaatteiden sekä korruptionvastaisten periaatteiden toteutumista.

Vastuullisuusraportointi noudattaa pääosin samoja laskentarajoja kuin OP Ryhmän taloudellinen raportointi. Poikkeamat ja rajoitukset laskentarakajassa on raportoitu kyseessä olevien tunnuslukujen yhteydessä ja GRI-sisältöindeksissä.

Päästölaskenta

OP Ryhmä ilmoittaa päästöt GHG-protokollan (Greenhouse Gas Protocol) mukaisesti CO₂-ekvivalenteina. OP Ryhmän oma toiminta ei ole päästökaupan alaista.

- Scope 1 -päästöt: varavoimakoneiden käyttämät polttoaineet, kaikki fossiilisia. Päästökertoimet: Ecoinvent 3.3 / Bionova.
- Scope 2, sijaintiperusteinen: laskennassa käytetty maakohtaisia keskimääräisiä päästökertoimia. Päästökertoimet: Tilastokeskuksen vuoden 2021 Suomen sähkön tuotantotietoihin, vuoden 2020 Kaukolämpötilastoon, Tilastokeskus Ecoinvent 3.3 / Bionova IEA:n vuoden 2019 kaukolämmön ja sähkön tietoihin (muut kuin Suomi) perustuvia.
- Scope 2, hankintaperusteinen: sähkön osalta huomioitu ostettu vihreä sähkö, muu osuus laskettu residual mixiä käyttäen. Päästökertoimet: Ecoinvent 3.3 / Bionova, vihreän sähkön osalta Helen Mix ja Ecoinvent/Bionova.
- Scope 3 päästöissä:
  - Kategoria 1: ostetut tuotteet ja palvelut, laskenta perustuu hankinnan kokonaiskustannuksiin ja sisältää maksetut vakuutuskorvaukset, toimitilojen ylläpidon, ICT- ja kehityskulut, asiantuntija- ja HR-palvelut, markkinoinnin ja viestinnän, informaatiologiikan ja terveyspalvelut. Päästökertoimet: DEFRA.
  - Kategoria 5: toiminnoista syntyvä jäte kattaa keskusyhteisön jätteet.
  - Kategoria 6: liikematkat huomioi matkustamisesta ja hotelliyöpymisistä aiheutuneen päästöt.
  - Kategoria 7: työntekijöiden työmatkat huomioi työsuhteautojen käytöstä aiheutuvat päästöt. Päästökertoimet: Ecoinvent 3.3 / Bionova.
  - Kategoria 15: investoinnit, laskennassa luottokannan päästöt on arvioitu luottokannan suurimpien luottojen raportoitujen päästöjen (scope 1 ja 2) perusteella. Omien kiinteistöjen kauppa -toimialan päästöjen erillislaskennassa on käytetty Tilastokeskuksen sähkön ja lämmön tuotannon hiilidioksidipäästökertoimia. Asuntolainojen päästöissä on arvioitu osuus suhteessa koko Suomen asuntorahoituksen päästöihin.

Johtamistapa ja raportointi olennaisten asioiden osalta

Vastuullisuusohjelman teema	Olennaiset näkökulmat	GRI:n näkökulmat	Politiikat ja sitoumukset	Ohjelmat, joissa OP mukana
Vahvistamme suomalaisten taloustaitoja	Taloustaitojen edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> Taloudelliset tulokset Paikallisyhteisöt 	<ul style="list-style-type: none"> Finanssialan hyvä pankkitapa -ohje Hyvä vakuutustapa ja vakuutustoiminnan yleiset periaatteet Hyvän liiketavan periaatteet 	<ul style="list-style-type: none"> Nuori Yrittäjyys ry: Pikkuyrittäjät- ja Uskalla Yrittää -ohjelmat HDL: Taloustaito-hanke Talous ja Nuoret TAT ry: Mun elämä -kiertueet HYOL: Taloustaitokilpailu Paikalliset taloustaito-ohjelmat
Edistämme kestäväää taloutta	Kestävän rahoituksen ja sijoittamisen edistäminen Ilmastonmuutoksen hillintä ja varautuminen muutokseen Harmaan talouden, korruption ja rahanpesun estäminen	<ul style="list-style-type: none"> Omistajuus Päästöt Energia Korruptionvastaisuus 	<ul style="list-style-type: none"> Hyvän liiketavan periaatteet UNEP FI PRB ja Collective Commitment to Climate Action UNEP FI PSI Montreal Pledge Global Compact TCFD CDP Climate Action 100+ UNPRI 	<ul style="list-style-type: none"> WWF:n Green Office -ympäristöjohtamisen järjestelmä Helsingin Ilmastokumppanit
Tuemme paikallista elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä	Paikallisen elinvoimaisuuden, hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden tukeminen Vahinkojen ennaltaehkäisy ja turvallisuuden edistäminen Henkilöstön monimuotoisuuden, yhdenvertaisuuden ja työhyvinvoinnin edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> Paikallisyhteisöt Taloudelliset tulokset Välilliset taloudelliset vaikutukset Työsuhteet Työterveys ja -turvallisuus Koulutus ja henkilöstön kehittäminen Syrjinnän kieltö 	<ul style="list-style-type: none"> Global Compact Hyvän liiketavan periaatteet Hankintapolitiikka Toimittajavaatimukset OP Ryhmän toimittajille Työhyvinvoinnin johtamisen toimintamalli OP Johtamisen periaatteet Palkitsemisjärjestelmä ja -politiikka Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma Osaamisen kehittämisen toimintamallit Monimuotoisuuden periaatteet 	<ul style="list-style-type: none"> Paikalliset ohjelmat ja yhteistyö Vastuullinen kesäduuni
Käytämme tietopääomaamme vastuullisesti	Toiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys Yksityisyydensuojan ja tietoturvan turvaaminen	<ul style="list-style-type: none"> Kilpailun rajoittaminen Paikallisyhteisöt Asiakkaiden yksityisyyden suoja 	<ul style="list-style-type: none"> Hyvän liiketavan periaatteet Tekoälyn eettiset periaatteet 	

GRI-tunnusluvut

	2017	2018	2019	2020	2021	Huomioita					
GRI 102 Yleinen sisältö											
102-8	Henkilöstö yhteensä, joista										
	12 269	12 066	12 226	12 604	13 079						
	miehiä										
	3 667	3 719	3 872	4 150	4 334						
	naisia										
	8 602	8 347	8 354	8 440	8 713						
	muu tai tieto puuttuu										
				14	32						
	vakinaisia										
	11501	11 323	11 514	11 810	12 302						
	määräaikaisia										
	768	743	712	794	777						
	kokoaikaisia										
	11 294	11 116	11 266	11 563	11 990						
	osa-aikaisia										
	975	950	960	1 041	1 089						
	Suomessa										
	11 847	11 963	12 118	12 492	12 955						
	Suomen ulkopuolella										
	422	103	108	112	124						
	Vuokratyövoima										
	1 511	1 365	1 617	1 502	1 651						
102-38	Korkeimman ja keskimääräisen vuosiansion suhde					21	19	19	19	20	Korkeimman ja keskimääräisen kiinteän vuosiansion suhde ilmoitettu Suomen osalta, ilman tuntipalkkaista henkilöstöä. OP Ryhmä ei raportoi kokonaispalkitsemisen suhdetta varovaisuusperiaatteen johdosta.
102-41	Kollektiivisesti neuvoteltujen työehtosopimusten piiriin kuuluva henkilöstö					91 %	91 %	91 %	91 %	91 %	Luku ilmoitettu Suomen osalta. Baltian maissa ei ole yleissitovia työehtosopimuksia.
GRI 201 Taloudelliset tulokset											
201-1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen, miljoonaa euroa										
	a) Tuotot					3 010	2 916	2 983	2874	3 335	Tuloslaskelman erä Tuotot yhteensä sisältäen saamisten arvonalentumiset ja väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach) vähennettynä määräysvallattomien omistajien osuudella tilikauden tuloksesta.
	Taloudellisen lisäarvon jakauma										
	b) Ostot					762	837	842	849	807	Liiketoiminnan muut kulut josta vähennetty Lahjoitukset ja tuki.
	c) Henkilöstökulut					758	516	781	715	914	
	d) Palautukset omistaja-asiakkaille					217	226	249	251	205	
	e) Tuloverot					214	223	168	144	224	
	f) Lahjoitukset ja tuki					2,3	2,8	2,1	2,7	2,4	
	Liiketoiminnan kehittämiseen					1 058	1 111	941	913	1 182	

		2017	2018	2019	2020	2021	Huomioita
GRI 205 Korruptionvastaisuus							
205-2	Korruptionvastaisiin politiikkoihin ja menettelytapoihin liittyvä kommunikointi ja koulutus						
	Keskusyhteisön henkilöstö	89 %	98 %	96 %	87 %	93 %	Laskentaperiaate muuttunut 2019, raportoitu suoritukset kahdelta vuodelta. Koulutuksen suoritusväli on joka toinen vuosi. Laskentatapaa muutettu vuonna 2021.
	Osuuspankkien henkilöstö	-	83 %	100 %	100 %	97 %	
GRI 302 Energia							
302-1	Kaukolämpö, MWh	70 635	72 290	73 420	67 210	69 288	
	Kaukojäähdytys, MWh	5 140	4 630	3 420	2 700	2 706	
	Polttoaineet, lämmitys ja varavoima, MWh	4 700	190	90	86	84	
	Sähkö, MWh	62 110	56 970	59 910	57 200	60 302	
	Uusiutuvan sähköenergian osuus			34 %	41 %	36 %	
302-1	Organisaation oma energiankulutus yhteensä, MWh	142 585	134 080	136 840	127 196	132 380	
	Uusiutuvan energian osuus kokonaisenergiasta				26 %	25 %	
302-3	Energiaintensiteetti, MWh/henkilö/vuosi	11,6	11,1	11,2	10,1	10,1	
GRI 305 Päästöt							
305-1	Scope 1. Suorat kasvihuonekaasujen päästöt, CO ₂ e-tonnia	48	48	23	22	21	Koskee OP Osuuskunnan oman käytön kohteita.
305-2	Scope 2. Epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt, hankintaperusteinen, CO ₂ e-tonnia	20 918	24 278	23 739	17 900	25 464	Koskee OP Osuuskunnan oman käytön kohteita. Laskentatapa muuttunut vuonna 2021.
	Scope 2. Epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt, sijaintiperusteinen, CO ₂ e-tonnia	25 259	23 282	22 431	17 332	17 702	
305-3	Scope 3. Muut epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt, CO ₂ e-tonnia				noin 14 milj.	alle 12 milj.	
	Kategoria 1: Hankitut tuotteet ja palvelut, CO ₂ e-tonnia	2 034	1 285	1 861	460 000	338 000	Laskentaperiaate muuttunut vuonna 2020. Laskentarajauksia päivitetty vuonna 2021.
	Kategoria 5: Toiminnoista syntyvä jäte, CO ₂ e-tonnia	298	254	402	0	0	Jätteiden kokonaispäästöjä kompensoitu yhteensä 18 CO ₂ e-tonnia.
	Kategoria 6: Liikematkat, CO ₂ e-tonnia	3 712	3 541	3 763	2 977	1 233	
	Kategoria 7: Työntekijöiden työmatkat, CO ₂ e-tonnia	1 142	1 059	957	1 051	1 205	
	Kategoria 15: Investoinnit, CO ₂ e-tonnia	-	yli 10 milj.	yli 10 milj.	noin 13,1 milj.	yli 11,2 milj.	
305-4	Kasvihuonekaasujen päästöintensiteetti, CO ₂ e-tonnia/hlö	1,70	2,02	1,94	1,42	1,95	Intensiteetti = Scope 1 + Scope 2 (hankintaperusteinen) / OP Ryhmän työntekijät.
306-2	Jätteet						Tulee palveluntarjoajalta, Lassila & Tikanojalta. Käsittelytapa ii.
	Kierrätys ja uudelleenkäyttö	580 t	559 t	625 t	483 t	384 t	Tiedot OP Osuuskunnan toimipaikoista.
	Muu hyödyntäminen	93 t	108 t	172 t	73 t	57 t	

		2017	2018	2019	2020	2021	Huomioita
Poltto jätevoimalassa		39 t	44 t	51 t	34 t	37 t	
Loppukäsittely		1 t	1 t	0 t	0 t	0 t	
GRI 401 Työsuhteet							
401-1	Uudet ensi kertaa aloittaneet työsuhteet	1 345	1 721	1 789	1 641	1 770	OP Ryhmä ei olennaisuussyistä raportoi henkilöstön tulovaihtuvuuden prosenttia.
Päättyneet työsuhteet		1 871	2 134	2 095	1 750	1 744	
Vakinaisen henkilöstön kokonaislähtövaihtuvuus		8,7 %	11,6 %	11,2 %	8,7 %	8,6 %	Kokonaislähtövaihtuvuus ilmoitettu vakinaisen henkilöstön osalta ilman liikkeenluovutuksia. Jakajalukuna on käytetty vakinaista henkilöstöä keskimäärin vuoden aikana.
Vakinaisen henkilöstön omat irtisanoutumiset		4,8 %	6,9 %	6,6 %	4,0 %	5,8 %	
401-3	Perhevapaalla olevien lukumäärä	1 008	985	1 004	1 002	1 073	Luku ilmoitettu Suomen osalta, ilman OP Koteja. OP Ryhmä ei raportoi perhevapaaseen oikeutettujen määrää varovaisuusperiaatteen johdosta.
Naiset		718	682	692	668	705	
Miehet		300	303	312	331	362	
Muu tai tieto puuttuu						6	
Perhevapaalta palanneiden lukumäärä		594	560	569	568	595	Luku ilmoitettu Suomen osalta, ilman OP Koteja.
Naiset		315	271	284	266	271	
Miehet		279	289	285	302	324	
Työhönpaluuaste vanhempainvapaan jälkeen		95 %	95 %	93 %	96 %	97 %	Luku ilmoitettu Suomen osalta, ilman OP Koteja.
Naiset		90 %	91 %	87 %	93 %	94 %	
Miehet		100 %	100 %	99 %	100 %	99 %	
Työssäpysyvyyssaste vanhempainvapaan jälkeen		92 %	88 %	89 %	96 %	89 %	Luku ilmoitettu Suomen osalta, ilman OP Koteja.
Naiset		94 %	90 %	90 %	93 %	87 %	
Miehet		90 %	87 %	88 %	98 %	91 %	
GRI 403 Työterveys ja -turvallisuus							
403-8	Työsuojelutoimikuntien piiriin kuuluvien työntekijöiden osuus	89 %	92 %	92 %	93 %	94 %	Luku ilmoitettu työsuhteisten osalta. Osuutta ei raportoida ulkoisen työvoiman osalta varovaisuusperiaatteen johdosta.
403-9	Poissaoloon johtaneita työpaikkatapaturmia	10	9	15	7	5	Luku ilmoitettu Suomen työsuhteisten osalta. Ulkoisen työvoiman työpaikkatapaturmia ei raportoida varovaisuusperiaatteen johdosta.
Tapaturmataajuus miljoonaa työtuntia kohden		0,6	0,5	0,8	0,4	0,3	Luku ilmoitettu Suomen työsuhteisten osalta. Ulkoisen työvoiman tapaturmataajuutta ei raportoida varovaisuusperiaatteen johdosta.
Työhön liittyvät kuolemantapaukset		0	0	0	0	0	
Sairauspoissaolojen osuus säännöllisestä vuosityöajasta		3,3 %	3,3 %	3,4 %	2,9 %	2,7 %	Luku ilmoitettu Suomen työsuhteisten osalta, ilman OP Koteja. Ulkoisen työvoiman sairauspoissaoloja ei raportoida varovaisuusperiaatteen johdosta.

	2017	2018	2019	2020	2021	Huomioita	
Naiset	4,0 %	3,9 %	4,0 %	3,7 %	3,4 %		
Miehet	1,8 %	1,9 %	2,0 %	1,4 %	1,5 %		
GRI 404 Koulutus ja henkilöstön kehittäminen							
404-1	Koulutustunnit keskimäärin henkilöä kohden						Luku ilmoitettu Suomen osalta, ilman OP Isännöinti Itä-Uusimaata. OP Ryhmä ei raportoi koulutustunteja jaoteltuna henkilöstöryhmittäin varovaisuusperiaatteen johdosta.
	15	14	17	12	13		
Naiset	16	15	19	13	14		
Miehet	14	12	14	10	11		
	Muu tai tieto puuttuu					15	
404-3	Kehityskeskusteluihin osallistuvan henkilöstön osuus					100 %	OP ei raportoi kehityskeskusteluihin osallistuneiden osuutta sukupuolen tai henkilöstöryhmän mukaan varovaisuusperiaatteen johdosta.
GRI 405 Monimuotoisuus ja yhtäläiset mahdollisuudet							
405-1	Hallintoelinten ja henkilöstön monimuotoisuus						
	Henkilöstö sukupuolen mukaan						
	Miehiä	30 %	31 %	32 %	33 %	33 %	
	Naisia	70 %	69 %	68 %	67 %	67 %	
	Muu tai tieto puuttuu					0 %	
	Henkilöstö ikäryhmän mukaan						
	Alle 30 vuotta	13 %	15 %	15 %	17 %	18 %	
	30–49 vuotta	50 %	50 %	51 %	52 %	52 %	
	Yli 49 vuotta	37 %	35 %	34 %	31 %	30 %	
	Henkilöstöryhmän mukaan						
	Johto	3 %	3 %	3 %	3 %	3 %	
	Esihenkilöt	10 %	9 %	8 %	7 %	7 %	
	Asiantuntijat	30 %	31 %	32 %	35 %	35 %	
	Toimihenkilöt	57 %	57 %	56 %	55 %	55 %	
	Henkilöstön keski-ikä	43,4	43,0	42,6	42,2	41,9	
	Palveluvuodet keskimäärin	13,4	13,7	11,1	11,0	10,5	
405-2	Naisten ja miesten peruspalkkojen suhde						Luvut ilmoitettu Suomen osalta, ilman OP Koteja ja tuntipalkkaista henkilöstöä.
	Johtajat	..	91 %	94 %	92 %	90 %	
	Esimiehet ja asiantuntijat	..	87 %	88 %	89 %	88 %	
	Toimihenkilöt	..	106 %	104 %	104 %	105 %	

GRI 102-8 Tietoa palkansaajista ja muista työntekijöistä

OP Ryhmä	Vakinaisia	Määräaikaisia	Kokoaikaisia	Osa-aikaisia	Henkilöstö yhteensä	Vuokratyövoima
Henkilöstö yhteensä	12 302	777	11 990	1 089	13 079	1 651
Miehiä	4 076	258	4 118	216	4 334	
Naisia	8 195	518	7 844	869	8 713	
Muu tai tieto puuttuu	31	1	28	4	32	
Keskusyhteisön työntekijöitä	7 624	389	7 442	571	8 013	1 646
Osuuspankkien työntekijöitä	3 956	359	3 907	408	4 315	1
OP Kodin työntekijöitä	722	29	641	110	751	4
Suomi	12 193	762	11 873	1 082	12 955	1 651
Viro	35	4	38	1	39	0
Latvia	32	4	36	0	36	0
Liettua	42	7	43	6	49	0

GRI 401-1 Henkilöstön vaihtuvuus, Uudet ensi kertaa aloittaneet työsuhteet ikäryhmän ja sukupuolen mukaan

OP Ryhmä	Alle 30 v.	30–49 v.	Yli 49 v.	Yhteensä
Miehiä	351	214	32	597
Naisia	657	413	99	1 169
Muu tai tieto puuttuu	2	2	0	4
Yhteensä	1 010	629	131	1 770
Keskusyhteisö				
Miehiä	262	179	19	460
Naisia	452	293	53	798
Muu tai tieto puuttuu	2	2	0	4
Yhteensä	716	474	72	1 262
Osuuspankit				
Miehiä	79	14	0	93
Naisia	192	83	21	296
Muu tai tieto puuttuu	0	0	0	0
Yhteensä	271	97	21	389
OP Koti				
Miehiä	10	21	13	44
Naisia	13	37	25	75
Muu tai tieto puuttuu	0	0	0	0
Yhteensä	23	58	38	119

GRI 401-1 Henkilöstön vaihtuvuus, Päätyneet työsuhteet ikäryhmän ja sukupuolen mukaan

OP Ryhmä	Alle 30 v.	30–49 v.	Yli 49 v.	Yhteensä
Miehiä	304	195	84	583
Naisia	490	364	305	1 159
Muu tai tieto puuttuu	1	1	0	2
Yhteensä	795	560	389	1 744
Keskusyhteisö				
Miehiä	178	152	36	366
Naisia	264	215	108	587
Muu tai tieto puuttuu	1	1	0	2
Yhteensä	443	368	144	955
Osuuspankit				
Miehiä	113	30	30	173
Naisia	208	118	157	483
Muu tai tieto puuttuu				0
Yhteensä	321	148	187	656
OP Koti				
Miehiä	13	13	18	44
Naisia	18	31	40	89
Muu tai tieto puuttuu	0	0	0	0
Yhteensä	31	44	58	133

405-1 Hallintoelinten ja henkilöstön monimuotoisuus						
OP Ryhmä	Alle 30 v.	30–49 v.	Yli 49 v.	Miehiä	Naisia	Muu tai tieto puuttuu
Johtajat	0 %	47 %	53 %	69 %	31 %	0 %
Esimiehet	1 %	64 %	35 %	41 %	59 %	0 %
Asiantuntijat	10 %	62 %	28 %	49 %	50 %	0 %
Toimihenkilöt	26 %	45 %	30 %	20 %	80 %	0 %
Yhteensä	18 %	52 %	30 %	33 %	67 %	0 %
Keskusyhteisö						
Johtajat	0 %	56 %	44 %	64 %	36 %	0 %
Esimiehet	2 %	72 %	26 %	46 %	54 %	0 %
Asiantuntijat	11 %	63 %	26 %	52 %	48 %	0 %
Toimihenkilöt	32 %	48 %	20 %	22 %	78 %	1 %
Yhteensä	20 %	57 %	24 %	38 %	61 %	0 %
Osuuspankit						
Johtajat	0 %	41 %	59 %	74 %	26 %	0 %
Esimiehet	1 %	57 %	42 %	33 %	67 %	0 %
Asiantuntijat	6 %	57 %	37 %	38 %	62 %	0 %
Toimihenkilöt	22 %	42 %	37 %	14 %	86 %	0 %
Yhteensä	16 %	46 %	38 %	22 %	78 %	0 %
OP Koti						
Johtajat	0 %	43 %	57 %	61 %	39 %	0 %
Esimiehet	0 %	38 %	62 %	62 %	38 %	0 %
Asiantuntijat	0 %	39 %	61 %	46 %	54 %	0 %
Toimihenkilöt	10 %	40 %	50 %	38 %	62 %	0 %
Yhteensä	9 %	40 %	52 %	41 %	59 %	0 %

405-1 Hallintoelinten ja henkilöstön monimuotoisuus, OP Ryhmän hallintoelimet ikäryhmän ja sukupuolen mukaan		
	Miehiä	Naisia
Alle 30 v.	44 %	56 %
30–49 v.	51 %	49 %
Yli 49 v.	64 %	36 %
Yhteensä	59 %	41 %

Scope 3, kategoria 15: investoinnit

OP Ryhmän vastuut toimialoittain	tonnia, CO ₂ e
Asuntojen vuokraus ja hallinta	120 000
Muiden kiinteistöjen hallinta	110 000
Kauppa	130 000
Energia	1 940 000
Palvelut	40 000
Rakentaminen	50 000
Muu teollisuus	120 000
Kone- ja laitteollisuus (ml. huolto)	120 000
Kuljetus ja varastointi	960 000
Maa-, metsä- ja kalatalous	1 640 000
Metsäteollisuus	190 000
Metalliteollisuus	640 000
Elintarviketeollisuus	150 000
Muut toimialat	600 000
Kotitaloudet	1 870 000
Yhteensä	8 670 000

Laskenta tehty "Vastuiden keskittyminen toimialan tai vastapuolen tyyppin mukaan (EU CRB-D)" mukaan.

	tonnia, CO ₂ e
OP Rahastot	2 520 000

	tonnia, CO ₂ e
OP Kiinteistösijoitus	12 535

Laskenta kattaa 100-prosenttisesti omistettujen kiinteistöjen scope 1 ja scope 2 -päästöt.

Scope 3, kategoria 1: ostetut tuotteet ja palvelut

	tonnia, CO ₂ e
Korvauspalvelut	183 000
Kiinteistöpalvelut	68 000
ICT	50 000
Muut	37 000
Yhteensä	338 000

GRI-sisältöindeksi

Raportoinnissa noudatetaan GRI-standardia (Core). Kaikki standardit versio 2016, paitsi 403 versio 2018.

Tunnus	GRI:n sisältö	Sijainti	Huomiot	Global Compact
GRI 102 Yleinen sisältö				
Organisaatioprofiili				
102-1	Raportoivan organisaation nimi	OP Ryhmä		
102-2	Toimialat, brändit, tuotteet ja palvelut	OP Ryhmän vuosi 2021: OP Ryhmä lyhyesti		
102-3	Organisaation pääkonttorin sijainti	Helsinki		
102-4	Toimintamaat	OP Ryhmän toimintakertomus ja tilinpäätös 2021: liite 84		
102-5	Organisaation omistusrakenne ja yhtiömuoto	OP Ryhmän toimintakertomus ja tilinpäätös 2021: liite 84		
102-6	Markkina-alueet, toimialat	OP Ryhmän vuosi 2021: OP Ryhmä lyhyesti, OP Ryhmän toimintakertomus ja tilinpäätös 2021: liite 84		
102-7	Raportoivan organisaation koko	OP Ryhmän vuosi 2021: OP Ryhmä lyhyesti, OP Ryhmän toimintakertomus ja tilinpäätös 2021		
102-8	Tietoa palkansaajista ja muista työntekijöistä	OP Ryhmän vuosi 2021: Vastuullinen toimija, Vastuullinen työnantaja, GRI-tunnusluvut		X
102-9	Toimitusketju	OP Ryhmän vuosi 2021: Näin luomme arvoa		
102-10	Merkittävät muutokset organisaatiossa ja toimitusketjussa	OP Ryhmän toimintakertomus ja tilinpäätös 2021: OP Ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset		
102-11	Varovaisuusperiaatteen soveltaminen	OP Ryhmän toimintakertomus ja tilinpäätös 2021: liite 2		
102-12	Organisaation hyväksymät tai edistämät ulkopuolisten toimijoiden periaatteet tai aloitteet	OP Ryhmän vuosi 2021: Vastuullinen toimija, www.op.fi/op-ryhma/vastuullisuus/sitoumukset-ja-linjaukset		
102-13	Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	OP Ryhmän vuosi 2021: Vastuullinen toimija, Vastuullinen työnantaja, www.op.fi/op-ryhma/vastuullisuus/sidosryhmayhteisty		
102-14	Toimitusjohtajan katsaus	OP Ryhmän vuosi 2021: Pääjohtajan katsaus		
Etiikka ja arvot				
102-16	Arvot ja liiketoimintaperiaatteet	OP Ryhmän vuosi 2021: Strategia, Näin luomme arvoa		X
Hallinto				
102-18	Hallintorakenne	Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2021; OP Ryhmän vuosi 2021: Vastuullinen toimija		
102-38	Korkeimman vuosipalkkion suhde keskipalkkioon	OP Ryhmän vuosi 2021: GRI-tunnusluvut		

Tunnus	GRI:n sisältö	Sijainti	Huomiot	Global Compact
Sidosryhmävuorovaikutus				
102-40	Luettelo organisaation sidosryhmistä	OP Ryhmän vuosi 2021: Rakennamme Suomea yhdessä, www.op.fi/op-ryhma/vastuullisuus/sidosryhmayhteisty		
102-41	Kollektiivisesti neuvoteltujen työehtosopimusten piiriin kuuluva henkilöstö	OP Ryhmän vuosi 2021: GRI-tunnusluvut, www.op.fi/op-ryhma/vastuullisuus/vastuullisuus/vastuullinen-tyonantaja-ja-toimija		X
102-42	Sidosryhmien määrittely- ja valintaperusteet	OP Ryhmän vuosi 2021: Rakennamme Suomea yhdessä, www.op.fi/op-ryhma/vastuullisuus/sidosryhmayhteisty		
102-43	Sidosryhmätoiminnan periaatteet	OP Ryhmän vuosi 2021: Rakennamme Suomea yhdessä, www.op.fi/op-ryhma/vastuullisuus/sidosryhmayhteisty		
102-44	Sidosryhmien esille nostamat tärkeimmät asiat ja huolenaiheet	OP Ryhmän vuosi 2021: Rakennamme Suomea yhdessä, Vastuullisuusohjelma, Pääjohtajan katsaus		
Raportointikäytännöt				
102-45	Konsolidoituun konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhtiöt	OP Ryhmän toimintakertomus ja tilinpäätös 2021, liite 84		
102-46	Raportin sisällön määrittely	OP Ryhmän vuosi 2021: GRI-raportoinnin perusta		
102-47	Olennot näkökohdat	OP Ryhmän vuosi 2021: Vastuullisuusohjelma, Johtamistapa ja raportointi olennaisten asioiden osalta		
102-48	Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa	Ei muutoksia		
102-49	Merkittävät muutokset raportin laajuudessa ja näkökohtien laskentarajoissa	Ei muutoksia		
102-50	Raportointijakso	1.1.–31.12.2021		
102-51	Edellisen raportin päiväys	9.3.2021		
102-52	Raportin julkaisutiheys	vuosittain		
102-53	Yhteystiedot, josta kysyä raporttiin liittyviä lisätietoja	www.op.fi/op-ryhma/vastuullisuus/yhteystiedot		
102-54	GRI-standardien mukainen raportoinnin kattavuus	OP Ryhmän vuosi 2021: GRI-raportoinnin perusta		
102-55	GRI-sisällysluettelo	OP Ryhmän vuosi 2021: GRI-sisältöindeksi		
102-56	Raportoinnin varmennus	OP Ryhmän vuosi 2021: Riippumaton varmennusraportti		
Aihekohtainen sisältö raportoidaan olennaisiksi tunnistettujen näkökohtien osalta.				
Taloudelliset vaikutukset				
103-1	Olennot näkökohtia koskevat laskentarajat	OP Ryhmän vuosi 2021: Vastuullisuusohjelma, Vastuullisuus, Vastuullinen toimija, Vastuullinen työnantaja, Johtamistapa ja raportointi olennaisten asioiden osalta		
103-2	Johtamismallin komponentit	OP Ryhmän toimintakertomus ja tilinpäätös 2021, OP Ryhmän vuosi 2021: Asiakkaidensa omistama finanssiryhmä, Tuemme paikallista elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä, Vastuullinen toimija, Vastuullinen työnantaja, Edistämme kestävää taloutta		
103-3	Johtamismallin arviointi	OP Ryhmän vuosi 2021: Vastuullinen toimija		

Tunnus	GRI:n sisältö	Sijainti	Huomiot	Global Compact
GRI 201 Taloudelliset tulokset				
201-1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	OP Ryhmän vuosi 2021: Tuemme paikallista elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä, GRI-tunnusluvut, OP Ryhmän toimintakertomus ja tilinpäätös 2021: liite 46	Vaikutuksista raportoitu kuvaukset alueellisista vaikutuksista ja yleishyödylliset lahjoitukset. Kohta b ei sovellu OP:lle olennaisten epäsuorien vaikutusten laskentaan.	
201-3	Eläketurvan kattavuus	OP Ryhmän toimintakertomus ja tilinpäätös 2021, liitteet 34 ja 86		
GRI 203 Välilliset taloudelliset vaikutukset				
203-2	Keskeiset epäsuorat taloudelliset vaikutukset ja niiden laajuus	OP Ryhmän vuosi 2021: Vahvistamme suomalaisten taloustaitoja, GRI-tunnusluvut		
OP 1	Taloustaito-opetuksen määrä, henkilöitä	OP Ryhmän vuosi 2021: Vahvistamme suomalaisten taloustaitoja, GRI-tunnusluvut		
OP2	Digiopastukseen osallistuneiden henkilöiden määrä	OP Ryhmän vuosi 2021: Vahvistamme suomalaisten taloustaitoja, GRI-tunnusluvut		
GRI 205 Korruptionvastaisuus				
205-1	Liiketoimintayksiköt, joille tehty korruptioon liittyvä riskianalyysi	OP Ryhmän vuosi 2021: Vastuullinen toimija. Vuonna 2021 korruptioon liittyvät riskit eivät nousseet olennaiseksi riskeiksi yhdessäkään riskikartoituksessa.	Riskianalyysien lukumäärää ei raportoitu. Ei sovellu OP:n prosessilähtöiseen riskienhallintaan.	X
205-2	Korruptionvastaisiin politiikkoihin ja menettelytapoihin liittyvä kommunikointi ja koulutus	OP Ryhmän vuosi 2021: Vastuullinen toimija, GRI-tunnusluvut	Politiikkamuutoksista tiedotetaan ryhmätasoisessa intrassa. Tietoa ei ole saatavilla kaikilta osin (a, c, e, d). Tutkimme mahdollisuutta laajentaa raportointia jatkossa.	X
205-3	Korruptiotapaukset ja niihin liittyvät toimenpiteet	Ei tapauksia vuonna 2021.		X
GRI 206 Kilpailun rajoitukset				
206-1	Kilpailuoikeudellisten säännösten rikkomiseen, kartelleihin ja määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön liittyvät oikeustoimet	Kilpailu- ja kuluttajavirasto on 10.2.2021 tiedottanut markkinaoikeusesityksestä, jonka mukaan Isännöintiliitto ja sen hallituksessa edustettuna olleet yhtiöt ovat syyllistyneet kiellettyyn kilpailijoiden väliseen yhteistyöhön (kartelli) isännöintipalveluiden markkinoilla Suomessa vuosina 2014–2017. OP Koti Kainuussa työskennellyt henkilö on ollut kyseisenä aikana Isännöintiliiton hallituksessa ja KKV esittää OP Koti Kainuulle 302 075 euroa seuraamusmaksua. Asia on siirtynyt markkinaoikeuden tutkittavaksi, joka päättää mahdollisista seuraamusmaksuista.		
Ympäristövaikutukset				
103-1	Olenaisia näkökohtia koskevat laskentarajat	OP Ryhmän vuosi 2021: Johtamistapa ja raportointi olennaisten asioiden osalta, Vastuullisuusohjelma, Vastuullinen toimija, Vastuullinen työnantaja, Edistämme kestävää taloutta, TCFD		
103-2	Johtamismallin komponentit	OP Ryhmän vuosi 2021: Edistämme kestävää taloutta, Vastuullinen toimija, Vastuullinen työnantaja, TCFD, Johtamistapa ja raportointi olennaisten asioiden osalta		
103-3	Johtamismallin arviointi	OP Ryhmän vuosi 2021: Vastuullinen toimija		

Tunnus	GRI:n sisältö	Sijainti	Huomiot	Global Compact
GRI 302 Energia				
302-1	Organisaation oma energiankulutus	OP Ryhmän vuosi 2021: GRI-tunnusluvut		X
302-3	Energiaintensiteetti	OP Ryhmän vuosi 2021: GRI-tunnusluvut		
302-4	Energiankulutuksen vähentäminen	OP Ryhmän vuosi 2021: Edistämme kestäväää taloutta	Tarkempi raportointi säästö-toimenpiteiden osalta ei ole saatavilla. Tutkimme mahdollisuutta laajentaa raportointia. Kohta b ei ole OP:lle olennainen.	X
GRI 305 Päästöt				
305-1	Suorat kasvihuonekaasujen päästöt (Scope 1)	OP Ryhmän vuosi 2021: GRI-tunnusluvut		X
305-2	Epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt (Scope 2)	OP Ryhmän vuosi 2021: GRI-tunnusluvut		X
305-3	Muut epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt (Scope 3)	OP Ryhmän vuosi 2021: GRI-tunnusluvut		X
305-4	Kasvihuonekaasujen päästöintensiteetti	OP Ryhmän vuosi 2021: GRI-tunnusluvut		X
305-5	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	OP Ryhmän vuosi 2021: Edistämme kestäväää taloutta, Vastuullinen toimija	Tarkempi raportointi säästö-toimenpiteiden osalta (a) ei ole saatavilla. Tutkimme mahdollisuutta laajentaa raportointia. Kohta b ei ole OP:lle olennainen.	X
GRI 306 Jätteet				
306-2	Jätteet	OP Ryhmän vuosi 2021: GRI-tunnusluvut	Käytetty omaa jätejaottelua. Kohtaa a ei raportoida pienen koon vuoksi ja kohtaa c ei raportoida.	
Sosiaaliset vaikutukset				
103-1	Olellaisia näkökohtia koskevat laskentarajat	OP Ryhmän vuosi 2021: Vastuullisuusohjelma, Vastuullinen toimija		
103-2	Johtamismallin komponentit	OP Ryhmän vuosi 2021: Johtamistapa ja raportointi olennaisten asioiden osalta, Tuemme paikallista elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä, Vastuullinen toimija, Vastuullinen työnantaja, Edistämme kestäväää taloutta		
103-3	Johtamismallin arviointi	OP Ryhmän vuosi 2021: Vastuullinen toimija		

Tunnus	GRI:n sisältö	Sijainti	Huomiot	Global Compact
GRI 401 Työsuhteet				
401-1	Henkilöstön vaihtuvuus	OP Ryhmän vuosi 2021: GRI-tunnusluvut	OP Ryhmä ei laske tulovaihtuvuuden prosenttia	X
401-2	Kokoaikaisen henkilöstön henkilöstöetuudet, joita ei tarjota määräaikaiselle tai osa-aikaiselle henkilöstölle	OP Ryhmän vuosi 2021: GRI-tunnusluvut	OP:n keskusyhteisön ja lähiyhteisöjen työntekijöille tarjotaan Laaja Terveysturva-vakuutus, joka on työterveyshuoltoa täydentävä hoitokuluvakuutus ja joka astuu voimaan työsuhteen kestätyä 6 kuukautta (pl. palkattomalla vapaalla olevat).	
401-3	Vanhempainvapaa	OP Ryhmän vuosi 2021: GRI-tunnusluvut	Kohta a ei saatavilla	X
GRI 402 Henkilöstön ja johdon väliset suhteet				
402-1	Uudelleenjärjestelytilanteissa noudatettava vähimmäisilmoitusaika	www.op.fi/op-ryhma/vastuullisuus/vastuullisuus/vastuullinen-tyonantaja-ja-toimija		X
GRI 403 Työterveys ja -turvallisuus				
			403-1 – 403-7 ei raportoida. Tutkimme mahdollisuutta laajentaa raportointia vuoden 2022 osalta.	
403-8	Työsuojelutoimikuntien piiriin kuuluvien työntekijöiden osuus	OP Ryhmän vuosi 2021: Vastuullinen työnantaja, GRI-tunnusluvut		
403-9	Työtapaturmat	OP Ryhmän vuosi 2021: GRI-tunnusluvut		
GRI 404 Koulutus ja henkilöstön kehittäminen				
404-1	Koulutustunnit keskimäärin henkilöä kohden	OP Ryhmän vuosi 2021: GRI-tunnusluvut	Raportoidaan sukupuolen osalta.	
404-2	Osaamisen kehittämiseen ja elinikäiseen oppimiseen liittyvät ohjelmat	OP Ryhmän vuosi 2021: Vastuullinen työnantaja		X
404-3	Kehityskeskustelut ja suoritusten arvioinnit	OP Ryhmän vuosi 2021: Vastuullinen työnantaja		X
GRI 405 Monimuotoisuus ja yhtäläiset mahdollisuudet				
405-1	Hallintoelinten ja henkilöstön monimuotoisuus	OP Ryhmän vuosi 2021: GRI-tunnusluvut		X
405-2	Naisten ja miesten peruspalkkojen suhde	OP Ryhmän vuosi 2021: GRI-tunnusluvut		X
GRI 406 Syrjinnän kielto				
406-1	Syrjintätapaukset ja korjaavat toimenpiteet	Ei tietoon tulleita syrjintäilmoituksia vuonna 2021. www.op.fi/op-ryhma/vastuullisuus/vastuullisuus/vastuullinen-tyonantaja-ja-toimija		X

Tunnus	GRI:n sisältö	Sijainti	Huomiot	Global Compact
GRI 413 Paikallisyhteisöt				
FS14	Aloitteet, jotka parantavat vajaakykyisten henkilöiden mahdollisuuksia käyttää finanssipalveluita	OP Ryhmän vuosi 2021: Vahvistamme suomalaisten taloustaitoja		
GRI 415 Poliittinen vaikuttaminen				
415-1	Poliittinen tuki	OP ei tue poliittisia puolueita.		X
GRI 418 Asiakkaiden yksityisyyden suoja				
418-1	Asiakkaiden yksityisyyden suojan rikkomiseen ja asiakastietojen hävittämiseen liittyvät valitukset	OP Ryhmän vuosi 2021: Käytämme tietopääomaamme vastuullisesti	Vuoden 2021 aikana ei ole tullut tietoon yhtään tietoturvaloukkausta ulkopuolisilta tai sääntelyviranomaisilta.	
GRI 419 Määräystenmukaisuus				
419-1	Lakien ja säädösten rikkomukset sosiaalisten ja taloudellisten tekijöiden osalta	Ei tapauksia vuonna 2021.		
Omistajuus				
FS10	Vuorovaikutus ympäristö- ja sosiaalisissa kysymyksissä arvopaperisalkkuun kuuluvien yritysten kanssa	OP Ryhmän vuosi 2021: Edistämme kestäväää taloutta		

Vastuullisen pankkitoiminnan periaatteet

Edistyminen suhteessa YK:n vastuullisen pankkitoiminnan periaatteisiin.

Raportointia ja itsearviointia koskevat vaatimukset	Ylätason yhteenveto pankin vastauksista; korostettuihin kohtiin vaaditaan myös rajoitettu varmennus (limited assurance)	Viite(t) / Linkit pankin täydelliseen vastaukseen / asiaankuuluviin tietoihin
Periaate 1: Mukauttaminen		
Mukautamme liiketoimintastrategiaamme niin, että se on johdonmukainen sekä edistää yksilöiden tarpeita ja yhteiskunnan tavoitteita, jotka on esitetty YK:n kestävän kehityksen tavoitteissa, Pariisin ilmastopöytäkirjassa sekä asianomaisissa kansallisissa ja alueellisissa viitekehyksissä.		
1.1 Kuvaile (ylätasolla) pankkisi liiketoimintamalli ja sen yleisimmät asiakassegmentit, tuote- ja palvelutyypit, toimintojen pääsektorit ja -tyypit sekä tarvittaessa sen rahoittamat teknologiat kaikilla maantieteellisillä alueilla, joilla pankkisi toimii tai tarjoaa tuotteita ja palveluita.	OP Ryhmän muodostavat 121 osuuspankkia sekä niiden omistama keskusyhteisö OP Osuuskunta tytär- ja lähiyhteisöineen. Yli 2 miljoonaa omistaja-asiakasta omistavat osuuspankit ja sitä kautta koko OP Ryhmän, jonka palveluksessa työskenteli vuoden 2021 lopussa 13 079 henkilöä. OP Ryhmän liiketoiminta on jaettu kolmeen liiketoimintasegmenttiin, jotka ovat Vähittäispankki (pankkitoiminnan henkilö- ja pk-yrityksiä), Yrityspankki (pankkitoiminnan yritys- ja instituutioasiakkaat) sekä Vakuutus (vakuutusasiakkaat). OP Ryhmän päätoiminta-alue on Suomi. Lisäksi OP Yrityspankki toimii Virossa, Latviassa ja Liettuassa.	OP Ryhmä lyhyesti, s.4
1.2 Kuvaile, miten pankkisi on mukauttanut ja/tai suunnittelee mukauttavansa strategiaansa niin, että se on johdonmukainen ja edistää kestävän kehityksen tavoitteissa, Pariisin ilmastopöytäkirjassa sekä asianomaisissa kansallisissa ja alueellisissa viitekehyksissä esitettyjä yhteiskunnallisia tavoitteita.	OP Ryhmän perustehtävä velvoittaa edistämään omistaja-asiakkaiden ja toimintaympäristön kestävästä taloudellista menestystä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Vastuullisuus on kiinteä osa OP Ryhmän strategiaa ja kuuluu jokaisen OP:laisen arkeen, päätöksiin ja toimintaan. OP Ryhmän tavoitteena olla asiantunteva, luotettava ja vastuullinen sekä toimia finanssialan edelläkävijänä ja uudistajana. Vastuullisuustyötä ohjaa OP Ryhmän vastuullisuusohjelma, jonka tavoitteita on määritelty suhteessa YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin (SDG).	Vastuullisuusohjelma, s.29
Periaate 2: Vaikuttavuus ja tavoitteenasettelu		
Edistämme jatkuvasti positiivisten vaikutusten syntymistä ja pienennämme samalla toimintamme, tuotteidemme ja palvelujemme ihmisiin ja ympäristöön kohdistuvia negatiivisia vaikutuksia sekä hallitsemme niiden aiheuttamia riskejä. Tässä tarkoituksessa olemme asettaneet ja julkistaneet tavoitteet, joiden avulla vaikutuksemme on suurin.		
2.1 Vaikutusanalyysi Näytä, että pankkisi on tunnistanut ne osa-alueet, joilla sillä on merkittävimmät (mahdolliset) positiiviset ja negatiiviset vaikutukset, laatimalla vaikutusanalyysi, joka täyttää seuraavat elementit: a) Laajuus: Analyysin laajuudessa on otettu huomioon kohdassa 1.1 kuvatut pankin ydinliiketoiminta-alueet, joilla pankki toimii, ja tuotteet/palvelut, joita pankki tarjoaa pääasiallisella maantieteellisellä toiminta-alueellaan. b) Vaikutusalueen mittakaava: Merkittävimpiä vaikutusalueita tunnistaessaan pankki on pohtinut, mitkä teollisuudenalat, teknologiat ja maantieteelliset alueet kuuluvat sen ydinliiketoimintaan/päätoimintaan.	a) OP Ryhmä on toteuttanut ja täyttänyt vaikutusanalyysin vaatimukset. Yrityslainoja on arvioitu negatiivisille ja positiivisille vaikutusluokille UNEP FI Impact Analysis Tool -työkalun avulla. Alustavan arviomme perusteella merkittävimmät kielteiset vaikutukset ovat ilmasto ja biodiversiteetti. Merkittävimmät positiiviset vaikutukset havaittiin asumisen, terveyden ja työllisyyden vaikutusluokissa. b) Päästöintensiteetin mukaan merkittävimmät toimialat ovat maa-, metsä- ja kalastusala, energia-ala ja kotitaloudet.	Vastuullisuusohjelma, s.29

Raportointia ja itsearviointia koskevat vaatimukset

- c) Konteksti ja relevanssi: Pankkisi on ottanut huomioon oleellimmat kestäväan kehitykseen liittyvät haasteet ja prioriteetit toimintamaissaan/-alueillaan.
  - d) Vaikutuksen kokoluokka ja intensiteetti/keskeiset piirteet: Tunnistaessaan tärkeimpiä vaikutusalueita pankki on ottanut huomioon niiden (mahdollisten) sosiaalisten, taloudellisten ja ekologisten vaikutusten kokoluokan ja intensiteetin/keskeiset piirteet, jotka johtuvat pankin toiminnasta ja sen tuotteiden sekä palveluiden tarjoamisesta.
- (Pankkisi tulee olla yhteydessä asianomaisiin sidosryhmiinsä kohtien c) ja d) analysointia varten.)

Näytä, että tätä analyysiä laatiessaan pankki on

- Tunnistanut ja nimennyt ne osa-alueet, joilla sillä on merkittävimmät (mahdolliset) positiiviset ja negatiiviset vaikutukset
- Tunnistanut strategiset liiketoimintamahdollisuudet, jotka kasvattavat positiivisia vaikutuksia / vähentävät negatiivisia vaikutuksia.

Liitä mukaan pankkisi yhteenveto/lausunto, mikäli se on täyttänyt Vaikutusanalyysin edellytykset.

OP Ryhmä on toteuttanut ja täyttänyt vaikutusanalyysin vaatimukset. Yrityslainoja on arvioitu negatiivisille ja positiivisille vaikutusluokille UNEP FI Impact Analysis Tool -työkalun avulla.

2.2 Tavoitteiden asettaminen

Näytä, että pankki on asettanut ja julkaissut vähintään kaksi tavoitetta, jotka täyttävät SMART-kriteerit (Specific eli tarkka, Measurable eli kvalitatiivisesti tai kvantitatiivisesti mitattavissa, Achievable eli toteutettavissa, Relevant eli relevantti ja Time-bound eli aikataulutettu). Tavoitteiden on kohdistuttava vähintään kahteen tunnistetuista merkittävimmistä vaikutusalueista, jotka ovat tulosta pankin toiminnasta sekä tuotteiden ja palveluiden tarjoamisesta.

Näytä, että kyseiset tavoitteet ovat yhteydessä soveltuviin kestäväan kehityksen tavoitteisiin, Pariisin ilmastopöytäkirjan tavoitteisiin ja muihin asianomaisiin kansainvälisiin, kansallisiin tai alueellisiin viitekehyksiin ja että ne mukautuvat niihin sekä edistävät niitä. Pankin tulee määrittää tavoitetaso (jonkin tietyn vuoden perusteella) ja asettaa tavoitteet tämän tavoitetason perusteella.

Näytä, että pankki on analysoinut ja tunnustanut asettamiensa tavoitteiden muita SDG-tavoitteita/ilmastonmuutosta/yhteiskunnan tavoitteita koskevat merkittävät (mahdolliset) negatiiviset vaikutukset ja että se on ryhtynyt niiden suhteen asianmukaisiin lievennystoimiin, jotta tavoitteiden positiivinen nettovaikutus on mahdollisimman suuri.

Ylätason yhteenveto pankin vastauksista; korostettuihin kohtiin vaaditaan myös rajoitettu varmennus (limited assurance)

- c) OP Ryhmä on ottanut huomioon kaikki alueet, joilla se toimii.
- d) Olemme tunnistanee OP Ryhmän kannalta merkitykselliset keskeiset vastuullisuusteemat sidosryhmäkyselyn ja olennaisuusanalyysin avulla. Näiden pohjalta olemme valinneet vastuuhjelmaamme neljä teemaa: vahvistamme suomalaisten taloustaitoja, edistämme kestäväa taloutta, tuemme paikallista elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä sekä käytämme tietopääomaamme vastuullisesti.

Viite(t) / Linkit pankin täydelliseen vastaukseen / asiaankuuluviin tietoihin

Vastuullisuusohjelma, s.29

OP Ryhmä jatkaa työtään vastuullisen pankkitoiminnan periaatteiden (PRB) mukaisesti vuonna 2022.

Yrityspankki, s.34

Vastuullisuusohjelmamme liittyy SDG:hen. Olemme asettaneet tavoitteeksi positiivisen hiilikädenjäljen saavuttamisen vuonna 2025. Tämä tarkoittaa, että käyttämämme energian ja polttoaineiden päästöt ovat nolla (Scope 1 ja Scope 2) ja vähennämme päästöjä koko toimitusketjussamme.

OP Yrityspankki on sitoutunut yritysluottosalkkujensa hiilineutraaliuuteen vuoteen 2050 mennessä. Tämän pitkän aikavälin tavoitteen lisäksi luomme tiekartan päästöjen vähentämiseksi merkittävästi vuotta 2050 aiemmin, erityisesti yritysrahoituksen päämarkkina-alueellamme Suomessa.

OP Yrityspankki ei enää rahoita uusia kivihillivoimalaitoksia tai -kaivoksia, eikä niiden rakentamista suunnittelevia yhtiöitä. Emme myöskään kehitä uusia yritysasiakkuuksia, joissa taloudellinen riippuvuus liikevaihdolla mitattuna kivihillen energiankäytöstä on yli 5 prosenttia.

<p>Raportointia ja itsearviointia koskevat vaatimukset</p>	<p>Ylätason yhteenveto pankin vastauksista; korostettuihin kohtiin vaaditaan myös rajoitettu varmennus (limited assurance)</p>	<p>Viite(t) / Linkit pankin täydelliseen vastaukseen / asiaankuuluviin tietoihin</p>
<p>Liitä mukaan pankkisi yhteenveto/lausunto, mikäli se on täyttänyt Tavoitteiden asettamisen edellytykset.</p>		
<p>OP Ryhmä jatkaa työtään vastuullisen pankkitoiminnan periaatteiden (PRB) mukaisesti vuonna 2022.</p>		
<p>2.3 Tavoitteen toteutus- ja valvontasuunnitelmat</p> <p>Näytä, että pankkisi on määritellyt toimet ja välitavoitteet, joilla tavoitteet saavutetaan.</p> <p>Näytä, että pankkisi on luonut keinoja, joilla mitataan ja valvotaan edistymistä tavoitteiden saavuttamisessa. Keskeisten suorituskykykymittarien määritelmien tulee olla läpinäkyviä. Myös mahdollisten muutosten, joita näihin määritelmiin tai tavoitetasoon tehdään, tulee olla läpinäkyviä.</p>	<p>OP Ryhmä jatkaa työtään vastuullisen pankkitoiminnan periaatteiden (PRB) mukaisesti vuonna 2022.</p> <p>ESG-toimikunta valmistelee OP Ryhmän vastuullisuusohjelman hallituksen hyväksyttäväksi ja seuraa sen edistymistä sovittuihin tavoitteisiin nähden. Vastuullisuusohjelman toteuttamista koordinoivat liiketoimintaosastojen ESG-työryhmät.</p>	
<p>Liitä mukaan pankkisi yhteenveto/lausunto, mikäli se on täyttänyt Tavoitteen toteutus- ja valvontasuunnitelmien edellytykset.</p>		
<p>OP Ryhmä jatkaa työtään tavoitteiden asettamiseksi vastuullisen pankkitoiminnan periaatteiden mukaisesti vuonna 2022.</p>		
<p>2.4 Tavoitteiden toteutuksen eteneminen</p> <p>Erikseen kustakin tavoitteesta:</p> <p>Näytä, että pankkisi on toteuttanut toimia, jotka se aiemmin määritteli tavoitteen saavutuskeinoiksi.</p> <p>Tai selitä, miksi toimia ei ole voitu toteuttaa tai niitä on jouduttu muuttamaan ja miten pankkisi aikoo suunnitelmiaan mukauttamalla saavuttaa asettamansa tavoitteen.</p> <p>Raportoi pankkisi kehityksestä viimeisten 12 kuukauden ajalta (18 kuukauden ajalta, kun raportoit ensimmäisen kerran tavoitteisiin sitouduttuanne) ja kerro, missä määrin asetetut tavoitteet on saavutettu ja mitä vaikutuksia etenemisellä on ollut (pankkien tulee sisällyttää kvantitatiivisia tietoja, mikäli se on mahdollista ja oleellista).</p>	<p>OP Ryhmä on asettanut tavoitteeksi positiivisen hiilikädenjäljen saavuttamisen vuonna 2025, mikä tarkoittaa, että käyttämämme energian ja polttoaineiden päästöt ovat nolla (scope 1 ja scope 2). OP Yrityspankki on asettanut tavoitteekseen olla hiilineutraali vuonna 2050.</p> <p>OP Ryhmä on arvioinut yrityslainoja negatiivisiin ja myönteisiin vaikutusluokkiin UNEP FI Impact Analysis Tool -työkalun avulla.</p> <p>OP Ryhmä jatkaa työtään tavoitteiden asettamiseksi ja toteuttamiseksi vastuullisen pankkitoiminnan periaatteiden mukaisesti vuonna 2022. ESG-toimikunta valmistelee OP Ryhmän vastuullisuusohjelman hallituksen hyväksyttäväksi ja seuraa edistymistä sovittuihin tavoitteisiin nähden.</p>	
<p>Liitä pankkisi yhteenveto/lausunto, mikäli se on täyttänyt Tavoitteiden toteutuksen eteneminen -kohdan edellytykset.</p>		
<p>OP Ryhmä jatkaa työtään tavoitteiden asettamiseksi vastuullisen pankkitoiminnan periaatteiden mukaisesti vuonna 2022.</p>		

Raportointia ja itsearviointia koskevat vaatimukset	Ylätason yhteenveto pankin vastauksista; korostettuihin kohtiin vaaditaan myös rajoitettu varmennus (limited assurance)	Viite(t) / Linkit pankin täydelliseen vastaukseen / asiaankuuluviin tietoihin
Periaate 3: Asiakkaat ja asiakkuudet		
Työskentelemme vastuullisesti asiakkuuksiemme ja asiakkaidemme kanssa ja pyrimme näin edistämään kestäviä käytäntöjä ja mahdollistamaan taloudellista toimintaa, joka luo yhteistä vaurautta nykyisille ja tuleville sukupolville.		
3.1 Esitä katsaus pankkisi käyttämisestä ja/tai suunnittelemista toimintatavoista ja käytännöistä, joilla on tarkoitus edistää vastuullisia asiakassuhteita. Sen tulee sisältää korkean tason tietoa kaikista toteutetuista (ja/tai suunnitelluista) ohjelmista ja toimista, niiden kokoluokasta sekä, mikäli mahdollista, niiden tuloksista.	Sidosryhmiin sitoutuminen on syvällä OP Ryhmän liiketoimintamallissa. Hyvän liiketavan periaatteet sisältävät OP Ryhmän vastuullisuusperiaatteet.	Hyvän liiketavan periaatteet
3.2 Kuvaile, miten pankkisi on toiminut ja/tai aikoo toimia asiakkuuksiensa ja asiakkaidensa kanssa, kun se pyrkii edistämään vastuullisia käytäntöjä ja mahdollistamaan kestävä taloudellisen toiminnan. Sen tulee sisältää tietoa suunnitelluista/toteutetuista toimista, kehitettävistä tuotteista ja palveluista sekä, mikäli mahdollista, saavutetuista vaikutuksista.	OP Ryhmä rakentaa yhdessä asiakkaidensa kanssa kestävä taloutta ja edistää toimia ilmastonmuutoksen vaikutusten lieventämiseksi ja siihen sopeutumiseksi. OP kehittää tuotteita ja palveluita, jotka kannustavat asiakkaitaan toimimaan vastuullisesti ja ympäristöystävällisesti ja huomioimaan toimintansa vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen.	
Periaate 4: Sidosryhmät		
Konsultoimme ja sitoutamme asianomaisia sidosryhmiä ja muodostamme kumppanuuksia sidosryhmien kanssa, jotta yhteiskunnan tavoitteet voidaan saavuttaa.		
4.1 Kuvaile, mitä sidosryhmiä (tai sidosryhmätyyppejä) pankkisi on konsultoinut tai sitouttanut ja minkä ryhmien kanssa se on tehnyt yhteistyötä tai muodostanut kumppanuuksia pyrkiessään toteuttamaan näitä periaatteita ja parantaakseen pankin vaikutuksia. Tämän tulee sisältää korkean tason katsaus, joka sisältää pankkisi tavat tunnistaa relevantit sidosryhmät sekä kysymykset, joihin toimet kohdistettiin, ja saavutetut tulokset.	OP Ryhmä on tunnistanut keskeiset sidosryhmät ja käy niiden kanssa jatkuvaa vuoropuhelua.	Sidosryhmäyhteistyö
Periaate 5: Hallinto ja kulttuuri		
Toteutamme sitoutumistamme näihin periaatteisiin tehokkaan hallinnon ja vastuullisen pankkitoiminnan kulttuurin kautta.		
5.1 Kuvaile pankkisi käyttämiä/suunniteltavia hallintorakenteita, toimintatapoja ja käytäntöjä, joilla on tarkoitus hallita merkittäviä positiivisia ja negatiivisia (mahdollisia) vaikutuksia ja tukea periaatteiden tehokasta toteuttamista.	Vastuullisuus on olennainen osa OP Ryhmän liiketoimintaa ja strategiaa. Johtoryhmän vuonna 2019 perustama ESG-toimikunta valmistelee OP Ryhmän vastuullisuusohjelman hallituksen hyväksyttäväksi ja seuraa sen edistymistä sovittuihin tavoitteisiin nähden.	Hyvän liiketavan periaatteet
5.2 Kuvaile pankkisi toteuttamia tai suunniteltavia aloitteita ja toimia, joilla se pyrkii edistämään vastuullisen pankkitoiminnan kulttuuria työntekijöidensä keskuudessa. Tämän tulee sisältää korkean tason katsaus, jossa kuvataan muun muassa kapasiteetin kasvattamista, palkitsemisjärjestelmiin sisällyttämistä, tulosjohtamista ja johtajuusviestintää.	Vastuullisuuskysymykset ovat säännöllisesti Osuuskunnan hallituksen ja johtokunnan asialistalla, mutta myös yksittäisten liiketoimintaosastojen johtoryhmän asialistalla. Vastuullisuusohjelman toteuttamista koordinoivat liiketoimintaosastojen ESG-työryhmät. OP Ryhmän yritysvastuupolitiikka ja -ohjeistus koskevat kaikkia ryhmän yhtiöitä.	

Raportointia ja itsearviointia koskevat vaatimukset	Ylätason yhteenveto pankin vastauksista; korostettuihin kohtiin vaaditaan myös rajoitettu varmennus (limited assurance)	Viite(t) / Linkit pankin täydelliseen vastaukseen / asiaankuuluviin tietoihin
<p>5.3 Periaatteiden toteuttamisen hallintoratkaisu</p> <p>Näytä, että pankillasi on olemassa oleva hallintoratkaisu vastuullisen pankkitoiminnan (PRB) toteuttamiseksi, ja että siihen kuuluvat esimerkiksi:</p> <p>a) tavoitteiden asettaminen ja toimet, joilla ne saavutetaan</p> <p>b) korjaavat toimet, mikäli tavoitteita tai välitavoitteita ei saavuteta tai havaitaan odottamattomia negatiivisia vaikutuksia.</p>	<p>OP Ryhmän omistajaohjaukseen kattaen myös pitkälti yritys vastuun hallintaan liittyvät toimet. Tärkeimmät johtamistavat on määritelty OP Ryhmän omistajaohjauksen periaatteissa.</p> <p>OP Ryhmän keskusosuuskunnan OP Osuuskunnan hallitus hyväksyy yritys vastuupolitiikan ja vastuullisuus-ohjelman sekä niihin tehdyt merkittävät muutokset. Johtokunnan vuonna 2019 perustama ESG-toimikunta valmistelee OP Ryhmän vastuullisuusohjelman hallituksen hyväksyttäväksi ja seuraa sen edistymistä sovittuihin tavoitteisiin nähden. OP Osuuskunnan hallituneuvosto käy säännöllisesti läpi OP Ryhmän vastuullisuusohjelmaa ja seuraa sen toteutumista.</p>	
Liitä mukaan pankkisi yhteenveto/lausunto, mikäli se on täyttänyt Periaatteiden toteuttamisen hallintoratkaisu -kohdassa mainitut edellytykset.		
OP Ryhmän hallintorakenne täyttää ja tukee periaatteiden vaatimuksia.		
Periaate 6: Läpinäkyvyys ja vastuullisuus		
Tarkistamme näiden periaatteiden yksittäistä ja yhteistä toteuttamista säännöllisesti ja otamme läpinäkyvästi vastuuta positiivisista ja negatiivisista vaikutuksista sekä siitä, miten edistämme yhteiskunnan tavoitteiden saavuttamista.		
<p>6.1 Periaatteiden toteutuksen eteneminen</p> <p>Näytä, että pankkisi on edistynyt kuuden periaatteen toteutuksessa edellisten 12 kuukauden aikana (ensimmäisessä periaatteiden allekirjoittamista seuraavassa raportissa enintään 18 kuukauden aikana) ja lisäksi asettanut ja toteuttanut tavoitteita vähintään kahdella osa-alueella (ks. 2.1–2.4).</p> <p>Näytä, että pankkisi on ottanut huomioon olemassa olevat ja kehitteillä olevat kansainväliset/alueelliset hyvät käytännöt, jotka ovat oleellisia vastuullisen pankkitoiminnan kuuden periaatteen toteuttamisen kannalta. Tämän perusteella se on määritellyt hyvän käytännön mukaiset prioriteettinsa ja päämääränsä.</p> <p>Näytä, että pankkisi on toteuttanut/on toteuttamassa olemassa oleviin käytäntöihin muutoksia, jotka kuvastavat ja noudattavat nykyisiä ja kehitteillä olevia kansainvälisiä/alueellisia hyviä käytäntöjä, ja että se on edistänyt sen periaatteiden toteuttamista.</p>	<p>Vastuullinen liiketoiminta on yksi OP Ryhmän strategisista painopisteistä, ja vastuullisuus integroidaan liiketoimintaan.</p> <p>Huomioimme toiminnassamme kestävän kehityksen sekä ilmasto- ja ympäristökäsitteet. Rahoittajana, vakuutusantajana, sijoittajana ja palveluiden ja tuotteiden kehittäjänä tuemme asiakkaidemme ja muiden sidosryhmien liiketoiminnan tai muun toiminnan muutosta.</p> <p>OP Ryhmän tavoitteena on kasvattaa vastuullisten yritysrahoitusten osuutta, kehittää uusia kestäviä tuotteita ja tarkentaa liiketoiminnan päästöjen laskentaa.</p> <p>Vastuullisen pankkitoiminnan periaatteiden lisäksi vastuullisuustyötä tukevat useat muut aloitteet ja sitoumukset.</p>	Vastuullinen toimija, s.40
Liitä mukaan pankkisi yhteenveto/lausunto, mikäli se on täyttänyt Periaatteiden toteuttamisen eteneminen -kohdassa mainitut vastuullisen pankkitoiminnan periaatteet.		
OP Ryhmä on edistynyt periaatteiden toteuttamisessa ja jatkaa tätä työtä vuoden 2022 strategiatyössään ja vastuullisuusohjelmansa päivittämisessä.		

Riippumaton varmennusraportti OP Osuuskunnan johdolle

Olemme OP Osuuskunnan johdon pyynnöstä suorittaneet rajoitetun varmuuden antavan toimeksiannon, jonka kohteena ovat olleet OP Ryhmän vuosiraportissa 2021 esitetyt tietyt vastuullisuuden tunnusluvut (jäljempänä ”Tietyt Vastuullisuustiedot”) 31.12.2021 päättyneeltä vuodelta.

Tietyt Vastuullisuustiedot pitävät sisällään seuraavat tunnusluvut:

- GRI-sisältöindeksissä listattuihin GRI-standardeihin liittyvät raportoidut numeeriset tiedot
- OP1 ”Taloustaito-opetuksen määrä”
- OP2 ”Digiopastukseen osallistuneiden henkilöiden määrä”

Johdon vastuu

OP Osuuskunnan johto vastaa Tiettyjen Vastuullisuustietojen sekä niissä esitettyjen väittämien laadimisesta ja esittämisestä raportointikriteeristön eli *GRI Sustainability Reporting Standards* -raportointiohjeiston mukaisesti. Johto vastaa myös OP Osuuskunnan kestävä kehityksen tavoitteiden määrittämisestä suoriutumisen ja raportoinnin osalta, sisältäen sidosryhmien ja olennaisten näkökulmien tunnistamisen, sekä niiden toiminnan

johtamisen ja sisäisen valvonnan järjestelmien perustamisesta ja ylläpitämisestä, joista raportoitu toimintaan liittyvä tieto on saatu.

Meidän velvollisuutemme

Meidän velvollisuutemme on suorittaa rajoitetun varmuuden antava toimeksianto ja esittää toimeksiannon perusteella riippumaton johtopäätös. Olemme suorittaneet varmennustoimeksiannon Tietyille Vastuullisuustiedoille International Auditing and Assurance Standard Board IAASB:in julkaiseman kansainvälisen varmennustoimeksiantostandardin International Standard on Assurance Engagements ISAE 3000 (uudistettu), *Muut varmennustoimeksiannot kuin mennyttä aikaa koskevan taloudellisen informaation tilintarkastus tai yleisluonteinen tarkastus*, mukaisesti. Kyseinen standardi edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme toimeksiannon hankkiaksemme rajoitetun varmuuden siitä, onko Tietyissä Vastuullisuustiedoissa olennaista virheellisyttä.

KPMG Oy Ab soveltaa kansainvälistä laadunvalvontastandardia International Standard on Quality Control ISQC 1 ja sen mukaisesti ylläpitää kattavaa laadunvalvontajärjestelmää, johon sisältyvät

dokumentoidut toimintaperiaatteet ja menettelytavat eettisten vaatimusten, ammatillisten standardien sekä sovellettaviin säädöksiin ja määräyksiin perustuvien vaatimusten noudattamista koskien.

Olemme noudattaneet International Ethics Standards Board for Accountants IESBA:n eettisten sääntöjen riippumattomuusvaatimuksia ja muita eettisiä vaatimuksia, jotka perustuvat rehellisyyden, objektiivisuuden, ammatillisen pätevyyden ja huolellisuuden, salassapitovelvollisuuden ja ammatillisen käyttäytymisen periaatteille.

Tehdyt toimenpiteet

Rajoitetun varmuuden antava toimeksianto toteutetaan tekemällä tiedusteluja pääasiassa henkilöille, joiden tehtävänä on laatia esitetyt Tietyt Vastuullisuustiedot, sekä soveltamalla analyttisiä ja muita asianmukaisia evidenssin hankkimismenetelmiä. Olemme suorittaneet toimeksiannossa muun muassa seuraavat toimenpiteet:

- Haastatelleet OP Osuuskunnan ylimmän johdon jäsentä sekä Tiettyjen Vastuullisuustietojen keräämisestä vastaavia henkilöstön jäseniä;

- Arvioineet *GRI Sustainability Reporting Standards* -raportointiohjeiston raportointia koskevien periaatteiden soveltamista Tiettyjen Vastuullisuustietojen esittämisessä;
- Arvioineet Tiettyjen Vastuullisuustietojen keräämiseen ja yhdistelemiseen käytettyjä tiedonhallinnan prosesseja, tietojärjestelmiä ja käytännön menettelytapoja;
- Käyneet läpi esitetyt Tietyt Vastuullisuustiedot ja arvioineet tietojen laatua ja laskentarajojen määrittelyä ja;
- Testanneet Tiettyjen Vastuullisuustietojen oikeellisuutta ja täydellisyyttä alkupe-
räisistä dokumenteista ja järjestelmistä otospohjaisesti.

Rajoitetun varmuuden antavassa toimeksiannossa suoritettavat toimenpiteet poikkeavat luonteeltaan ja ajoitukseltaan kohtuullisen varmuuden antavassa toimeksiannossa suoritettavista toimenpiteistä ja ovat niitä suppeampia. Tämän vuoksi rajoitetun varmuuden antavassa toimeksiannossa saatava varmuuden taso on huomattavasti alempi kuin varmuus, joka olisi saatu suorittamalla kohtuullisen varmuuden antava toimeksianto.

Toimeksiannon luontaiset rajoitukset

Kaikkiin varmennustoimeksiantoihin liittyy luontaisia rajoituksia tarkastellun tiedon valikoivasta testauksesta johtuen. Siten havaitsematta jääneitä väärinkäytöksiä, virheellisyyksiä tai säädöstenvastaisuuksia saattaa esiintyä. Lisäksi ei-taloudelliseen tietoon saattaa liittyä merkittävämpiä luontaisia rajoituksia kuin taloudelliseen tietoon ottaen huomioon sekä sen luonteen että menetelmät, joita käytetään tällaisten tietojen keräämiseen, laskemiseen ja arvioimiseen.

Johtopäätökset

Johtopäätöksemme on tehty toisaalla tässä raportissa esitettyihin seikkoihin perustuen, ja se on niistä riippuvainen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet johtopäätöksemme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa evidenssiä.

Suorittamiemme toimenpiteiden ja hankkimamme evidenssin perusteella tietoomme ei ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, että varmennustoimeksiannon kohteena olleet tiedot eivät olisi olennaisilta osiltaan laadittu *GRI Sustainability Reporting Standards* -raportointiohjeiston mukaisesti.

Helsinki, 7. maaliskuuta 2022

KPMG Oy Ab

Juha-Pekka Mylén
KHT

Tomas Otterström
Partner, Advisory

OP Osuuskunta
Gebhardinaukio 1
00510 Helsinki

www.op.fi